

ELEKTRONSKO IZDANJE

PRAVO U JAVNOM SEKTORU

Časopis za budžetsko pravo

TEMA BROJA

DOKAZIVANJE ISPUNJENOSTI KRITERIJUMA U POGLEDU STRUČNOG KAPACITETA
PONUĐAČA U POSTUPKU JAVNE NABAVKE

IZDVAJAMO

UPIS DECE U PRVI RAZRED OSNOVNE ŠKOLE ZA ŠKOLSKU 2025/2026. GODINU

PRAVO NA NEPLAĆENO ODSUSTVO ZAPOSLENIH U DRŽAVNIM ORGANIMA

STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIH U USTANOVAMA SOCIJALNE ZAŠTITE

OBAVEZA PREDAJE PREPISA ARHIVSKE KNJIGE NADLEŽNOM ARHIVU
OD STRANE KORISNIKA JAVNIH SREDSTAVA

MOMENAT STICANJA PRAVA NA SOLIDARNU POMOĆ PO OSNOVU DUŽE
ILI TEŽE BOLESTI ZAPOSLENOG U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI I DOMU UČENIKA

BUDŽETSKI KOMPLET

354/355

april 2025.



Sve informacije u vezi sa usmenim
konsultacijama možete naći
na internet stranici **paragraf.rs**



BUDITE NA
PRAVNOJ STRANI



Pravna i ekonomska izdanja
zauspešnoizakonitoposlovanje



Pravna i ekonomska izdanja
za uspešno i zakonito poslovanje

Izdavač:
Paragraf Lex d.o.o.
21208 Sremska Kamenica, Novi Sad
Cara Lazara br. 36

Direktor:
Saša Srdanović

Glavni i odgovorni urednik:
Bojana Jakšić Kovačević

**Pomoćnik glavnog i
odgovornog urednika:**
Dragana Đinđić

Sekretar redakcije:
Snježana Memiš

Autor časopisa:
Ljiljana Pjevač Pejović

Prelom i dizajn:
Nikola Đukanov

Dizajn korice:
Dušan Đorđević

Štampa:
Beograf, Nova Pazova

Copyright © Paragraf
www.paragraf.rs

PORESKO-RAČUNOVODSTVENI INSTRUKTOR

(+ Specijalis za carine)



PRAVNI KOMPLET

(Pravo u privredi i pravosuđu)



PREMIUM PAKET VEBINARA

Neograničeno prisustvo svim
vebinarima kompanije Paragraf

Popust do 80%

- Edukacija na klik
- U poslednjih godinu dana uspešno smo održali 60 edukacija

Naručite paket na:
paragraf.rs



USMENI KONTAKT SA REDAKCIJOM

Poštovani pretplatnici,

Pravo na telefonski kontakt sa redakcijom imaju pretplatnici na štampana izdanja kompanije Paragraf koji su dostavili overeni formular za usmena pitanja.

Vreme telefonskih konsultacija za sve redakcije: od 10 do 13 časova

PRIVATNI SEKTOR

060/3370-215 060/3370-212 060/6304-487 060/3370-156 Porezi i fiskalne kase	PDV, Porez na dobit pravnih lica, Porez na prihode od samostalnih delatnosti, Porez na imovinu, Porezi po odbitku, Akcize, Ostali porezi, Poreski postupak, Fiskalne kase
060/3370-229 060/3370-121 Računovodstvo i revizija	Knjiženje poslovnih promena, Priznavanje i vrednovanje pozicija finansijskih izveštaja, Primena međunarodnih standarda i pravilnika za mikro i druga pravna lica, Sastavljanje i registracija finansijskih izveštaja, Interna i eksterna revizija
060/3370-235 060/3370-211 Zarade	Obracun zarade, naknada troškova i druga primanja zaposlenih, naknada zarade (na teret sredstava poslodavca i na teret drugih isplatioca) – godišnji odmor, bolovanje, porodiljsko odsustvo i dr., olakšice za zapošljavanje novih lica, poreski tretman naknade po osnovu ugovora van radnog odnosa, doprinosi za osnivače, lična zarada preduzetnika, obaveza zapošljavanja invalida
060/3370-218 060/3370-223 060/3370-219 060/3370-221 060/6304-481 Privreda, trgovina, ugovorno pravo i pravosuđe	Osnivanje, poslovanje i prestanak privrednih subjekata i udruženja, Uslovi za obavljanje privrednih delatnosti, Trgovina, zaštita potrošača i oglašavanje, Ugovori, Organizacija sudova i pravosudne funkcije, Sudski i upravni postupci, Stečaj, Planiranje i izgradnja, ozakonjenje i postupci pred katastrofom
060/3370-216 060/3370-217 Carine, devizno poslovanje i platni promet	Carine, Devizno poslovanje, Spoljnotrgovinsko poslovanje, Platni promet, Sprečavanje pranja novca, Bankarsko poslovanje, Finansijsko tržište
060/3370-202 060/3370-178 060/3370-165 Radni odnosi	Radni odnosi, bezbednost i zdravlje na radu, zapošljavanje stranaca, upućivanje na rad u inostranstvo, zapošljavanje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti, pravo na godišnji odmor, bolovanje, porodiljsko odsustvo i dr., obaveza zapošljavanja invalida - ios

JAVNI SEKTOR

060/3370-208 060/6304-486 Plate i radni odnosi	Plate i ostala primanja u državnim organima, AP, JLS i javnim službama, Radni odnosi u državnim organima, AP, JLS i javnim službama
060/3370-209 Finansije i računovodstvo	Budžetski sistem, Budžetsko računovodstvo, Finansijsko planiranje i budžetiranje, Finansijsko upravljanje i kontrola, Revizija - interna i eksterna, Budžetska inspekcija, Platni promet-trezor, Finansiranje (državni organi, AP, JLS i javne službe)
060/3370-206 060/3370-208 060/6304-486 Pravna pitanja	Javne nabavke, Javna svojina, Sistem državne uprave, pokrajinske autonomije i lokalne samouprave, Delatnosti javnih službi (obrazovanje, nauka, zdravstvo, socijalna zaštita, kultura, sport), Borba protiv korupcije, sukob interesa i slobodan pristup informacijama od javnog značaja

060/3370-174 - Kontakt sa sekretarom redakcije

Dežurni urednik za poreze od 09 - 10h i 13 - 15h: **060/6304-473**

Dežurni urednik za oblasti finansije i pravo od 09 - 10h: **060/6304-486**

PISMENI KONTAKT SA REDAKCIJOM

Poštovani pretplatnici,

Kod postavljanja pismenih pitanja uveden je **novi formular** kome možete pristupiti preko naslovne strane veb sajta **www.paragraf.rs**.

Popunite **formular** sa Vašim kontakt podacima, u predviđeno polje upišite Vaše pitanje i pošaljite.

Redakcija: e-mail **redakcija@paragraf.rs**





Sadržaj

Pravo u javnom sektoru 354/355 • april 2025.

I NOVODONETI PROPISI IZMEĐU DVA BROJA

6 NOVODONETI PROPISI IZMEĐU DVA BROJA

- 6 Propisi objavljeni u "Sl. glasniku RS", br. 28/2025 do 37/2025
- 12 Propisi objavljeni u „Sl. glasniku RS - Prosvetni glasnik”, br. 3/2025

II JAVNE NABAVKE

14 NAČINI DOKAZIVANJA ISPUNJENOSTI KRITERIJUMA ZA KVALITATIVNI IZBOR PRIVREDNOG SUBJEKTA U POGLEDU STRUČNOG KAPACITETA

- 14 Definisanje neophodnih stručnih kapaciteta ponuđača
- 15 Važenje i validnost dokaza o ispunjenosti kriterijuma stručnog kapaciteta
- 17 Zaključak

18 Iskazivanje cene u zajedničkoj ponudi subjekata koji su u različitom statusu obveznika PDV

18 Uređivanje načina obezbeđivanja konkurencije u postupcima nabavki izuzetim od primene zakona

19 Određivanje poverljivosti i uslovljavanje preuzimanja konkursne dokumentacije u nabavkama u oblasti odbrane i bezbednosti

21 Čuvanje dokumentacije o javnim nabavkama

21 Definisanje zahteva u pogledu ekoloških aspekata u dokumentaciji o javnoj nabavci sredstava za higijenu



III DRŽAVNA UPRAVA

24 PRAVO NA NEPLAĆENO ODSUSTVO ZAPOSLENIH U DRŽAVNIM ORGANIMA

- 24 Pravni osnov korišćenja neplaćenog odsustva u državnim organima
- 24 Ostvarivanje prava na neplaćeno odsustvo
- 25 Pravo zaposlenog na neplaćenom odsustvu na korišćenje godišnjeg odmora
- 25 Nemogućnost zasnivanja radnog odnosa kod drugog poslodavca

26 VANREDNO PRIJAVLJIVANJE IMOVINE JAVNIH FUNKCIONERA U 2025. GODINI

27 Nadležnost za odlučivanje o pravima i obavezama državnog službenika na položaju

28 Način obaveštavanja o isključenju iz daljeg izbornog postupka kandidata koji ne ispunjava uslove konkursa za prijem u radni odnos u JLS

28 Dostavljanje podneska putem naloga elektronske pošte organu jedinice lokalne samouprave

IV OBRAZOVANJE

32 UPIS DECE U PRVI RAZRED OSNOVNE ŠKOLE ZA ŠKOLSKU 2025/2026. GODINU

- 32 Zakonske obaveze i uslovi za upis u prvi razred osnovne škole

- 33 Zakazivanje termina za upis i testiranje deteta u osnovnu školu i upis dece preko Portala eUprava
- 33 Ispitivanje i provera spremnosti deteta za polazak u školu
- 34 Upis u školu za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju i invaliditetom
- 34 Upis u muzičku, odnosno baletsku školu
- 34 Upis stranog državljanina, lica bez državljanstva i tražioca državljanstva
- 34 Odgovornost roditelja za upis i redovno pohađanje nastave
- 35 **ORGANIZACIJA ZAVRŠNOG ISPITA UČENIKA OSMOG RAZREDA U ŠKOLSKOJ 2024/2025. GODINI**
- 35 Termini polaganja ispita
- 35 Program završnog ispita
- 37 *Ocenjivanje učenika koji je uslovno upisan u drugom polugodištu šestog razreda*
- 38 *Postupanje škole u odnosu na povredu zabrane i povredu obaveza učenika učinjenu van prostora škole*
- 39 *Rokovi u vaspitno-disciplinskom postupku*
- 39 *Postupanje školskog odbora po žalbi roditelja na rešenje o izrečenoj vaspitno-disciplinskoj meri*
- 40 *Obaveza ustanove obrazovanja i vaspitanja da vrši proveru psihičke, fizičke i zdravstvene sposobnosti zaposlenog za rad sa decom*
- 41 *(Ne)mogućnost da nastavniku srednje škole norma neposrednog rada u toku radne nedelje bude veća od 24 časa ukupno*
- 42 *Rad pripravnika vaspitača pod nadzorom mentora i vođenje određenih evidencija*
-
- V ZDRAVSTVO
-
- 44 **KOMENTAR PRAVILNIKA O IZMENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O BLIŽIM USLOVIMA ZA OBAVLJANJE ZDRAVSTVENE DELATNOSTI U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA I DRUGIM OBLICIMA ZDRAVSTVENE SLUŽBE**
- "Sl. glasnik RS", br. 29/2025
- 44 Zdravstvene ustanove na sekundarnom nivou
- opšta i specijalna bolnica
- 45 Zdravstvene ustanove na tercijarnom nivou
- Klinika





45	Zdravstvena delatnost koja se obavlja na više nivoa - privatna praksa	58	Stvaraoci i imaoci arhivske građe i nadležni javni arhiv
45	Uslovi u pogledu prostorija	59	Arhivska knjiga
46	Izmene i dopune u prilogima Pravilnika	60	Kaznene odredbe
47	<i>Mogućnost korišćenja zastave Republike Srbije kao amblema na rukavu uniforme službe hitne medicinske pomoći u domu zdravlja</i>	61	<i>Pravo zaposlenog u ustanovi kulture na naknadu troškova za boravak na terenu</i>
48	<i>Nemogućnost priznavanja dela specijalističkog staža završenog u inostranstvu</i>	62	<i>(Ne)mogućnost da upravni odbor ustanove kulture obavlja poslove iz svoje nadležnosti nakon isteka mandata</i>
48	<i>Uslovi za formiranje organizacionih jedinica u zdravstvenim ustanovama</i>		
49	<i>Vreme trajanja dopunskog rada lica angažovanog u zdravstvenoj ustanovi za 15 dana rada</i>	VIII RADNI ODNOSI	
		64	MOMENAT STICANJA PRAVA NA SOLIDARNU POMOĆ PO OSNOVU DUŽE ILI TEŽE BOLESTI ZAPOSLENOG U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI I DOMU UČENIKA
VI SOCIJALNA ZAŠTITA		64	Relevantni propisi
52	STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIH U USTANOVAMA SOCIJALNE ZAŠTITE	65	Momenat sticanja prava
52	Obaveza stručnog usavršavanja	67	<i>Ostvarivanje prava na solidarnu pomoć zaposlenog u školi koji je na bolovanju zbog maligne bolesti</i>
53	Ugovor o međusobnim pravima i obavezama	67	<i>Uslovi za obavljanje poslova nastavnika verske nastave u osnovnoj školi</i>
53	Pravo na plaćeno odsustvo	70	<i>(Ne)postojanje obaveze aneksiranja ugovora o radu prilikom izmene koeficijenta zaposlenom u ustanovi obrazovanja i vaspitanja</i>
54	<i>Odlučivanje o korišćenju usluga socijalne zaštite</i>	71	<i>Pravo na neplaćeno odsustvo zaposlenog u ustanovi obrazovanja i vaspitanja radi posete članovima uže porodice u inostranstvu</i>
55	<i>Pravo na dodatak na platu po osnovu minilog rada korisnika starosne penzije zaposlenog u centru za socijalni rad za godine rada ostvarene u toj ustanovi pre odlaska u penziju</i>	71	<i>Postupanje prosvetnog inspektora kada utvrdi da direktor škole nije položio ispit za direktora u zakonom propisanom roku</i>
VII KULTURA			
58	OBAVEZA ORGANA DA PREDAJU PREPIS ARHIVSKE KNJIGE NADLEŽNOM ARHIVU NAJKASNIJE DO 30. APRILA 2025. GODINE		

NOVODONETI PROPISI IZMEĐU DVA BROJA





NOVODONETI PROPISI IZMEĐU DVA BROJA

Propisi objavljeni u "Sl. glasniku RS", br. 28/2025 do 37/2025

Naziv	Stupa na snagu/ objavljen	Napomena
„Sl. glasnik RS”, br. 28/2025 od 28.3.2025. godine		
Uredbe		
UREDBA O UTVRĐIVANJU PROSTORNOG PLANA PODRUČJA POSEBNE NAMENE INFRASTRUKTURNOG KORIDORA NAFTOVODA GRANICA MAĐARSKE - NOVI SAD SA ELEMENTIMA DETALJNE REGULACIJE	05/04/2025	Prostorni plan područja posebne namene infrastrukturnog koridora naftovoda granica Mađarske - Novi Sad sa elementima detaljne regulacije odštampan je uz ovu uredbu i čini njen sastavni deo.
UREDBA O IZMENAMA UREDBE O KATEGORIZACIJI DRŽAVNIH PUTEVA	29/03/2025	Odredba člana 8. kojom se uređuje da se javni put Novi Beograd (Vojvođanska ulica) - petlja Surčin jug privremeno kategorizuje kao državni put IIB reda oznake 475, primenjuje se do 31. decembra 2026. godine.
UREDBA O IZMENI UREDBE O SPECIJALNOJ I POSEBNIM JEDINICAMA POLICIJE	29/03/2025	Prilog 4 zamenjuje se novim Prilogom 4.
Pravilnici		
PRAVILNIK O UTVRĐIVANJU USKLAĐENIH IZNOSA OSTVARENOG UKUPNOG MESEČNOG PRIHODA DOMAĆINSTVA, KAO USLOVA ZA STICANJE STATUSA ENERGETSKI UGROŽENOG KUPCA	01/04/2025	Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o utvrđivanju usklađenih iznosa ostvarenog ukupnog mesečnog prihoda domaćinstva, kao uslova za sticanje statusa energetski ugroženog kupca („Sl. glasnik RS”, br. 78/2024).
PRAVILNIK O UTVRĐIVANJU GODIŠNJEG PROGRAMA POSTREGISTRACIONE KONTROLE SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA ZA 2025. GODINU	05/04/2025 - 31/12/2025	Godišnji program sadrži: plan uzimanja uzoraka, vrstu i broj uzoraka, način uzimanja i ispitivanja uzoraka, objekte iz kojih se uzima uzorak, dinamiku uzimanja uzoraka, kao i mere koje se preduzimaju kada se utvrdi da su ostaci sredstava za zaštitu bilja veći od propisanih maksimalno dozvoljenih količina.
PRAVILNIK O UTVRĐIVANJU GODIŠNJEG PROGRAMA OSNOVNIH GEOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA ZA 2025. GODINU	29/03/2025 - 31/12/2025	Osnovna geološka istraživanja iz člana 1. ovog pravilnika, vršiče se prema Godišnjem programu osnovnih geoloških istraživanja za 2025. godinu, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.
PRAVILNIK O IZMENI PRAVILNIKA O ZAHTEVIMA EKO-DIZAJNA ZA ELEKTRONSKE EKRANE	05/04/2025	U Prilogu 1 - ZAHTEVI EKO-DIZAJNA ZA ELEKTRONSKE EKRANE, Odeljak A. - ZAHTEVI U POGLEDU ENERGETSKE EFIKASNOSTI, u stavu 2. menja se formula po kojoj se računa Indeks energetske efikasnosti elektronskog ekrana u uključenom stanju.
PRAVILNIK O USKLAĐENIM IZNOSIMA PODSTICAJNIH SREDSTAVA ZA PONOVNUPOTREBU, RECIKLAŽU I KORIŠĆENJE ODREĐENIH VRSTA OTPADA	05/04/2025	Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o usklađenim iznosima podsticajnih sredstava za ponovnu upotrebu, reciklažu i korišćenje određenih vrsta otpada („Sl. glasnik RS”, br. 53/2024).



Naziv	Stupa na snagu/ objavljen	Napomena
PRAVILNIK O IZMENAMA PRAVILNIKA O TEHNIČKIM PRAVILIMA ZA STATUTARNU CERTIFIKACIJU BRODOVA UNUTRAŠNJE PLOVIDBE	05/04/2025	Prilog 1. - Zone plovidbe brodova, koji je odštampan Prilog 2. - Tehnička pravila za plovila unutrašnje plovidbe koja plove na unutrašnjim vodnim putevima koji pripadaju zonama plovidbe brodova 1, 2, 3 i 4 (ES-TRIN standard) koji su odštampani uz Pravilnik o tehničkim pravilima za statutarnu sertifikaciju brodova unutrašnje plovidbe („Sl. glasnik RS”, br. 76/2018, 80/2019 i 52/2023) i čini njegov sastavni deo zamenjeni su novim priložima.
ODLUKA O IZMENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O USLOVIMA ZA KATEGORIZACIJU RADIJACIONIH DELATNOSTI	05/04/2025	Menja se Tabela 1 Kategorizacija radijacionih delatnosti, novom Tabelom 1 sa istim nazivom.
„Sl. glasnik RS”, br. 29/2025 od 4.4.2025. godine		
Uredbe		
UREDBA O POSTUPKU I NAČINU UTVRĐIVANJA TROŠKOVA PRUŽANJA JAVNE USLUGE KOJE DRUŠTVO KAPITALA IMA PRILIKOM SPROVOĐENJA CILJEVA JAVNOG SEKTORA	12/04/2025	Do dana početka primene ove uredbe, na način i postupak utvrđivanja troškova pružanja javnih usluga nadležnih subjekata, primenivaće se propisi, odnosno akti koje nadležni subjekti na dan stupanja na snagu ove uredbe primenjuju za pruženu javnu uslugu. Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Sl. glasniku RS”, a primenjuje se od 1. januara 2028. godine.
UREDBA O IZMENI UREDBE O PROGLAŠENJU SPOMENIKA PRIRODE „PRERAST ŠUPLJA STENA”	12/04/2025	Spomenik prirode „Prerast Šuplja stena” poverava se na upravljanje Turističkoj organizaciji Majdanpek DOO Majdanpek.
UREDBA O IZMENI I DOPUNI UREDBE O UTVRĐIVANJU DRŽAVNIH MREŽA METEOROLOŠKIH STANICA, PROGRAMA RADA I NAČINA IZVEŠTAVANJA DRŽAVNIH MREŽA METEOROLOŠKIH STANICA	12/04/2025	Program rada prizemnih sinoptičkih stanica u sastavu državne mreže meteoroloških stanica koje se nalaze na izdvojenim planinskim lokacijama, udaljenim od naseljenih mesta na nadmorskoj visini većoj od 1000 metara, pored redovnih dvadesetčetvoročasovnih merenja i osmatranja na samoj lokaciji, obuhvata i dodatna meteorološka merenja i druge poslove i zadatke koji se obavljaju na terenu, odnosno u terenskim uslovima.
Pravilnici		
PRAVILNIK O UTVRĐIVANJU PROGRAMA MERA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ŽIVOTINJA ZA 2025. GODINU	05/04/2025 - 31/12/2025	Programom mera zdravstvene zaštite životinja za 2025. godinu koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo, utvedene su konkretne mere zdravstvene zaštite životinja, rokovi, način sprovođenja tih mera, subjekti koji će ih sprovođiti, izvori i način obezbeđivanja i korišćenja sredstava, kao i način kontrole sprovođenja mera.
PRAVILNIK O IZMENAMA PRAVILNIKA O VRSTAMA SIGNALA, SIGNALNIH OZNAKA I OZNAKA NA PRUZI	12/04/2025	Likovni granični kolosečni signali ugrađuju se na grudobranu kod slepih koloseka.
PRAVILNIK O IZMENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O USLOVIMA KOJE MORA DA ISPUNJAVA PRAVNO LICE KOJE VRŠI PROFESIONALNO OSPOSOBLJAVANJE VOZAČA	12/04/2025	Odredbe člana 4. stav 16. ovog pravilnika se neće primenjivati na kandidate koji su odslušali pripremnu nastavu do dana stupanja na snagu ovog pravilnika. Lice kome je izdat sertifikat u skladu sa odredbama člana 4. st. 23. i 24. ovog pravilnika, mora da prođe postupak sertifikacije koji je propisan članom 4. pravilnika u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.



Naziv	Stupa na snagu/ objavljen	Napomena
PRAVILNIK O IZMENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O BLIŽIM USLOVIMA ZA OBAVLJANJE ZDRAVSTVENE DELATNOSTI U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA I DRUGIM OBLICIMA ZDRAVSTVENE SLUŽBE	12/04/2025	Izmenjene i dopunjene odredbe o pogledu kadra, opreme i prostora zdravstvenih ustanova iz oblasti nuklearne medicine.
„Sl. glasnik RS”, br. 30/2025 od 6.4.2025. godine		
Pravilnici		
PRAVILNIK O OBAVEZAMA OPERATORA KOJI PRENOSI USLUGE SA DODATOM VREDNOŠĆU I PRUŽAOCA USLUGA SA DODATOM VREDNOŠĆU	14/04/2025	Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o obavezama operatora usluga sa dodatom vrednošću („Sl. glasnik RS”, br. 126/2020).
„Sl. glasnik RS”, br. 31/2025 od 6.3.2025. godine		
Uredbe		
UREDBA O UPRAVLJANJU INSTRUMENTOM ZA REFORME I RAST	19/04/2025	„Instrument za reforme i rast” jeste finansijski instrument Evropske unije namenjen podršci sprovođenju reformi i ekonomskom rastu, čija je namena da pruži pomoć kandidatima i potencijalnim kandidatima u procesu pristupanja Evropskoj uniji, a sastoji se od bespovratnih sredstava i sredstava zajma, u formi budžetske podrške i finansiranja projekata, a čije korišćenje se definiše Sporazumom o instrumentu i Sporazumom o zajmu.
UREDBA O UTVRĐIVANJU PROSTORNOG PLANA PODRUČJA POSEBNE NAMENE INFRASTRUKTURNOG KORIDORA BRZE SAOBRAĆAJNICE IB REDA OSTRUŽNICA-OBRENOVAC	19/04/2025	Prostorni plan je dostupan zainteresovanim licima, u elektronskom obliku, preko Centralnog registra planskih dokumenata, koji vodi organ nadležan za poslove prostornog planiranja, odnosno urbanizma.
UREDBA O USLOVIMA I NAČINU IZVOZA MATIČNIH ČELIJA IZ KRV PUPČANIK NA ZAHTEV PACIJENTA	19/04/2025	Ovom uredbom propisuju se uslovi i način izvoza matičnih ćelija iz krvi pupčanika na zahtev pacijenta, radi skladištenja u inostranoj banci ljudskih ćelija i tkiva - do formiranja banke ljudskih ćelija i tkiva u Republici Srbiji u skladu sa propisima koji uređuju oblast biomedicine. Na izvoz matičnih ćelija iz krvi pupčanika na zahtev pacijenta radi skladištenja u inostranoj banci ljudskih ćelija i tkiva primenjuju se i propisi kojima se uređuje spoljnotrgovinsko poslovanje.
UREDBA O USLOVIMA I NAČINU DODELE I KORIŠĆENJA SREDSTAVA ZA PODSTICANJE UNAPREĐENJA TURISTIČKOG PROMETA DOMAĆIH TURISTA NA TERITORIJI REPUBLIKE SRBIJE	12/04/2025	Danom stupanja na snagu ove uredbe prestaje da važi Uredba o uslovima i načinu dodele i korišćenja sredstava za podsticanje unapređenja turističkog prometa domaćih turista na teritoriji Republike Srbije („Sl. glasnik RS”, br. 119/2023).
UREDBA O UTVRĐIVANJU GODIŠNJEG PROGRAMA KORIŠĆENJA SREDSTAVA ZA ODRŽIVI RAZVOJ I UNAPREĐENJE ŠUMARSTVA U 2025. GODINI	12/04/2025 - 31/12/2025	Godišnjim programom utvrđuju se poslovi zaštite šuma, pošumljavanja, nege šuma, gradnje i rekonstrukcije šumskih puteva, proizvodnje šumskog semena i sadnog materijala, edukacije i promocije i ostali projekti od opšteg interesa za šumarstvo, kao i iznos sredstava za obavljanje poslova koji će se finansirati iz sredstava za održivi razvoj i unapređenje šumarstva u 2025. godini.
UREDBA O IZMENAMA I DOPUNAMA UREDBE O UTVRĐIVANJU PLANA NAMENE RADIOFREKVENCIJSKIH OPSEGA	12/04/2025	Izmene i dopune u u Planu namene radiofrekvencijskih opsega, u Prilogu 1 - PREGLED NOTA KORIŠĆENIH U PLANU NAMENE RADIO-FREKVENCIJSKIH OPSEGA.
UREDBA O IZMENAMA I DOPUNAMA UREDBE O VRSTI, OBLIKU I SADRŽAJU SLUŽBENE LEGITIMACIJE I IZGLEDU ZNAČKE VOJNOBEZBEDNOSNE AGENCIJE I VOJNOOBAVEŠTAJNE AGENCIJE	19/04/2025	Izdavanje službenih legitimacija izvršiće se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Naziv	Stupa na snagu/ objavljen	Napomena
UREDBA O DOPUNI UREDBE O OPERATIVNIM REZERVAMA DERIVATA NAFTE, UGLJA I DRUGIH ENERGENATA	19/04/2025	Izuzetno od člana 4. stav 1. Uredbe, količina operativnih rezervi za 2022/2023. godinu računa se na osnovu prosečne količine derivata nafte koja je stavljena na tržište Republike Srbije iz proizvodnje i uvoza prethodne tri godine (2019, 2020. i 2021. godina), a količina operativnih rezervi za 2025/2026. i 2026/2027. godinu računa se na osnovu prosečne količine derivata nafte koja je stavljena na tržište Republike Srbije iz proizvodnje i uvoza u 2023. godini.
Pravilnici		
PRAVILNIK O UVOĐENJU DIGITALNOG TERESTRIČKOG EMITOVANJA MEDIJSKE USLUGE RADIJA I PRISTUPU MULTIPLEKSU	19/04/2025	Ovim pravilnikom uređuje se način i vremenski raspored uvođenja digitalnog terestričkog emitovanja medijske usluge radija i pristupa multipleksu, zahtevi i dinamika u pogledu uspostavljanja mreža za distribuciju digitalnog radijskog programa na teritoriji Republike Srbije, zahtevi za formiranje multipleksa, obim korišćenja radio-frekvencija, u meri neophodnoj za uspešno uvođenje digitalnog emitovanja radijskog programa, kao i način popunjavanja multipleksa radijskim programima.
PRAVILNIK O TEHNIČKIM ZAHTEVIMA ZA DISTRIBUCIJU MEDIJSKIH SADRŽAJA TERESTRIČKIM PUTEM I PRISTUPU MULTIPLEKSU U TERESTRIČKOJ DIGITALNOJ TELEVIZIJI	19/04/2025	Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o prelasku sa analognog na digitalno emitovanje televizijskog programa i pristupu multipleksu („Sl. glasnik RS”, br. 86/2014, 18/2015, 30/2015 i 50/2015).
PRAVILNIK O TEHNIČKIM I DRUGIM ZAHTEVIMA ZA ČVRSTA GORIVA IZ DRVNE BIOMASE KOJA SE STAVLJAJU NA TRŽIŠTE REPUBLIKE SRBIJE	19/04/2025	Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Sl. glasniku RS”, a primenjuje se po isteku 90 dana od dana stupanja na snagu, osim odredaba člana 17. koje se primenjuje od dana stupanja pravilnika na snagu i člana 21. koje se primenjuju od dana pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji.
PRAVILNIK O OZNAČAVANJU ENERGETSKE EFIKASNOSTI MAŠINA ZA SUŠENJE VEŠA SA BUBNJEM ZA DOMAĆINSTVO	19/04/2025	Prodavac mašina za sušenje veša sa bubnjem za domaćinstvo koje su nakon stupanja na snagu ovog pravilnika označene u skladu sa Pravilnikom o označavanju energetske efikasnosti mašina za sušenje veša sa bubnjem za domaćinstvo („Sl. glasnik RS”, br. 24/2017), kod mašina, pored oznake, ističe uočljivo obaveštenje: „po prethodnoj klasifikaciji”, u veličini slova koja je ista kao veličina slova na oznaci.
PRAVILNIK O IZMENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O IMPLANTATIMA KOJI SE OBEZBEĐUJU IZ SREDSTAVA OBAVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA	19/04/2025	Izmene i dopune u u Listi implantata, tabelarni prikaz u delovima: 2) VASKULARNA HIRURGIJA, 6) NEUROHIRURGIJA, 9) OFTALMOLOGIJA i 12) INTERVENTNA NEURORADIOLOGIJA.
PRAVILNIK O BLIŽIM USLOVIMA, ODNOSNO SADRŽINI PRAVILA IGARA NA SREĆU	19/04/2025	Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o bližim uslovima, odnosno sadržini pravila igara na sreću („Sl. glasnik RS”, br. 152/2020).
PRAVILNIK O IZMENI PRAVILNIKA O VRSTAMA IGARA NA SREĆU (KATALOG O VRSTAMA IGARA NA SREĆU)	19/04/2025	Izmenjena odredba o posebnim igrama na sreću - igre koje se priređuju u igračnicama u kojima igrači igraju protiv igračnice ili jedan protiv drugog na stolovima za igre na sreću ili igre koje se priređuju u formatu turnira, sa kuglicama, kockicama, kartama ili drugim sličnim rekvizitima.
PRAVILNIK O IZMENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O OBLIKU I SADRŽINI NALEPNICE ZA OZNAČAVANJE I REGISTRACIJU STOLA ZA IGRE NA SREĆU, AUTOMATA ZA IGRE NA SREĆU I UPLATNO-ISPLATNOG MESTA U KLADIONICI	19/04/2025	U obrascu Zahtev za izdavanje nalepnice za označavanje i registraciju uređaja, koji je odštampan uz Pravilnik o obliku i sadržini nalepnice za označavanje i registraciju stola za igre na sreću, automata za igre na sreću i uplatno-isplatnog mesta u kladionici („Sl. glasnik RS”, br. 152/2020) i čini njegov sastavni deo, u koloni Tip uređaja posle reči: „oprema uplatno-isplatnog mesta” dodaju se zapeta i reči: „odnosno kladomat”.



Naziv	Stupa na snagu/ objavljen	Napomena
PRAVILNIK O IZMENI I DOPUNAMA PRAVILNIKA O NAČINU UTVRĐIVANJA USLOVA ZA DOBIJANJE ODOBRENJA ZA PRIREĐIVANJE POSEBNIH IGARA NA SREĆU PREKO SREDSTAVA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE	19/04/2025	Zahtev za utvrđivanje ispunjenosti uslova za dobijanje odobrenja za priređivanje posebnih igara na sreću preko sredstava elektronske komunikacije podnosi se preko informaciono-komunikacionog sistema Uprave za igre na sreću u elektronskom obliku, sa dokumentacijom, koja se prema Zakonu o igrama na sreću („Sl. glasnik RS”, br. 18/2020 i 94/2024) podnosi uz zahtev.
PRAVILNIK O IZMENAMA I DOPUNI PRAVILNIKA O NAČINU UTVRĐIVANJA ISPUNJENOSTI USLOVA ZA DOBIJANJE ODOBRENJA ZA PRIREĐIVANJE POSEBNIH IGARA NA SREĆU NA AUTOMATIMA	19/04/2025	Zahtev za utvrđivanje ispunjenosti uslova za dobijanje odobrenja za priređivanje posebnih igara na sreću na automatima podnosi se preko informaciono-komunikacionog sistema Uprave za igre na sreću, u elektronskom obliku, sa dokumentacijom, koja se prema Zakonu o igrama na sreću („Sl. glasnik RS”, br. 18/2020 i 94/2024) podnosi uz zahtev.
PRAVILNIK O IZMENAMA PRAVILNIKA O NAČINU UTVRĐIVANJA ISPUNJENOSTI USLOVA ZA DOBIJANJE ODOBRENJA ZA PRIREĐIVANJE POSEBNIH IGARA NA SREĆU - KLAĐENJE	19/04/2025	Zahtev za utvrđivanje ispunjenosti uslova za dobijanje odobrenja za priređivanje posebnih igara na sreću - klađenje, podnosi se preko informaciono-komunikacionog sistema Uprave za igre na sreću u elektronskom obliku, sa dokumentacijom, koja se prema Zakonu o igrama na sreću („Sl. glasnik RS”, br. 18/2020 i 94/2024) podnosi uz zahtev.
PRAVILNIK O IZMENI PRAVILNIKA O REGISTRACIJI MOTORNIH I PRIKLJUČNIH VOZILA	19/04/2025	Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Sl. glasniku RS”, a počinje da se primenjuje od 5. maja 2025. godine.
PRAVILNIK O KONTROLORIMA TEHNIČKOG PREGLEDA	19/04/2025	Kontrolori tehničkog pregleda dužni su da, najkasnije do isteka 25 meseci od dana stupanja na snagu ovog pravilnika, ispune uslove koji se odnose na posedovanje licence, nivo i oblast stečenog obrazovanja, završenu obuku i položen stručni ispit. Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Sl. glasniku RS”, osim odredaba čl. 7-15. i čl. 27-35, koje počinju da se primenjuju po isteku jedne godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.
PRAVILNIK O IZGLEDU OBRASCA I BLIŽIM USLOVIMA ZA IZDAVANJE VIZE U ELEKTRONSKOM FORMATU	19/04/2025	Viza u elektronskom formatu je elektronski dokument koji se može izdati strancima nosiocima nacionalnih pasoša, ako su ispunjeni uslovi koji se odnose na princip reciprociteta u viznom režimu, nizak rizik od ilegalne migracije ili zaštitu bezbednosti ili interesa Republike Srbije.
„Sl. glasnik RS”, br. 32/2025 od 14.4.2025. godine		
Pravilnici		
PRAVILNIK O UTVRĐIVANJU PROGRAMA MONITORINGA BEZBEDNOSTI HRANE BILJNOG I MEŠOVITOG POREKLA ZA 2025. GODINU	22/04/2025 - 31/12/2025	Program monitoringa bezbednosti hrane biljnog i mešovitog porekla za 2025. godinu, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.
„Sl. glasnik RS”, br. 33/2025 od 15.4.2025. godine		
Uredbe		
UREDBA O IZMENAMA I DOPUNAMA UREDBE O POSTUPKU PRIPREME NACRTA PLANA RAZVOJA REPUBLIKE SRBIJE	23/04/2025	Članove Stručne grupe za pripremu i praćenje sprovođenja Plana razvoja Republike Srbije i njihove zamenike imenuje Vlada, po pravilu, iz reda državnih sekretara i šefova Kabineta ministara bez portfelja i njihovih zamenika, na predlog nadležnog ministra i iz reda direktora ili zamenika direktora posebnih organizacija. Stručnom grupom predsedava ministar nadležan za poslove evropskih integracija, a zamenjuje ga direktor organa državne uprave nadležnog za koordinaciju javnih politika.

Naziv	Stupa na snagu/ objavljen	Napomena
UREDBA O IZMENAMA I DOPUNAMA UREDBE O ZVANJIMA, USLOVIMA ZA STICANJE ZVANJA I OVLAŠĆENJA ČLANOVA POSADE POMORSKIH BRODOVA	23/04/2025	Obrazac 5 - Zahtev za izdavanje ovlašćenja o osposobljenosti, overe ili ovlašćenja o ekvivalentnoj osposobljenosti i Obrazac 6 - Zahtev za izdavanje ovlašćenja o posebnoj osposobljenosti, koji su odštampani uz Uredbu o zvanjima, uslovima za sticanje zvanja i ovlašćenja članova posade pomorskih brodova, („Sl. glasnik RS”, br. 16/2014) i čine njen sastavni deo zamenjuje se novim Obrascem 5 - Zahtev za izdavanje ovlašćenja o osposobljenosti, overe ili ovlašćenja o ekvivalentnoj osposobljenosti i Obrascem 6 - Zahtev za izdavanje ovlašćenja o posebnoj osposobljenosti, koji su odštampani uz ovu uredbu i čine njen sastavni deo.
Ostali propisi		
AKCIONI PLAN ZA 2025. GODINU ZA SPROVOĐENJE PROGRAMA RAZVOJA JAVNIH NABAVKI U REPUBLICI SRBIJI ZA PERIOD 2024-2028. GODINE	15/04/2025 - važi do 31/12/2025	Dalji razvoj i jačanje održivog i pravičnog sistema javnih nabavki utvrđen je kao opšti cilj politike javnih nabavki. Ovako definisan opšti cilj podrazumeva nastojanje da se sistem javnih nabavki dalje razvija i jača na temeljima propisanih načela, odredaba Zakon o javnim nabavkama („Sl. glasnik RS”, br. 91/2019 i 92/2023) i evropskih pravila, kako bi se ostvario očekivani napredak u pristupnim pregovorima sa EU.
LISTE O IZMENI LISTI AKTIVNIH SUPSTANCI U BIOCIDNOM PROIZVODU	15/04/2025	U Listama aktivnih supstanci u biocidnom proizvodu („Sl. glasnik RS”, br. 11/2025) briše se tačka V.
„Sl. glasnik RS”, br. 34/2025 od 16.4.2025. godine		
Uredbe		
UREDBA O UTVRĐIVANJU PROSTORNOG PLANA PODRUČJA POSEBNE NAMENE INFRASTRUKTURNOG KORIDORA BEOGRAD - JUŽNI JADRAN, DEONICA POŽEGA-BOLJARE (GRANICA SA CRNOM GOROM) (AUTOPUT E-763)	24/04/2025	Prostorni plan je dostupan zainteresovanim licima, u elektronskom obliku, preko Centralnog registra planskih dokumenata, koji vodi Agencija za prostorno planiranje i urbanizam Republike Srbije.
„Sl. glasnik RS”, br. 35/2025 od 16.4.2025. godine		
Odluke		
ODLUKA O IZBORU VLADE	16/04/2025	Ovu odluku je, na osnovu člana 99. stav 2. tačka 1. Ustava Republike Srbije („Sl. glasnik RS”, br. 98/2006 i 115/2021), člana 15. Zakona o Vladi („Sl. glasnik RS”, br. 55/2005, 71/2005 - ispr., 101/2007, 65/2008, 16/2011, 68/2012 - odluka US, 72/2012, 7/2014 - odluka US, 44/2014 i 30/2018 - dr. zakon) i člana 8. stav 1. Zakona o Narodnoj skupštini („Sl. glasnik RS”, br. 9/2010), Narodna skupština Republike Srbije, na Drugoj posebnoj sednici u Četrnaestom sazivu, održanoj 16. aprila 2025. godine.
„Sl. glasnik RS”, br. 36/2025 od 17.4.2025. godine		
Pravilnici		
PRAVILNIK O UNUTRAŠNJEM REDU I ČUVARSKOJ SLUŽBI PARKA PRIRODE „GOLIJIA”	25/04/2025	Odredbe ovog pravilnika odnose se na korisnike zaštićenog područja u smislu člana 4. tačka 37. Zakona odnosno na lica koja imaju prebivalište ili boravište na području Parka prirode, vlasnike zemljišta i drugih nepokretnosti, pravna i fizička lica i preduzetnike koji korišćenjem nepokretnosti, prirodnih vrednosti i dobara i na drugi način obavljaju delatnost ili vrše poslove na području Parka prirode, kao i na posetioce Parka prirode.

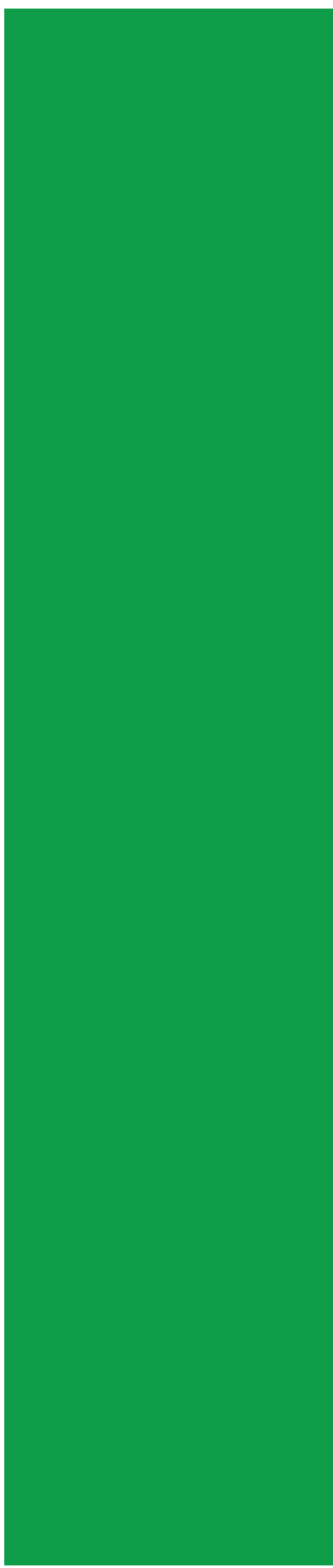


Naziv	Stupa na snagu/ objavljen	Napomena
„Sl. glasnik RS”, br. 37/2025 od 23.4.2025. godine		
Pravilnici		
PRAVILNIK O OBRASCU DOKUMENTA O KRETANJU OPASNOG OTPADA, OBRASCU PRETHODNOG OBAVEŠTENJA, NAČINU NJEGOVOG DOSTAVLJANJA I UPUTSTVU ZA NJIHOVO POPUNJAVANJE	01/05/2025	Danom početka primene ovog pravilnika prestaje da se važi Pravilnik o obrascu Dokumenta o kretanju opasnog otpada, obrascu prethodnog obaveštenja, načinu njegovog dostavljanja i uputstvu za njihovo popunjavanje („Sl. glasnik RS”, br. 17/2017).
PRAVILNIK O NAČINU OZNAČAVANJA, SADRŽINI I IZGLEDU OZNAKA KOJIMA SE OZNAČAVA POSLOVNI PROSTOR PRIREĐIVAČA KOME SE IZRIČE MERA ZABRANE PRIREĐIVANJA POSEBNIH IGARA NA SREĆU	01/05/2025	Odredbe ovog pravilnika, koje se odnose na sadržinu i izgled obaveštenja, trake i plakata Uprave za igre na sreću, shodno se primenjuju i u slučajevima pečačenja poslovnog prostora i objekata u kojima se neovlašćeno priređuju posebne igre na sreću u smislu člana 122. stav 4. Zakona o igrama na sreću („Sl. glasnik RS”, br. 18/2020 i 94/2024).
PRAVILNIK O IZMENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O SISTEMU ZA IZVEŠTAVANJE O STANJU JAVNOG DUGA AUTONOMNIH POKRAJINA I JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE	01/05/2025	Uprava za javni dug analizira podatke preuzete iz odobrenih obrazaca iz sistema za izveštavanje o stanju javnog duga autonomnih pokrajina i jedinica lokalne samouprave o zaduženjima i otplati kredita, plasmanu novčanih sredstava, emisiji i otplati hartija od vrednosti i finansijskom lizingu i otplati finansijskog lizinga u svrhu izveštavanja o stanju i strukturi duga lokalne vlasti.
Ostali propisi		
LISTA ODOBRENIH SUPSTANCI	23/04/2025	Danom objavljivanja ove liste prestaje da važi Lista odobrenih supstanci („Sl. glasnik RS”, br. 15/2024).

Propisi objavljeni u „Sl. glasniku RS - Prosvetni glasnik”, br. 3/2025

Naziv	Stupa na snagu/ objavljen	Napomena
„Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik”, br. 3/2025 od 27.3.2025. godine		
Rešenja		
REŠENJE O USVAJANJU STANDARDA KVALIFIKACIJE „GINEKOLOŠKO-AKUŠERSKA SESTRA”	27/03/2025	Usvaja se standard kvalifikacije „Ginekološko-akušerska sestra”, koji je odštampan u Prilogu 1. ovog rešenja i čini njegov sastavni deo.
REŠENJE O USVAJANJU STANDARDA KVALIFIKACIJE „MEDICINSKA SESTRA - VASPITAČ”	27/03/2025	Usvaja se standard kvalifikacije „Medicinska sestra - vaspitač”, koji je odštampan u Prilogu 1. ovog rešenja i čini njegov sastavni deo.
REŠENJE O USVAJANJU STANDARDA KVALIFIKACIJE „PEDIJATRIJSKA SESTRA - TEHNIČAR”	27/03/2025	Usvaja se standard kvalifikacije „Pedijatrijska sestra - tehničar”, koji je odštampan u Prilogu 1. ovog rešenja i čini njegov sastavni deo.
Ostali propisi		
IZMENA I DOPUNA KATALOGA UDŽBENIKA ZA PRVI, DRUGI, TREĆI I ČETVRTI RAZRED SREDNJE ŠKOLE - GIMNAZIJE I SREDNJE STRUČNE ŠKOLE	27/03/2025	Dopunom Kataloga udžbenika, dodati su udžbenici za opšteobrazovne i stručne predmete.

JAVNE NABAVKE





NAČINI DOKAZIVANJA ISPUNJENOSTI KRITERIJUMA ZA KVALITATIVNI IZBOR PRIVREDNOG SUBJEKTA U POGLEDU STRUČNOG KAPACITETA

Izvod iz aktuelne prakse Republičke komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki

Odredbama kojima se uređuje izbor učesnika i dodela ugovora, **Zakon o javnim nabavkama („Sl. glasnik RS”, br. 91/2019 i 92/2023** - dalje: ZJN) u članu 114. stav 1. propisuje da kriterijumi za izbor privrednog subjekta u postupku javne nabavke mogu da se odnose na:

- 1) ispunjenost uslova za obavljanje profesionalne delatnosti;
- 2) finansijski i ekonomski kapacitet;
- 3) tehnički i stručni kapacitet.

Ove kriterijume, u skladu sa stavom 2. istog člana ZJN **naručilac određuje uvek kada je to potrebno imajući u vidu predmet javne nabavke**. Stavom 3. istog člana ZJN je propisano da prilikom određivanja kriterijuma za izbor iz stava 1. ovog člana, **naručilac može da zahteva samo nivo kapaciteta koji obezbeđuje da će privredni subjekt biti sposoban da izvrši ugovor o javnoj nabavci**.

Članom 117. stav 1. ZJN je propisano da naručilac može da odredi uslove u pogledu tehničkog i stručnog kapaciteta kojima se obezbeđuje da privredni subjekt ima potrebne kadrovske i tehničke resurse i iskustvo potrebno za izvršenje ugovora o javnoj nabavci sa odgovarajućim nivoom kvaliteta, a naročito može da zahteva da privredni subjekt ima dovoljno iskustva u pogledu ranije izvršenih ugovora.

Imajući u vidu da dokazivanje ispunjenosti kriterijuma u pogledu tehničkog i stručnog kapaciteta izaziva dosta dilema u praksi, u nastavku teksta dajemo pojašnjenja, uz izvode iz aktuelne prakse Republičke komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki (dalje: Republička komisija).

Definisanje neophodnih stručnih kapaciteta ponuđača

Prilikom definisanja neophodnih kapaciteta ponuđača za realizaciju javne nabavke u smislu odredbe člana 114. ZJN, **naručilac određuje neophodni nivo koji mora da ispuni svaki ponuđač** da bi mogao da učestvuje u određenom postupku javne nabavke. Takođe, prilikom definisanja kriterijuma koji se odnose na ispunjenost uslova za obavljanje profesionalne

delatnosti, finansijski i ekonomski kapacitet, te tehnički i stručni kapacitet, naručilac je dužan da iste odredi na taj način da budu **u logičkoj vezi sa predmetom** javne nabavke, kao i da su **srazmerni predmetu** javne nabavke.

Naručilac u konkursnoj dokumentaciji određuje i definiše kriterijume za izbor privrednog subjekta koji su **neophodni za izvršenje predmetne javne nabavke**, pritom vodeći računa da tako postavljeni kriterijumi budu u logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke, tj. da su neophodni za realizaciju javne nabavke, s tim da mogućnost definisanja istih, zakon ograničava na način koji podrazumeva da su isti opravdani imajući u vidu predmet javne nabavke, a što zapravo podrazumeva da **naručilac mora da opravda potrebu za definisanje istih, u svakom konkretnom postupku javne nabavke, ukoliko su osporeni**.

Kada je reč o definisanju kriterijuma koji se odnosi na stručni kapacitet u pogledu angažovanih kadrova te načinu dokazivanja ispunjenosti istog, kao bitno trebamo ukazati da bi **naručilac trebalo da vodi računa o tome da u okviru načina dokazivanja ispunjenosti tako definisanog kriterijuma pred zahteva da su lica u radnom odnosu, u svakom konkretnom slučaju omogući što veću konkurenciju** te omogućiti učešće u postupku javne nabavke i ponuđačima koji raspolaganje sa zahtevanim kadrovima određenih stručnih kvalifikacija i profila mogu da dokažu angažovanjem tih lica kroz neki od osnova van radnog odnosa u skladu sa odredbama Zakona o radu (po osnovu ugovora o povremenim i privremenim poslovima, ugovora o delu i sl).

U tom smislu, način dokazivanja ispunjenosti kriterijuma kroz obezbeđenu konkurenciju u smislu da je ponuđačima data mogućnost da zahtevane kadrove angažuju i po nekom od osnova van radnog odnosa koji predviđa Zakon o radu, trebalo bi da bude na jasan i nedvosmislen način definisan u samoj konkursnoj dokumentaciji, što znači da nije dovoljno da se naručilac o tome izjasni kroz navode Odgovora na podneti zahteva za zaštitu prava već takav **način dokazivanja ispunjenosti kriterijuma mora biti jasno naveden u konkursnoj dokumentaciji**.

Navedeno potvrđuje i obrazloženje koje je izneto u **Rešenju Republičke komisije broj 4-00-85/2025 od dana 6.3.2025. godine**:

„Republička komisija je imala u vidu da je naručilac u odgovoru na podneti zahtev za zaštitu prava ukazao da nije zahtevao da angažovana lica budu zaposlena na određeno ili neodređeno vreme, te da se dokument koji se odnosi na prijavu i odjavu osiguranja koristi za različite vrste zaposlenja (zaposlenje po osnovu ugovora o radu, privremenim i povremenim poslovima, radu sa skraćenim radnim vremenom..) tj. za sve oblike zaposlenja koji podrazumevaju socijalno osiguranje, ali po oceni Republičke komisije navedeno ne proizilazi iz sadržine predmetnog kriterijuma, odnosno iz konkursne dokumentacije ne sledi mogućnost raspolaganja navedenim kadrovima po nekim drugim osnovima koji ne podrazumevaju isključivo da je reč o zaposlenim licima.”

Nadalje, ističemo da ukoliko je u konkursnoj dokumentaciji naručilac opredelio da ponuđač ima zaposlene u radnom odnosu ili na drugi zakonom dozvoljen način angažovane po drugom osnovu van radnog odnosa diplomirane inženjere određene licence, sa opredeljenim načinom dokazivanja ispunjenosti predmetnog kriterijuma u vidu dostavljanja M Obrasca, te fotokopije ugovora za lica angažovana van radnog odnosa ili drugim dokazom o radnom angažovanju, **okolnost što je ponuđač za dokazivanje tako definisanog kriterijuma za imenovane inženjere koje je naveo u Izjavi o ispunjenosti kriterijuma priložio ugovore o delu ne predstavlja razlog koji ima utemeljenje u odredbama ZJN i konkursnoj dokumentaciji usled kojeg bi ponuda tog ponuđača trebalo da bude odbijena kao neprihvatljiva.**

Ovo posebno iz razloga što je ugovor o delu dozvoljen način angažovanja kadrova u skladu sa odredbama Zakona o radu što je predviđeno i u konkursnoj dokumentaciji koja je sačinjena za konkretan postupak javne nabavke.

Sa druge strane, ukoliko je naručilac u konkursnoj dokumentaciji jasno opredelio da će se prihvatiti kao dokaz ugovor van radnog odnosa između ostalog ugovor o delu samo radi obavljanja poslova koji su van delatnosti poslodavca koja delatnost će biti ključna za tumačenje osnovanosti zaključenja ove vrste ugovora o radnom angažovanju, te ukoliko je u postupku zaštite prava osporena pravna valjanost zaključenog ugovora o delu u smislu da ponuđač u svojstvu poslodavca nije imao pravni osnov da sa određenim licem zaključi ugovor o delu, tada je potrebno da naručilac u ponovljenoj fazi stručne ocene ponuda, polazeći najpre od zahteva konkursne dokumentacije koju je sačinio, detaljno i jasno obrazloži na koji način je utvrdio da ponuđač dostavljenim dokazima odnosno ugovorima o delu ispunjava kriterijum u pogledu stručnih kvalifikacija angažovanih lica, na način kako je i zahtevano u konkursnoj dokumentaciji.

Iz obrazloženja **Odluke Republičke komisije broj 4-00-914/2024 od dana 27.12.2024. godine izdvajamo:**

„Republička komisija konstatuje da je nakon prijema ove odluke naručilac dužan da ponovi fazu stručne ocene ponuda i da tom prilikom ceneći dokumentaciju koju je izabrani ponuđač dostavio, a u skladu sa napomenom koju je naveo u konkursnoj dokumentaciji: naručilac će prihvatiti sledeće ugovore van radnog odnosa ugovor o privremenim i povremenim poslovima (samo za lica koja nisu zaposlena na nepuno radno vreme), ugovor o delu (samo radi obavljanja poslova koji su van delatnosti poslodavca koja delatnost će biti ključna za tumačenje osnovanosti ove vrste ugovora o radnom angažovanju, ugovor o dopunskom radu, obrazloži kako je utvrdio da izabrani ponuđač ispunjava uslov posedovanja 1 inženjera sa licencom 411, 441 i 444 pri čemu ima mogućnost da se u slučaju potrebe, radi utvrđivanja celokupnog činjeničnog stanja obrati izabranom ponuđaču”.

Pored navedenog, ukoliko odredbama konkretno sačinjene konkursne dokumentacije nije zahtevano da u zaključenim ugovorima o delu bude navedeno da su lica angažovana za obavljanje konkretnog posla koji je predmet javne nabavke, ukazujemo da okolnost što u priloženim ugovorima o delu za angažovane inženjere koje je ponuđač dostavio za dokazivanje ispunjenosti kriterijuma, nije deciderano navedeno da su imenovana lica angažovana za obavljanje konkretnog posla koji je predmet javne nabavke, ne predstavlja osnov za ocenu predmetne ponude kao neprihvatljive, budući da takav zahtev nije unapred ni definisan u konkursnoj dokumentaciji predmetnog postupka javne nabavke.

Važenje i validnost dokaza o ispunjenosti kriterijuma stručnog kapaciteta

Kada govorimo o važenju dokaza koji su zahtevani u konkursnoj dokumentaciji za dokazivanje ispunjenosti kriterijuma u pogledu stručnog kapaciteta **bitno je istaći da je neophodno da su priloženi dokazi odnosno zaključeni ugovori o delu važeći u momentu podnošenja ponude.**

Ukoliko u momentu okončanja faze sprovedene stručne ocene ponuda, te donošenja Odluke o dodeli ugovora istekne period na koji su ugovori koji su kao dokazi za ispunjenost kriterijuma u pogledu stručnog kapaciteta priloženi u ponudi ponuđača zaključeni, potrebno je od strane naručioca izvršiti dodatne provere na okolnost da li su zaključeni ugovori i dalje na pravnoj snazi, odnosno da li ponuđač za potrebe dokazivanja ispunjenosti zahtevanog kriterijuma i dalje ima na raspolaganju kadrove sa kojima su predmetni ugovori kojima je istekao rok važenja i zaključeni.



Pored navedenog, okolnost što je u priloženom ugovoru o delu koji je bio važeći u momentu javnog otvaranja ponuda, koji je kao dokaz predviđen u konkursnoj dokumentaciji i koji je priložen u ponudi ponuđača za dokazivanje ispunjenosti kriterijuma u pogledu stručnog kapaciteta navedeno da će lica biti angažovana po zaključenju ugovora o predmetnoj javnoj nabavci, ne predstavlja razlog za ocenu ponude ponuđača kao neprihvatljive.

Izneto potvrđuje i skorašnja praksa postupanja Republičke komisije te doneto **Rešenje tog organa broj 4-00-852/2024 od dana 26.12.2024. godine**, u kojem je između ostalog navedeno:

„...u konkretnom slučaju predmetnom konkursnom dokumentacijom je predviđeno da se uslov iz tačke 2.1. dokazuje ugovorom o radu ili ugovorom o radnom angažovanju radnika. Imajući u vidu navedeno, te okolnost da je rok za podnošenje ponuda u javnom pozivu određen 16.9.2024. godine, a da su sporni ugovori o delu zaključeni dana 13.9.2024. godine, i to radi realizacije predmetne javne nabavke, po oceni Republičke komisije podnosilac zahteva je osnovano ukazao da naručilac nije pravilno postupio kada je njegovu ponudu odbio kao neprihvatljivu iz razloga navedenih u odluci o dodeli ugovora, što znači da je isti stručnu ocenu ponuda sproveo protivno odredbi člana 141. ZJN, shodno čemu je razmatrani navod podnosioca zahteva ocenjen kao osnovan.”

Ukoliko ponuđač za dokazivanje ispunjenosti kriterijuma u pogledu stručnog kapaciteta u ponudi priloži dokaz koji je zahtevan u konkursnoj dokumentaciji - određeni sertifikat o završenoj obuci angažovanog lica, **kojem sertifikatu je u momentu donošenja odluke o dodeli ugovora istekla važnost** (a u kojem dokazu je posebno navedeno da je korisnik dužan da zatraži produženje istog u slučaju isteka roka važnosti, kao i da izdavalac sertifikata zadržava pravo da po isteku roka trajanja sertifikata isti ne produži), **ne može se po automatizmu smatrati da je ponuđač dokazao ispunjenost predmetnog kriterijuma u tom delu**, shodno čemu se naručiocu nalaže da u svrhu utvrđivanja dokazivanja ispunjenosti predmetnog kriterijuma, u ponovljenoj stručnoj oceni ponuda **dodatno ispita predmetnu okolnost odnosno da nesumnjivo utvrdi da li angažovana lica poseduju validan i važeći sertifikat koji je zahtevan u konkursnoj dokumentaciji**.

Navodimo primer iz aktuelne prakse postupanja Republičke komisije te doneto **Rešenje tog organa broj 4-00-55/2025 od dana 5.3.2025. godine**:

„Imajući u vidu okolnosti konkretnog slučaja odnosno da je priloženi sertifikat proizvođača za ugradnju bitumenskih traka istekao 31.12.2024. godine, a da je stručna ocena ponuda sprovedena, odnosno odluka o dodeli ugovora doneta u januaru mesecu, dakle u periodu kada je isteka važnost priloženog sertifikata proizvođača, to je naručilac nepravilno

postupio kada u fazi stručne ocene ponuda nije preduzeo radnje u cilju ispitivanja da li lica V. K. i G.DŽ. i dalje poseduju sertifikat za ugradnju bitumenskih traka proizvođača čiji će materijala biti ugrađen. Navedeno posebno imajući u vidu sadržinu sertifikata proizvođača „F” d.o.o. Š. u kojem je izričito navedeno da je korisnik dužan da zatraži produženje istog kako bi zadržao sertifikat - ovlašćenje ugrađivača hidroizolacionih materijala kao i da proizvođač „F.” d.o.o. N. zadržava pravo da po isteku trajanja potvrde istu ne produži.”

Nadalje, ukazaćemo na situaciju u kojoj je odredbama konkretno sačinjene konkursne dokumentacije u okviru kriterijuma stručnog kapaciteta koji se odnosi na obrazovne i stručne kvalifikacije između ostalog zahtevano da ponuđač ima na raspolaganju dva kvalifikovana hidroizolatera, ispunjenost kojeg kriterijuma se dokazuje dostavljanjem ugovora o radu na određeno ili neodređeno vreme, M Obrasca kao i dokaza o stručnoj kvalifikaciji radnika diplome/sertifikata ili uverenja o stručnoj osposobljenosti.

U okolnostima konkretnog slučaja, ponuđač je za angažovanog radnika koji je naveden u Izjavi o ispunjenosti kriterijuma između ostalih zahtevanih dokaza priložio i Sertifikat koji je izdat od strane određenog pravnog lica kojim se potvrđuje da je taj radnik prisustvovao teorijskoj i praktičnoj obuci za ugradnju konkretno opredeljenog proizvoda za hidroizolaciju.

Ceneći sadržinu svih priloženih dokaza u postupku zaštite prava koji je pokrenut pred Republičkom komisijom utvrđeno je da ponuđač u konkretnom slučaju priloženim dokazima nije dokazao ispunjenost kriterijuma na način koji je zahtevan u konkursnoj dokumentaciji, posebno ako se ima u vidu da dokaz koji je ponuđač priložio u svojoj ponudi i kojim se potvrđuje da je angažovano lice prisustvovalo obuci za konkretno navedene proizvode za hidroizolaciju **ne predstavlja dokaz o stručnom osposobljavanju odnosno kvalifikaciji navedenog lica za VKV hidroizolatera, što je bio zahtev opredeljen u konkursnoj dokumentaciji**.

U vezi sa navedenim, posebno je bitno navesti da se neće uzimati u obzir sadržina dokaza koja je od strane ponuđača dostavljena nakon sprovedene stručne ocene ponude, budući da ti dokazi nisu bili sastavni deo ponude ponuđača u fazi stručne ocene ponuda, i isti dokazi i ne mogu biti relevantni za ocenu ponude ponuđača kao prihvatljive.

U pogledu iznetog, ukazaćemo na primer iz prakse postupanja Republičke komisije te doneto **Rešenje tog organa broj 4-00-111/2025 od dana 19.03.2025. godine**, u kojem je između ostalog navedeno:

„...kako je u konkretnom slučaju pregledom dokumentacije predmetnog postupka javne nabavke kojom raspolaže Republička komisija utvrđeno da u okviru iste nije dostavljen dokaz na koji se u mišljenju na podneti zahtev ukazuje izabrani ponuđač, diploma o stručnoj osposobljenosti lica G.K. za koje je navedeno da je završilo hidroizolatersku školu, a imajući

u vidu okolnost da iz sertifikata izdatog od strane privrednog subjekta „I“ ne proizilazi da je isti kvalifikovani hidroizolater (KV ili VKV), kako je zahtevano konkursnom dokumentacijom, to je Republička komisija ocenila da je razmatrani navod podnosioca zahteva kojim je osporena prihvatljivost ponude izabranog ponuđača, u navedenom delu osnovan.”

U nastavku ukazujemo i na situaciju u kojoj naručilac u konkursnoj dokumentaciji u okviru kriterijuma stručnog kapaciteta u pogledu obrazovnih i stručnih kvalifikacija kao dokaz za ispunjenost predmetnog kriterijuma opredeli dostavljajući dokaza **koji se odnose isključivo za radno angažovanje tih kadrova.**

U tom slučaju, ukoliko ponuđač za dokazivanje ispunjenosti tako definisanog kriterijuma dostavi ugovor o radu u kojem je navedeno da se angažovani kadar obavezuje da ispunjava sve poslove po nalogu rukovodioca i **priloži odgovarajući sertifikat da je angažovano lice uspešno završilo obuku za traženi kadar, sledi da je u konkretnoj situaciji ponuđač dokazao ispunjenost kriterijuma na način kako je i zahtevano u konkursnoj dokumentaciji, iz čega dalje** proizilazi da naručilac u konkretnom slučaju nije imao pravni osnov da ponudu ponuđača oceni kao neprihvatljivu, posebno ako se ima u vidu da je odredbama predmetne konkursne dokumentacije zahtevano **da se dostavi dokaz o radnom angažovanju zahtevanih kadrova a ne i dokaz o stručnoj osposobljenosti istih.**

Izneto potvrđuje i aktuelna praksa postupanja Republičke komisije te je doneto **Rešenje broj 4-00-792/2024 od dana 19.11.2024. godine:**

„Kako je na osnovu celokupnog činjeničnog stanja utvrđeno da je podnosilac zahteva za lica navedena u Izjavi o ispunjenosti kriterijuma za kvalitativin izbor privrednog subjekta dostavio Ugovor o radu u kojem je u okviru opisa poslova u članu 1. između ostalog navedeno; „obavlja i sve ostale poslove po nalogu rukovodioca“ te činjenice da je za navedena lica dostavio i Sertifikate kojim se potvrđuje da su uspešno savladali obuku za molera odnosno zidara, iz čega proizilazi da su isti obučeni za obavljanje poslova koji su za

iste navedeni u Izjavi o ispunjenosti kriterijuma, to po oceni Republičke komisije naručilac nije imao osnova da ponudu podnosioca zahteva oceni kao neprihvatljivu u smislu odredbe člana 144. stav 1. tačka 3) ZJN.”

Zaključak

Ukoliko je u konkursnoj dokumentaciji za dokazivanje ispunjenosti kriterijuma u pogledu stručnog kapaciteta koji se odnosi na angažovane kadrove određene struke zahtevano dostavljanje ugovora o radu ili drugog pravnog osnova angažovanja u skladu sa Zakonom o radu, nije protivno sadržini konkursne dokumentacije i odredbama ZJN ukoliko ponuđač za dokazivanje ispunjenosti predmetnog kriterijuma za određeno angažovano lice priloži ugovor o delu, i ta okolnost sama po sebi ne može biti razlog za ocenu ponude bilo kojeg ponuđača kao neprihvatljive.

Shodno iznetom, uzimajući u obzir primere iz prakse postupanja Republičke komisije na koje je ukazano, ističemo da je od posebne važnosti da naručilac prilikom definisanja načina dokazivanja ispunjenosti kriterijuma u pogledu stručnog kapaciteta koji se odnosi na angažovanje kadrova određene kvalifikacione strukture i profila, najpre polazeći od sadržine konkursne dokumentacije koja je sačinjena u svakom konkretnom postupku javne nabavke, vodi računa o tome da omogući što je moguće veću konkurenciju u postupku javne nabavke.

Navedeno se obezbeđuje na način da se pored zahteva da se za ispunjenost predmetnog kriterijuma prilože dokazi da je angažovano lice u radnom odnosu, učešće u postupku javne nabavke omogući i ponuđačima koji kadar koji je zahtevan u konkursnoj dokumentaciji imaju na raspolaganju po nekom od osnova angažovanja van radnog odnosa, kako to propisuje Zakon o radu.



Iskazivanje cene u zajedničkoj ponudi subjekata koji su u različitom statusu obveznika PDV



- Na koji način bi trebalo da se iskazuje cena u obrascu ponude, u slučaju podnošenja zajedničke ponude, ako jedan od članova grupe jeste u sistemu PDV a drugi (nosilac posla) nije u sistemu PDV, odnosno da li oni u Obrascu strukture cene iskazuju PDV?

Odgovor:

Zakon o javnim nabavkama ("Sl. glasnik RS", br. 91/2019 i 92/2023) propisuje mogućnost da ponudu u postupku javne nabavke podnese grupa ponuđača kao zajedničku ponudu. Privredni subjekti koji podnesu zajedničku ponudu solidarno su odgovorni naručiocu za izvršenje ugovora o javnoj nabavci.

U obrascu strukture ponuđene cene koji čini sastavni deo ponude, u skladu sa članom 13. Pravilnika o sadržini konkursne dokumentacije u postupcima javnih nabavki ("Sl. glasnik RS", br. 21/2021), po potrebi navode se osnovni elementi:

- 1) ponuđena cena (jedinичna i ukupna) sa i bez PDV;
- 2) ostali troškovi, koji su uključeni u ponuđenu cenu.

U slučaju podnošenja zajedničke ponude koju podnose privredni subjekti od kojih neki jesu, a neki nisu u sistemu PDV, u obrascu strukture cene se iskazuje i PDV, a u realizaciji ugovora se primenjuju propisi u oblasti računovodstva i poreski propisi, pa ako fakturiše član koji je u PDV on isti iskazuje i obrnuto.

Uređivanje načina obezbeđivanja konkurencije u postupcima nabavki izuzetim od primene zakona



- Da li naručilac mora za svaku stvar koju nabavlja, bilo da je u pitanju materijal, popravka, sredstva za higijenu, usluge ili nešto drugo (za manje iznose od npr. 1.000,00 dinara) da zatraži tri ponude potencijalnih ponuđača i zaključi ugovor, ako je pravilnikom o bližem uređivanju postupaka javnih nabavki kod naručioca takva procedura izričito predviđena za nabavke čija je vrednost iznad 100.000,00 dinara?

Odgovor:

Članom 49. stav 2. Zakona o javnim nabavkama ("Sl. glasnik RS", br. 91/2019 i 92/2023 - dalje: Zakon) propisano je da je naručilac dužan da posebnim aktom bliže uredi između ostalog i način planiranja i sprovođenja nabavki na koje se zakon ne primenjuje.

Članom 27. stav 2. Zakona, kojim su uređeni pragovi do kojih se Zakon ne primenjuje je propisano da se i u slučaju nabavki ispod pragova primenjuju načela ovog zakona na način koji je primeren okolnostima konkretne nabavke, što je propisano i u delu izuzetaka od primene Zakona.

Imajući u vidu navedeno, internim (posebnim) aktom naručioca je potrebno urediti nabavke na koje se Zakon ne primenjuje na način da se obezbedi i primena načela obezbeđivanja konkurencije, kao jednog od osnovnih načela javnih nabavki.

Ukoliko je aktom naručioca, kao što se navodi u pitanju, predviđeno da će naručilac slati poziv za podnošenje ponude na tri adrese potencijalnih ponuđača za nabavke određenog iznosa, onda je naručilac dužan da se tih odredaba i pridržava.

Iz pitanja proizlazi da je uređen način obezbeđivanja konkurencija za nabavke vrednosti preko 100.000 din, a da za niže iznose nije uređen način obezbeđivanja konkurencije. U tom smislu, mišljenja smo da se ne mora slati poziv na tri adrese, ali se u svakom slučaju konkurencija mora obezbediti na drugi način, u skladu sa okolnostima svake konkretne nabavke.

Konkurencija se u postupku nabavke može obezbediti:

- pozivanjem potencijalnih ponuđača da dostave ponude u skladu sa pozivom,
- istraživanjem tržišta uz odgovarajuće dokumentovanje (beleške),
- pribavljanjem i upoređivanjem zvaničnih cenovnika dobavljača predmeta nabavke,

- pribavljanjem informacija usmenim putem uz prateće službene beleške o tome i
- na druge slične načine, predviđene internim aktom naručioca.

Na osnovu svega navedenog, preporuka je da naručilac internim aktom uredi i način obezbeđivanja konkurencije u nabavkama manjih vrednosti, u skladu sa svojim potrebama i organizacijom rada, kao i da se zatim tih odredaba pridržava, imajući u vidu da kontrolni organi kada kontrolišu nabavke izuzete od primene zakona, proveravaju da li su sprovedene u skladu sa tim internim aktom.

Dragana Đinđić

Određivanje poverljivosti i uslovljavanje preuzimanja konkursne dokumentacije u nabavkama u oblasti odbrane i bezbednosti



- Da li i pod kojim uslovima naručilac u postupku javne nabavke može usloviti pristup tajnim podacima posedovanjem sertifikata odgovarajućeg nivoa zaštite u skladu sa posebnim propisima?

Odgovor:

Zakon o javnim nabavkama ("Sl. glasnik RS", br. 91/2019 i 92/2023 - dalje: ZJN) u članu 39. stav 2. propisuje da naručilac može da uslovi preuzimanje konkursne dokumentacije ili pojedinog dela konkursne dokumentacije, u skladu sa članom 45. stav 6. ovog zakona.

Članom 45. st. 3. do 6. ZJN propisano je:

Komunikacija i razmena podataka elektronskim sredstvima na Portalu javnih nabavki, koje se odnose na podnošenje dela ponude, prijave, plana ili dizajna, nisu obavezni ako:

- 1) zbog specijalizovane prirode nabavke korišćenje elektronskih sredstava zahteva posebne alate, opremu ili formate datoteka koji nisu opštedostupni ili nisu podržani kroz opštedostupne aplikacije;
- 2) aplikacije koje podržavaju formate datoteka odgovarajuće za opis ponuda koriste formate datoteka koji ne mogu da se obrade bilo kojom drugom otvorenom ili opštedostupnom aplikacijom ili se na njih primenjuje sistem zaštite vlasničke licence, pa naručilac ne može da ih preuzima niti da koristi na daljinu;
- 3) korišćenje elektronskih sredstava zahteva specijalizovanu kancelarijsku opremu koja nije široko dostupna naručiocima;
- 4) određeni predmeti kao što su uzorci, projekti, makete i slično ne mogu da se dostave elektronskim sredstvima;
- 5) je neophodno dostaviti originale dokumenata koji ne mogu da se dostave elektronskim sredstvima;
- 6) se na nabavku primenjuju odredbe ovog zakona kojim se uređuju javne nabavke za potrebe odbrane i bezbednosti.

Komunikacija se, u slučajevima iz stava 3. ovog člana, odvija putem pošte, kurirske službe, odnosno njihovim kombinovanjem sa elektronskim sredstvima.

Naručilac nije dužan da primeni elektronska sredstva u onoj meri u kojoj je potrebno korišćenje drugih sredstava osim elektronskih, zbog povrede bezbednosti elektronskih sredstava ili zbog zaštite naročito osetljivih informacija, uključujući i poverljive podatke iz člana 39. ZJN, koji zahtevaju nivo zaštite koja ne može da bude u dovoljnoj meri osigurana elektronskim alatima i uređajima koji su ili opštedostupni privrednim subjektima ili im mogu biti dostupni na drugi način, alternativnim sredstvom pristupa.

Ako besplatan, neograničen i nesmetan direktan pristup konkursnoj dokumentaciji ne može da se obezbedi elektronskim sredstvima iz razloga propisanih u st. 3. i 5. člana 45. ZJN naručilac u javnom pozivu određuje način na koji se konkursna dokumentacija preuzima, odnosno mere koje se zahtevaju u svrhu zaštite poverljivih podataka.

Naručilac je dužan da u konkursnoj dokumentaciji i u izveštaju o postupku javne nabavke obrazloži razloge primene sredstava komunikacije koja nisu elektronska sredstva, u skladu sa st. 3. i 5. člana 45. ZJN.

Javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti prema članu 164. ZJN su nabavke:

- 1) vojne opreme, uključujući i bilo koji njen sastavni deo, komponentu ili sklop;



- 2) bezbednosno osetljive opreme, uključujući i bilo koji njen sastavni deo, komponentu ili sklop;
- 3) dobara, usluga ili radova direktno povezanih sa opremom iz tač. 1) i 2) ovog stava u toku bilo kojeg perioda ili čitavog njenog životnog veka;
- 4) usluga i radova isključivo za vojne namene;
- 5) bezbednosno osetljivih radova i bezbednosno osetljivih usluga.

Stavom 2. navedenog člana 164. ZJN propisano je da za javne nabavke iz stava 1. ovog člana Vlada uređuje vrste postupaka javnih nabavki, uslove i način njihovog sprovođenja, kao i komunikaciju u postupku javne nabavke.

Na osnovu navedenog stava 2. doneta je Uredba o javnim nabavkama u oblasti odbrane i bezbednosti ("Sl. glasnik RS", br. 93/2020 - dalje: Uredba) kojom je, u vezi sa posedovanjem sertifikata uređeno:

- članom 25. stav 1. tačka 5) i st. 2. do 4. Uredbe:

"Tehnički i stručni kapacitet privrednog subjekta, pored dokaza iz člana 124. Zakona, po pravilu, dokazuje se putem jednog ili više sledećih dokaza:

...5) u slučaju ugovora koji uključuju, zahtevaju i/ili sadrže tajne podatke, sertifikat za pristup tajnim podacima nivoa zaštite koji naručilac zahteva u skladu sa posebnim propisima kojima se uređuje zaštita tajnosti podataka o sposobnosti za obradu, skladištenje i prenos tajnih podataka.

U slučaju iz stava 1. tačka 5) ovog člana naručilac prihvata izdati bezbednosni sertifikat koji je privrednom subjektu izdala druga država, pod uslovom da je organ Republike Srbije nadležan za nacionalnu bezbednost i zaštitu tajnih podataka sproveo postupak utvrđivanja ekvivalentnosti izdanog sertifikata.

Ako je potrebno naručilac može da zatraži putem organa nadležnog za nacionalnu bezbednost i zaštitu tajnih podataka sprovođenje dodatnih postupaka provere i u tom slučaju dužan je da uzme u obzir i rezultate tih postupaka.

Privrednom subjektu koji u trenutku podnošenja prijave u postupku javne nabavke ne poseduje sertifikat iz stava 1. tačka 5) ovog člana, naručilac može da odredi primereni rok za izdavanje tog sertifikata, ako je takvu mogućnost i rok naveo u javnom pozivu."

- članom 27. st. 3. i 4. Uredbe:

"Naručilac može da zahteva da ponuđač i već odabrani podizvođači poseduju sertifikat za pristup tajnim podacima zahtevanog nivoa zaštite u skladu sa posebnim propisima kojima se uređuje zaštita tajnosti podataka.

Naručilac prihvata izdati bezbednosni sertifikat koje je privrednom subjektu izdala druga država, pod uslovom da je organ Republike Srbije nadležan za nacionalnu bezbednost i zaštitu tajnih podataka sproveo postupak utvrđivanja ekvivalentnosti izdatog sertifikata."

Dragana Đinđić

Čuvanje dokumentacije o javnim nabavkama



- **Koliko dugo je naručilac dužan da čuva dokumentaciju o pojedinoj javnoj nabavci?**

Odgovor:

Članom 41. Zakona o javnim nabavkama ("Sl. glasnik RS", br. 91/2019 i 92/2023 - dalje: Zakon) propisano je da naručilac dužan da u pisanoj formi evidentira i dokumentuje sve radnje tokom planiranja, sprovođenja postupka i izvršenja ugovora o javnoj nabavci.

Naručilac je dužan da, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast dokumentarne građe i arhiva, čuva celokupnu dokumentaciju vezanu za javne nabavke.

Dokumentacija u smislu stava 2. člana 41. Zakona je bilo koji dokument koji je nastao tokom planiranja javne nabavke, sprovođenja postupka javne nabavke i izvršenja ugovora o javnoj nabavci, a koji naručilac čuva najmanje pet godina od zaključenja pojedinačnog ugovora o javnoj nabavci ili okvirnog sporazuma, odnosno pet godina od obustave ili poništenja postupka javne nabavke.

Rokovi čuvanja izjednačeni su za postupke koji su okončani odlukom o dodeli ugovora, odnosno o obustavi postupka, te je određeno da navedenu dokumentaciju naručilac čuva najmanje pet godina od zaključenja pojedinačnog ugovora o javnoj nabavci ili okvirnog sporazuma, odnosno pet godina od obustave ili poništenja postupka javne nabavke.

Rok se ne vezuje za izvršenje ugovora, kao što je to bio slučaj u prethodnom Zakonu o javnim nabavkama.

Imajući u vidu da se celokupna komunikacija, i objavljivanje dokumenata obavljaju putem elektronskih sredstava na Portalu javnih nabavki, poslednjim stavom člana 41. Zakona precizirano je da će se i čuvanje i arhiviranje dokumentacije koja se tamo razmenjuje, obezbediti na samom Portalu javnih nabavki, u skladu sa stavom 3, što znači takođe najmanje pet godina. Ovom odredbom olakšano je postupanje naručilaca, imajući u vidu da se najveći broj dokumenata čuva na samom Portalu javnih nabavki. •

Dragana Đinđić

Definisanje zahteva u pogledu ekoloških aspekata u dokumentaciji o javnoj nabavci sredstava za higijenu



- **Da li je dovoljno u javnoj nabavci sredstava za higijenu kao dokaz 10 % ekoloških proizvoda navesti standard 14001, odnosno šta je potrebno navesti da bi to bilo zadovoljeno, da li se moraju navesti sastavi proizvoda za sve predmete javnih nabavki u tehničkoj specifikaciji?**

Odgovor:

U skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama ("Sl. glasnik RS", br. 91/2019 i 92/2023) i Pravilnika o vrstama dobara za koje su naručioci u obavezi da primenjuju ekološke aspekte u postupcima javnih nabavki ("Sl. glasnik RS", br. 115/2023), dovoljno je ako naručilac u konkursnoj dokumentaciji odredi kao kriterijum za izbor ispunjenost standarda ISO 14001 od strane ponuđača, imajući u vidu da je navedenim zakonom i pravilnikom propisano da se ovakav zahtev može odrediti alternativno, u delu određivanja tehničkih specifikacija, kriterijuma za izbor privrednog subjekta, kriterijuma za dodelu ugovora ili uslova za izvršenje ugovora o javnoj nabavci.

Naručilac je dužan da odredi tehničke specifikacije dobara koje nabavlja, ali nije dužan da u njima odredi ekološke aspekte i nije dužan da odredi tačan sastav proizvoda, ako smatra da time zadovoljava svrhu nabavke, odnosno da na taj način neće dovesti sebe u situaciju da mu budu isporučena dobra koja nisu odgovarajućeg kvaliteta. •

Kancelarko



Program za elektronsko kancelarijsko poslovanje

e-Fakture

Šaljite fakture elektronski, bez troškova štampe i slanja, uvek uz izveštaj o prijemu fakture.

e-Delovodnik

Uredite svoju dokumentaciju i knjige dokumenata digitalno i efikasno.

e-Poštar

Ubrzajte razmenu dokumenta, smanjite troškove i kreirajte procedure odobravanja

Beograd

063/379-761

063/379-948

Novi Sad

063/379-961

063/379-772

Niš

063/379-619

063/379-661

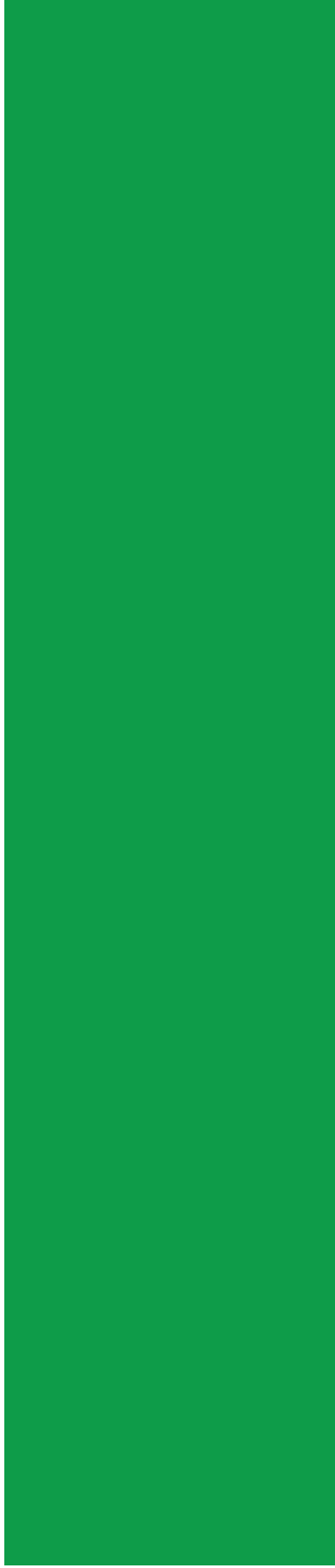


Pravna i ekonomska izdanja
za uspešno i zakonito poslovanje

✉ kancelarko@paragraf.rs

🌐 **Kancelarko.rs**

DRŽAVNA UPRAVA





PRAVO NA NEPLAĆENO ODSUSTVO ZAPOSLENIH U DRŽAVNIM ORGANIMA

Osnov, uslovi i dužina trajanja odsustva bez naknade zarade

Neplaćeno odsustvo, kao pravo zaposlenog po osnovu radnog odnosa utvrđeno je **Zakonom o radu („Sl. glasnik RS”, br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - odluka US, 113/2017 i 95/2018 - autentično tumačenje** - dalje: Zakon). Prema odredbama člana 78. Zakona, **poslodavac može zaposlenom da odobri odsustvo bez naknade zarade (neplaćeno odsustvo)**. Za vreme neplaćenog odsustva zaposlenom miruju prava i obaveze iz radnog odnosa, ako za pojedina prava i obaveze zakonom, opštim aktom i ugovorom o radu nije drukčije određeno.

Pravni osnov korišćenja neplaćenog odsustva u državnim organima

Pravo zaposlenih u državnim organima na neplaćeno odsustvo detaljnije je uređeno **Posebnim kolektivnim ugovorom za državne organe („Sl. glasnik RS”, br. 38/2019, 55/2020 i 44/2023** - dalje: PKU).

Prema odredbama člana 17. PKU, **zaposleni ima pravo na neplaćeno odsustvo u kalendarskoj godini, i to:**

- 1) radi školovanja, specijalizacije ili drugog vida stručnog obrazovanja i usavršavanja (master, doktorat) kojem zaposleni pristupa na svoju inicijativu - do 30 radnih dana;
- 2) radi negovanja obolelog člana uže porodice - do 30 radnih dana;
- 3) radi obavljanja ličnih poslova - do sedam radnih dana;
- 4) za slučaj smrti bliskog srodnika po krvnom ili tazbinskom srodstvu - do pet radnih dana;
- 5) za slučaj odlaska na školovanje u inostranstvu - do godinu dana.

Na lični zahtev poslodavac će odobriti zaposlenom neplaćeno odsustvo do 90 dana, koje se može koristiti jednom, u periodu od pet godina, ukoliko odsustvo zaposlenog ne bi bitno uticalo na izvršavanje poslova radnog mesta na koje je raspoređen.

Poslodavac može da odobri zaposlenom neplaćeno odsustvo i u dužem trajanju i u drugim slučajevima, ako odsustvo sa rada zaposlenog ne utiče bitno na organizaciju rada kod poslodavca.

Ostvarivanje prava na neplaćeno odsustvo

Neplaćeno odsustvo odobrava se, na pismeni zahtev zaposlenog, pod uslovom da je zaposleni priložio odgovarajuću dokumentaciju (dokaz o postojanju pravnog osnova za korišćenje neplaćenog odsustva).

Za vreme neplaćenog odsustva pravo na rad zaposlenog kod poslodavca ne prestaje, već samo **privremeno miruje** za vreme dok traju okolnosti zbog kojih se zaposleni privremeno nalazi van rada, a po isteku neplaćenog odsustva ima pravo da se vrati na rad kod poslodavca. S tim u vezi, **ukoliko poslodavac odobri zaposlenom pravo na neplaćeno odsustvo, dužan je da donese rešenje o neplaćenom odsustvu u kome će konstatovati da zaposlenom miruje radni odnos i u kome će obavezno navesti period tokom kojeg će zaposleni koristiti ovo odsustvo, s tim što zaposleni može da se vrati ranije sa odobrenog neplaćenog odsustva.**

Zaposleni je dužan da se po isteku prava na neplaćeno odsustvo, vrati na rad prvog sledećeg dana ili u ostavljenom roku, u skladu s rešenjem o neplaćenom odsustvu.

Ukoliko zaposleni državni službenik neopravdano izostane sa rada jedan ili dva radna dana podleže disciplinskoj odgovornosti, međutim prema odredbi člana 131. stav 1. tačka 4) Zakona o državnim službenicima ukoliko imenovani neopravdano izostane sa rada najmanje tri radna dana prestaje mu radni odnos po sili zakona trećeg dana izostanka sa rada.

U skladu sa odredbom člana 132. **Zakona o državnim službenicima („Sl. glasnik RS”, br. 79/2005, 81/2005 - ispr., 83/2005 - ispr., 64/2007, 67/2007 - ispr., 116/2008, 104/2009, 99/2014, 94/2017, 95/2018, 157/2020, 142/2022, 13/2025 - odluka US i 19/2025)**, rukovodilac organa donosi rešenje o prestanku radnog odnosa zaposlenom po sili zakona. U rešenju je potrebno navesti razlog zbog koga je radni odnos prestao, kao i dan prestanka radnog odnosa. Protiv navedenog rešenja nije dopuštena žalba ali može da se pokrene upravni spor.

Pravo zaposlenog na neplaćenom odsustvu na korišćenje godišnjeg odmora

Zaposleni koji tokom kalendarske godine koristi neplaćeno odsustvo, nema pravo na korišćenje godišnjeg odmora za tu kalendarsku godinu u celini, već ostvaruje pravo na srazmerni deo godišnjeg odmora, u zavisnosti od toga u kom periodu tokom godine je radio, s obzirom da se period za vreme neplaćenog odsustva kada zaposlenom miruju prava i obaveze iz radnog odnosa ne smatra vremenom provedenim na radu i ne računa kod utvrđivanja dužine godišnjeg odmora.

U prilog iznetom, govori i **Mišljenje Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja**, u kome se navodi:

Mišljenje Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, br. 011-00-00334/2015-02 od 20.4.2015. godine

„Prema članu 68. st. 1-3. Zakona o radu („Sl. glasnik RS”, br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013 i 75/2014 - dalje: Zakon) zaposleni ima pravo na godišnji odmor u skladu sa ovim zakonom. Zaposleni stiče pravo na korišćenje godišnjeg odmora u kalendarskoj godini posle mesec dana neprekidnog rada od dana zasnivanja radnog odnosa kod poslodavca. Pod neprekidnim radom smatra se i vreme privremene sprečenosti za rad u smislu propisa o zdravstvenom osiguranju i odsustva sa rada uz naknadu zarade.

Zaposleni ima pravo na dvanaestinu godišnjeg odmora iz člana 69. ovog zakona (srazmerni deo) za svaki mesec dana rada u kalendarskoj godini u kojoj je zasnovao radni odnos ili u kojoj mu prestaje radni odnos (član 72. Zakona).

U članu 78. Zakona je propisano da poslodavac može zaposlenom da odobri odsustvo bez naknade zarade (neplaćeno odsustvo). Za vreme neplaćenog odsustva zaposlenom miruju prava i obaveze iz radnog odnosa, ako za pojedina prava i obaveze zakonom, opštim aktom i ugovorom o radu nije drukčije određeno.

Imajući u vidu navedene odredbe Zakona, odnosno da se period za vreme neplaćenog odsustva, kada zaposlenom miruju prava i obaveze iz radnog odnosa, ne smatra vremenom provedenim na radu i isti ne računa kod utvrđivanja dužine godišnjeg odmora, u konkretnom slučaju zaposleni ima pravo na srazmerni godišnji odmor.”

Nemogućnost zasnivanja radnog odnosa kod drugog poslodavca

Za vreme neplaćenog odsustva zaposleni je i dalje u radnom odnosu kod poslodavca i imenovani se po isteku neplaćenog odsustva može vratiti na rad. Ovo znači da **lice koje je na neplaćenom odsustvu ne može da radi kod drugog poslodavca, s obzirom da su razlog za neplaćeno odsustvo pre svega, porodične i druge obaveze zaposlenog koje zahtevaju da privremeno odsustvuje sa rada.** U skladu sa navedenim, dostavljamo izvod iz **Mišljenja Ministarstva rada i socijalne politike** u kome se, između ostalog, navodi:

Mišljenje Ministarstva rada i socijalne politike, br. 120-01-113/2008-02 od 15.4.2008. godine

„Imajući u vidu da je zaposleni za vreme neplaćenog odsustva i dalje u radnom odnosu kod poslodavca i da se po isteku neplaćenog odsustva može vratiti na rad, zasnivanje radnog odnosa kod drugog poslodavca na može biti razlog za neplaćeno odsustvo, s obzirom na to da je zaposleni već u radnom odnosu.”

Takođe, napominjemo da **ne postoji zakonski osnov da poslodavac predloži zaposlenom korišćenje neplaćenog odsustva, niti da zaposlenog uputi na korišćenje neplaćenog odsustva, s obzirom da poslodavac odobrava neplaćeno odsustvo zaposlenom na osnovu zahteva koji je zaposleni podneo**, pa je s tim u vezi isključena mogućnost da poslodavac samoinicijativno zaposlenog uputi na neplaćeno odsustvo ili da mu to predloži.

Bojana Jakšić Kovačević



VANREDNO PRIJAVLJIVANJE IMOVINE JAVNIH FUNKCIONERA U 2025. GODINI

- Ako je došlo do bitnih promena u imovini i prihodima javnog funkcionera u 2024. godini, rok za podnošenje izveštaja ističe 15. maja 2025. godine
- Obavezu imaju i lica kojima je javna funkcija prestala i to dve godine po prestanku javne funkcije

Članom 69. *Zakona o sprečavanju korupcije („Sl. glasnik RS”, br. 35/2019, 88/2019, 11/2021 - autentično tumačenje, 94/2021 i 14/2022)* propisano je da, ako se imovina ili prihodi javnog funkcionera bitno promene u prethodnoj godini, javni funkcioner podnosi Agenciji za sprečavanje korupcije izveštaj **prema stanju na dan 31. decembra prethodne godine, a najkasnije do isteka roka za podnošenje godišnje poreske prijave za utvrđivanje poreza na dohodak građana.**

Rok za podnošenje godišnje poreske prijave za utvrđivanje poreza na dohodak građana, u skladu sa članom 92. *Zakona o porezu na dohodak građana („Sl. glasnik RS”, br. 24/2001, 80/2002, 80/2002 - dr. zakon, 135/2004, 62/2006, 65/2006 - ispr., 31/2009, 44/2009, 18/2010, 50/2011, 91/2011 - odluka US, 7/2012 - usklađeni din. izn., 93/2012, 114/2012 - odluka US, 8/2013 - usklađeni din. izn., 47/2013, 48/2013 - ispr., 108/2013, 6/2014 - usklađeni din. izn., 57/2014, 68/2014 - dr. zakon, 5/2015 - usklađeni din. izn., 112/2015, 5/2016 - usklađeni din. izn., 7/2017 - usklađeni din. izn., 113/2017, 7/2018 - usklađeni din. izn., 95/2018, 4/2019 - usklađeni din. izn., 86/2019, 5/2020 - usklađeni din. izn., 153/2020, 156/2020 - usklađeni din. izn., 6/2021 - usklađeni din. izn., 44/2021, 118/2021, 132/2021 - usklađeni din. izn., 10/2022 - usklađeni din. izn., 138/2022, 144/2022 - usklađeni din. izn., 6/2023 - usklađeni din. izn., 92/2023,*

116/2023 - usklađeni din. izn., 6/2024 - usklađeni din. izn., 94/2024, 101/2024 - usklađeni din. izn., 8/2025 - usklađeni din. izn. i 19/2025) jeste najkasnije **do 15. maja naredne godine.**

Istim članom Zakona o sprečavanju korupcije propisano je i da bitna promena postoji kad su **uvećani ili umanjeni imovina ili prihodi koji, prema prethodnom izveštaju, prelaze prosečnu godišnju zaradu bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji ili kad je promenjena struktura te imovine.**

Na osnovu *Podataka o prosečnoj godišnjoj zaradi i prosečnoj godišnjoj zaradi bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji za 2024. godinu („Sl. glasnik RS”, br. 16/2025)* prosečna godišnja zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji za 2024. godinu iznosi 1.177.716 dinara.

Što znači da, ukoliko je u toku 2024. godine došlo do bitne promene u imovini ili prihodima javnog funkcionera, on je dužan da podnese izveštaj o vanrednom prijavljivanju imovine i prihoda, najkasnije do 15. maja 2025. godine, sa stanjem na dan 31.12.2024. godine.

Konačno, obavezu vanrednog prijavljivanja imovine i prihoda ima i lica kome je prestala javna funkcija i to dve godine posle prestanka javne funkcije.

Ranko Jerković

Nadležnost za odlučivanje o pravima i obavezama državnog službenika na položaju



- Koji organ je nadležan da donese rešenje kojim se odlučuje o pravima iz radnog odnosa državnog službenika na položaju kojeg je postavila Vlada RS?

Odgovor:

Odredbama člana 140. Zakona o državnim službenicima ("Sl. glasnik RS", br. 79/2005, 81/2005 - ispr., 83/2005 - ispr., 64/2007, 67/2007 - ispr., 116/2008, 104/2009, 99/2014, 94/2017, 95/2018, 157/2020, 142/2022, 13/2025 - odluka US i 19/2025 - dalje: Zakon) propisano je da o pravima i dužnostima državnog službenika odlučuje rukovodilac rešenjem, ako ovim ili drugim zakonom ili drugim propisom nije drukčije određeno.

Rukovodilac može pismeno da ovlasti državnog službenika koji ima stečeno visoko obrazovanje na osnovnim akademskim studijama u obimu od najmanje 240 ESPB bodova, master akademskim studijama, specijalističkim akademskim studijama, specijalističkim strukovnim studijama, odnosno na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine ili specijalističkim studijama na fakultetu i najmanje pet godina radnog iskustva u struci, da umesto njega odlučuje o pravima i dužnostima državnih službenika.

Ovlašćenje može biti ograničeno po sadržini i trajanju.

Pri odlučivanju o pravima i dužnostima državnog službenika primenjuje se zakon kojim se uređuje opšti upravni postupak, izuzev kod odlučivanja o odgovornosti za štetu.

Dalje, prema odredbama člana 141. Zakona, ako državnim organom rukovodi državni službenik, o njegovim pravima i dužnostima odlučuje Visoki službenički savet kad je državnog službenika postavila Vlada ako ovim zakonom nije drukčije određeno, odnosno telo koje odredi državni organ ili telo nadležno za postavljenje državnog službenika.

Protiv rešenja kojim se odlučuje o pravima i dužnostima državnog službenika koji rukovodi državnim organom žalba nije dopuštena, ali može da se pokrene upravni spor.

Imajući u vidu navedeno, ukoliko se u konkretnom slučaju radi o državnom službeniku na položaju koji ne rukovodi državnim organom, o pravima i dužnostima tog državnog službenika odlučuje rukovodilac organa ili lice koje isti ovlasti. Međutim, o pravima i dužnostima državnog službenika na položaju koga je postavila Vlada, a koji rukovodi državnim organom, odlučuje Visoki službenički savet, ukoliko Zakonom nije nešto drugo propisano. •

Bojana Jakšić Kovačević



Način obaveštavanja o isključenju iz daljeg izbornog postupka kandidata koji ne ispunjava uslove konkursa za prijem u radni odnos u JLS



- U postupku sprovođenja javnog konkursa za popunjavanje izvršilačkog radnog mesta u jedinici lokalne samouprave, konkursna komisija je prilikom pregleda prijave ustanovila da jedan kandidat ne ispunjava uslove konkursa. Da li konkursna komisija ima obavezu da obavesti tog kandidata da nije uvršten u spisak kandidata među kojima se sprovodi izborni postupak?

Odgovor:

Shodno odredbama člana 104. Zakona o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave ("Sl. glasnik RS", br. 21/2016, 113/2017, 95/2018, 114/2021, 92/2023, 113/2017 - dr. zakon, 95/2018 - dr. zakon, 86/2019 - dr. zakon, 157/2020 - dr. zakon, 123/2021 - dr. zakon i 19/2025 - dr. zakon - dalje: Zakon), kandidati koji ne dostave dokaze, odnosno koji na osnovu dostavljenih ili pribavljenih dokaza ne ispunjavaju uslove za zaposlenje, pismeno se obaveštavaju da su isključeni iz daljeg izbornog postupka.

Ako drugačije nije propisano, u izbornom postupku organ slobodno bira način obaveštavanja kandidata, vodeći računa o njegovoj pravnoj zaštiti, ekonomičnom trošenju sredstava, javnosti obaveštavanja i jednostavnosti postupka.

Imajući u vidu navedeno, kandidat koji ne ispunjava uslove konkursa obaveštava se pisanim putem da se isključuje iz izbornog postupka. Forma obaveštenja nije uređena Zakonom iz kog razloga se može zaključiti da se isto sačinjava u slobodnoj formi. •

Bojana Jakšić Kovačević

Dostavljanje podneska putem naloga elektronske pošte organu jedinice lokalne samouprave



- Da li je ispravno da obrađivač predmeta zaposlen u organu jedinice lokalne samouprave odštampa zahtev koji je primio mejlom i donese ga u pisarnicu radi zavođenja?

Odgovor:

Članom 1. stav 3. Uredbe o kancelarijskom poslovanju organa državne uprave ("Sl. glasnik RS", br. 21/2020, 32/2021 i 14/2023) propisano je da se ova uredba primenjuje i na organe opština, gradova i grada Beograda u poverenom delokrugu. Stavom 5. propisano je da se ova uredba shodno primenjuje na organe opština, gradova i grada Beograda u izvornom delokrugu, u skladu sa propisima.

Članom 3. Uredbe propisano je da dokumentarni materijal čini, između ostalog i elektronska pošta upućena organu elektronskim putem na nalog elektronske pošte pisara i obrađivača predmeta.

Članom 6. st. 1 - 3. Uredbe propisano je:

"Učesnik podnosi podnesak na Portalu eUprava, u skladu sa propisima kojima se uređuje elektronska uprava, odnosno na drugi način elektronskim putem u skladu sa zakonom.

Učesnik može da preda podnesak u papirnom obliku, odnosno usmeno na zapisnik, osim ako je propisano isključivo elektronsko komuniciranje učesnika sa organom.

Ako je podnesak upućen preko pošte, lice ovlašćeno za preuzimanje pošte vrši preuzimanje u skladu sa propisima poštanske službe."

Tačkom 1. Uputstva o kancelarijskom poslovanju organa državne uprave ("Sl. glasnik RS", br. 20/2022) propisano je da se ovim uputstvom bliže određuje način obavljanja kancelarijskog poslovanja organa, između ostalog, opština, gradova i grada Beograda (organi).

Tačkom 5. propisano je da se prijem podnesaka i drugog dokumentarnog materijala vrši elektronskim putem (preko Portala e-Uprava, drugog softverskog rešenja ili naloga elektronske pošte), neposredno u pisarnici organa i putem pošte.

Tačkom 8. je propisano:

"Prijem podnesaka i drugog dokumentarnog materijala elektronskim putem vrši se neprekidno, bez obzira na radno vreme ili neradni dan organa, putem Portala e-Uprava ili drugog softverskog rešenja povezanog sa Pisarnicom, kao i naloga elektronske pošte organa predviđenog za prijem podnesaka.

Administrator organa upisuje nalog elektronske pošte organa u Pisarnicu kako bi se omogućio automatski prijem i dodela broja podneska."

Tačkom 10. propisano je:

"Prijem podnesaka i drugog dokumentarnog materijala koji je poslat putem drugog softverskog rešenja ili naloga elektronske pošte organa u Pisarnici vrši se od strane Pisara koji potvrđuje prijem i kreira potvrdu o prijemu koju dostavlja stranci na isti način na koji je stranka podnela podnesak, ili na automatizovan način, ako je organ to omogućio.

Način opštenja Pisar definiše na osnovu načina prijema podneska izborom odgovarajuće opcije "putem portala" ili "adrese elektronske pošte", kao i izborom naziva portala, odnosno adrese elektronske pošte. Ovi podaci mogu se upisati i automatski ako je izvršeno povezivanje softverskog rešenja sa Pisarnicom."

U smislu navedenog, proizilazi da nije propisano da se prijem podnesaka vrši na način tako što se oni šalju na mejl adresu organa rešavanja, pa da ih onda ovaj organ štampa, donosi u pisarnicu i predaje kao dokument koji se neposredno predaje na pisarnicu organa.

Iz tačke 8. Uputstva proizilazi da (ako se ne radi o prijemu preko portala e-uprava), organ treba da ima nalog elektronske pošte predviđen za prijem podnesaka, što ne bi trebao da bude nalog elektronske pošte organa rešavanja, već nalog elektronske pošte kojem pristupa pisarnica, odnosno pisar.

Odnosno, ukoliko podnesak u konkretnom slučaju nije dostavljen na način propisan Uredbom i Uputstvom (preko portala e-uprava, drugog softverskog rešenja, naloga elektronske pošte određenog za prijem podnesaka, poštom ili neposredno u pisarnici), već je dostavljen na nalog elektronske pošte organa rešavanja, proizilazi da bi podnosioca trebalo uputiti da podnesak i priloge podnese na način na koji je prijem podnesaka uređen u konkretnom organu.

Ranko Jerković



Pravna i ekonomska izdanja
za uspešno i zakonito poslovanje

Premium paket vebinara

Do
80%
uštete

prilikom kupovine
godišnjeg paketa

Kupovinom Premium godišnjeg paketa vebinara **ostvarujete pravo da prisustvujete svim vebinarima u organizaciji kompanije Paragraf**, iz svih zakonodavnih oblasti tokom godinu dana od dana uplate.

Samo u poslednjih godinu dana uspešno smo održali skoro 70 edukacija na najrazličitije aktuelne teme koje se tiču i privatnog i javnog sektora.

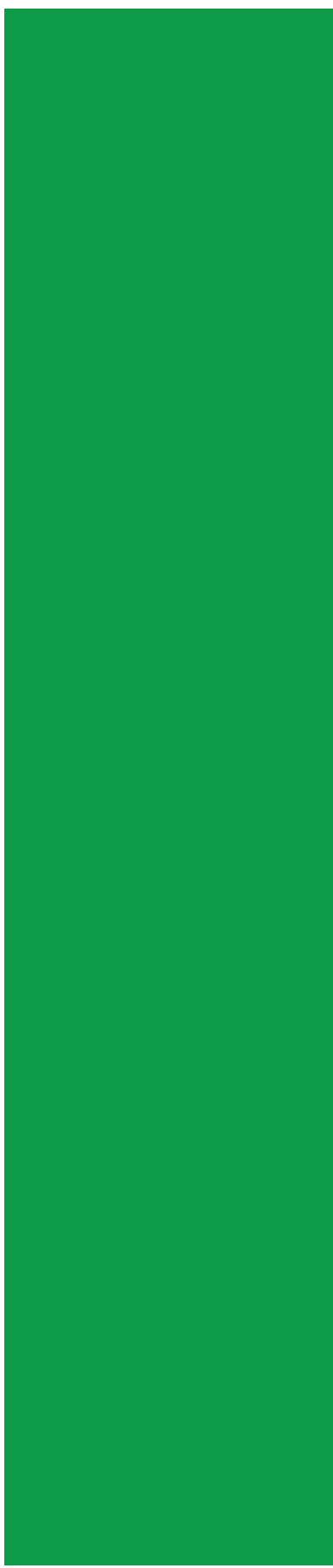
Kupovina paketa i
više informacija na:

paragraf.rs/paketi



Ili skenirajte QR kod

OBRAZOVANJE





UPIS DECE U PRVI RAZRED OSNOVNE ŠKOLE ZA ŠKOLSKU 2025/2026. GODINU

- Zakazivanje termina za upis i testiranje deteta u prvi razred osnovne škole prema teritorijalnoj pripadnosti elektronskim putem do 31.5.2025. godine
- Upisuju se deca koja su rođena u periodu od 1. marta 2018. godine do kraja februara 2019. godine, a potrebnu dokumentaciju škole pribavljaju po službenoj dužnosti

Upis učenika u osnovnu školu uređen je na opšti način **Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Sl. glasnik RS”, br. 88/2017, 27/2018 - dr. zakon, 10/2019, 27/2018 - dr. zakon, 6/2020, 129/2021, 92/2023 i 19/2025** - dalje: ZOSOV), koji uređuje upis dece u osnovno obrazovanje, odredbama koje se odnose na: upis u osnovnu školu, u školu za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju, u muzičku, odnosno baletsku školu, kao i na odgovornost roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika za upis i redovno pohađanje nastave.

Sa druge strane, **Zakon o osnovnom obrazovanju i vaspitanju („Sl. glasnik RS”, br. 55/2013, 101/2017, 10/2019, 27/2018 - dr. zakon, 129/2021 i 92/2023** - dalje: Zakon) sadrži detaljnije odredbe o postupku upisa, u pogledu obaveza roditelja dece, osnovnih škola i jedinica lokalne samouprave, sadržane su u čl. 55. do 58. Zakona).

Zakonima i podzakonskim aktima nisu propisani rokovi u kojima se vrši upis dece u osnovnu školu, a uobičajena praksa je da se upis vrši od početka aprila meseca za narednu školsku godinu.

Zakazivanje termina za upis u osnovne škole za školsku 2025/2026. godinu počelo je 24.3.2025. godine, a raspoloživi termini su od 1.4. do 31.5.2025. godine.

U skladu sa članom 22. stav 2. ZOSOV i članom 55. stav 1. Zakona, **jedinica lokalne samouprave vodi evidenciju i obaveštava školu i roditelje**, odnosno druge zakonske zastupnike, o deci koja bi trebalo da se upišu u prvi razred osnovne škole najkasnije do kraja februara tekuće godine za narednu školsku godinu.

Upis dece u prvi razred u školskoj 2025/2026. godini omogućen je putem Portala e-Uprava, odnosno dostupna je usluga e-Zakazivanje termina za upis i testiranje deteta u osnovnu školu, o čemu će detaljnije biti reči u tekstu.

Zakonske obaveze i uslovi za upis u prvi razred osnovne škole

U prvi razred osnovne škole, prema odredbama člana 18. stav 2. ZOSOV, kao i člana 55. stav 3. Zakona upisuju se svako dete koje do početka školske godine ima najmanje šest i po,

a najviše sedam i po godina. Upisom u prvi razred dete stiče svojstvo učenika osnovne škole.

U prvi razred osnovne škole u školskoj 2025/2026. godini, upisuju se deca koja su rođena u periodu od 1. marta 2018. godine do kraja februara 2019. godine.

Članom 55. stav 4. Zakona propisano je da, izuzetno, kada je to u njegovom najboljem interesu, detetu se **može odložiti upis za godinu dana od strane škole, a na osnovu mišljenja interresorne komisije**, koje sadrži dokaze o potrebi odlaganja i predlog mera dodatne obrazovne, zdravstvene ili socijalne podrške detetu u periodu do polaska u školu.

Uz dokumentaciju potrebnu za upis, roditelj dostavlja i dokaz o zdravstvenom pregledu deteta.

Deca iz osetljivih društvenih grupa mogu da se upišu u školu, bez dokaza o prebivalištu roditelja i potrebne dokumentacije, a sa dostavljenim dokazom o zdravstvenom pregledu deteta.

U skladu sa članom 17. ZOSOV, **sva deca u godini pred polazak u školu upisuju se u predškolsku ustanovu radi pohađanja pripremnog predškolskog programa**, a uverenje o njegovom pohađanju sastavni je deo dokumentacije za upis.

Osnovna škola je dužna da upiše svako dete sa područja škole, a predviđena je i mogućnost upisa deteta sa područja druge škole, na zahtev roditelja, u skladu sa prostornim i kadrovskim mogućnostima škole.

Područja škole uređuju se aktima jedinica lokalne samouprave, poštujući principe postizanja ravnomernog korišćenja kapaciteta škola.

Zakon takođe propisuje mogućnost da roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik izabere školu u koju će da upiše dete podnošenjem zahteva izabranoj školi najkasnije do 1. februara tekuće kalendarske godine u kojoj se vrši upis. **U ovom slučaju, nakon sagledavanja raspoloživih kapaciteta, a u skladu sa prostornim, kadrovskim i finansijskim mogućnostima škole, osnovna škola je dužna da obavesti roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika o odluci po njegovom zahtevu za upis deteta van područja škole do 30. aprila tekuće kalendarske godine u kojoj se vrši upis. Ova obaveza propisana je i članom 22. stav 3. ZOSOV i članom 55. stav 20. Zakona.**

Zakazivanje termina za upis i testiranje deteta u osnovnu školu i upis dece preko Portala eUprava

Prema saopštenju objavljenom na internet stranici Ministarstva prosvete, roditelji i drugi zakonski zastupnici budućih prvaka mogu elektronskim putem da zakažu termin za testiranje i upis deteta u prvi razred osnovne škole kojoj teritorijalno pripadaju, koristeći uslugu eZakazivanje termina za upis i testiranje na Portalu eUprava (eUpis), koja je dostupna od 24. marta 2025. godine.

Zakazivanje termina za testiranje počelo je 24.3.2025. godine, a raspoloživi termini za testiranje su u periodu od 1. aprila do 31. maja 2025. godine.

Odlaskom u osnovnu školu u zakazanom terminu, roditelji mogu obaviti sve aktivnosti vezane za upis, bez potrebe da sa sobom donose bilo koji papirni dokument.

Neophodna dokumenta za upis su:

- izvod iz matične knjige rođenih,
- prijava prebivališta,
- uverenje o pohađanju predškolskog programa i
- dokaz o obavljenom lekarskom pregledu deteta,

škola pribavlja elektronski, po službenoj dužnosti.

Navedenu dokumentaciju škole će, prema saopštenju, pribaviti elektronskim putem, a jedino ukoliko je lekarski pregled obavljen kod privatnog lekara ili u vojnoj zdravstvenoj ustanovi, potrebno je lično doneti lekarsko uverenje.

Termin za upis i testiranje deteta u osnovnoj školi, sem preko Portala eUprava, može da se zakaže i u direktnom kontaktu sa školom, putem telefona ili imejla.

Kad roditelj pokrene uslugu, koja je dostupna kako na srpskom, tako i na jezicima nacionalnih manjina, potrebno je da odabere školu kojoj dete teritorijalno pripada, ponude ni termin u školi i popuni osnovni set podataka i klikne na dugme *Podnesi*.

Smernice roditeljima i zakonskim zastupnicima kako da upišu dete u školu elektronski su sledeće:

- ukoliko već nije, potrebno je da roditelj bude registrovani korisnik, odnosno da ima kreiran nalog na Državnom portalu za elektronsku identifikaciju eID.gov.rs;
- nakon uspešne registracije potrebno je da se prijavi na Portal (uputstvo za prijavu);
- iz menija odabрати Usluge > Obrazovanje > eZakazivanje termina za upis, gde se može pročitati detaljan opis te usluge;

- nakon pokretanja usluge „eZakazivanje termina za upis“ odabrati opciju „Podnošenje prijave“, izabrati školu u kojoj roditelj želi da zakaže termin za testiranje đaka i upis i odabrati termin.

Ispitivanje i provera spremnosti deteta za polazak u školu

Postupak ispitivanja i provere (procene) spremnosti deteta za polazak u osnovnu školu uređen je Odredbama člana 55. st. 7. do 16. Zakona.

Ispitivanje deteta upisanog u školu, prema članu 55. stav 7. Zakona, vrše psiholog, odnosno pedagog škole na maternjem jeziku deteta, primenom standardnih postupaka i instrumenata, preporučenih od nadležnog zavoda, odnosno ovlašćene stručne organizacije, a ukoliko ne postoji mogućnost da se ispitivanje deteta vrši na maternjem jeziku, škola angažuje prevodioca na predlog nacionalnog saveta nacionalne manjine.

Ispitivanje dece sa motoričkim i čulnim smetnjama vrši se uz primenu oblika ispitivanja na koji dete može optimalno da odgovori.

U postupku ispitivanja deteta upisanog u školu, **škola može da utvrdi potrebu za donošenjem individualnog obrazovnog plana ili potrebu za pružanjem dodatne podrške u obrazovanju**. Ako dodatna podrška zahteva finansijska sredstva, škola upućuje pisani zahtev osnivaču po pribavljenom mišljenju interresorne komisije.

Dete starosti od šest do šest i po godina upisuje se u prvi razred nakon provere spremnosti za polazak u školu, koju je škola dužna da organizuje.

Proveru spremnosti deteta vrši psiholog, odnosno pedagog škole primenom standardnih postupaka i instrumenata, preporučenih od nadležnog zavoda, odnosno ovlašćene stručne organizacije.

Na osnovu mišljenja psihologa, odnosno pedagoga u postupku provere spremnosti, škola može da preporuči:

- 1) upis deteta u prvi razred;
- 2) upis deteta u školu nakon godinu dana, uz pohađanje pripremnog predškolskog programa.

Roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik deteta, kome je preporučen upis deteta u školu nakon godinu dana, može da podnese zahtev komisiji škole za ponovno utvrđivanje spremnosti za upis u školu u roku od osam dana od dana dobijanja navedene preporuke škole. Komisiju čine: psiholog, pedagog, nastavnik razredne nastave i pedijatar deteta.

Komisija škole, primenom standardnih postupaka i instrumenata, može da odobri upis deteta ili da potvrdi upis



deteta u školu nakon godinu dana, o čemu odluku donosi u roku od 15 dana od dana prijema navedenog zahteva. Odluka komisije je konačna.

Ako dete starije od sedam i po godina zbog bolesti ili drugih razloga nije upisano u prvi razred, može da se upiše u prvi ili odgovarajući razred na osnovu prethodne provere znanja, koju obavlja tim sastavljen od nastavnika razredne nastave, odnosno predmetne nastave pedagoga i psihologa škole uvažavajući standarde postignuća i ceneći najbolji interes učenika.

Upis u školu za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju i invaliditetom

U školu za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju, prema članu 56. Zakona, dete, odnosno učenik se upisuje na osnovu mišljenja interresorne komisije za procenu potreba za pružanjem dodatne obrazovne, zdravstvene ili socijalne podrške, uz saglasnost roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika.

Upis u muzičku, odnosno baletsku školu

U osnovnu muzičku, odnosno osnovnu baletsku školu, prema odredbi člana 57. Zakona, **može da se upiše dete i učenik osnovne i srednje škole koji položi prijemni ispit za utvrđivanje muzičke, odnosno baletske sposobnosti**, u skladu sa planom i programom nastave i učenja osnovnog muzičkog obrazovanja i vaspitanja i planom i programom nastave i učenja osnovnog baletskog obrazovanja i vaspitanja.

Učenik koji nije završio prvi ciklus osnovne muzičke, odnosno osnovne baletske škole može da se upiše u drugi ciklus nakon položenog ispita za proveru znanja.

Učenik osnovne muzičke ili osnovne baletske škole može da nastavi sticanje muzičkog, odnosno baletskog obrazovanja i vaspitanja po jedinstvenom školskom programu za talente, ako se utvrdi da ima izuzetne, odnosno posebne muzičke, odnosno baletske sposobnosti.

Upis stranog državljanina, lica bez državljanstva i tražioca državljanstva

Članom 23. ZOSOV propisano je da **strani državljanin, lica bez državljanstva i tražilac državljanstva, upisuju se u**

ustanovu obrazovanja i vaspitanja i ostvaruju pravo na obrazovanje i vaspitanje pod istim uslovima i na način propisan zakonom za državljane Republike Srbije.

Za decu i učenike koji su strani državljani, za prognana i raseljena lica, izbeglice i migrante i decu i učenike koji su vraćeni u zemlju na osnovu sporazuma o readmisiji, koja ne poznaju jezik na kome se izvodi obrazovno-vaspitni rad ili pojedine programske sadržaje od značaja za nastavak obrazovanja i vaspitanja, **ustanova organizuje učenje srpskog kao stranog jezika.**

Dete stranog državljanina, lica bez državljanstva i tražioca državljanstva pohađa program srpskog kao stranog jezika, **besplatno pod uslovom reciprociteta ili na teret roditelja**, odnosno drugog zakonskog zastupnika, u organizaciji, odnosno prostorijama ustanove koju odredi ministar, a pod istim uslovima ima pravo da pohađa nastavu maternjeg jezika i kulture.

Odgovornost roditelja za upis i redovno pohađanje nastave

Odgovornost roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika za upis deteta u školu, za redovno pohađanje nastave i obavljanje drugih školskih obaveza, propisana je članom 58. stav 1. Zakona.

Škola je dužna da obavesti roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika i jedinicu lokalne samouprave o detetu koje nije upisano u prvi razred, najkasnije 15 dana pre početka školske godine.

Škola je dužna da obavesti roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika o učeniku koji neredovno pohađa ili je prestao da pohađa nastavu, najkasnije dva dana od dana prestanka pohađanja nastave, a ako roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik po prijemu navedenog obaveštenja ne obezbedi da u roku od tri dana učenik nastavi redovno da pohađa nastavu ili ne obavesti školu o razlozima izostajanja učenika, škola odmah obaveštava jedinicu lokalne samouprave i nadležnu ustanovu socijalne zaštite.

Napominjemo da je **odgovornost roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika za upis deteta u predškolski pripremni program i upis deteta u školu**, propisana i članom 84. stav 1. tačka 1) ZOSOV, kao i da je kaznenim odredbama tog zakona za povredu obaveza roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika iz člana 84, predviđena novčana kazna od 5.000 do 100.000 dinara.

Dragana Đinđić

ORGANIZACIJA ZAVRŠNOG ISPITA UČENIKA OSMOG RAZREDA U ŠKOLSKOJ 2024/2025. GODINI

Termini polaganja i program ispita prema Kalendaru aktivnosti za sprovođenje završnog ispita na kraju osnovnog obrazovanja i vaspitanja za školsku 2024/2025. godinu

U skladu sa članom 74. **Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju („Sl. glasnik RS”, br. 55/2013, 101/2017, 10/2019, 27/2018 - dr. zakon, 129/2021, 92/2023 i 19/2025)** završni ispit polaže učenik nakon završenog osmog razreda pisanim putem - rešavanjem testova. **Polaganjem završnog ispita učenik stiče pravo na upis u srednju školu, u skladu sa sistemskim zakonom i zakonom koji uređuje oblast srednjeg obrazovanja i vaspitanja.**

Završni ispit učenik osmog razreda polaže na jeziku na kojem je ostvarivao obrazovno-vaspitni rad, a izuzetno, na zahtev roditelja, može da polaže na drugom jeziku ako je to u najboljem interesu učenika.

Termini polaganja ispita

Prema Kalendaru aktivnosti za sprovođenje završnog ispita na kraju osnovnog obrazovanja i vaspitanja za školsku 2024/2025. godinu i prijemnog ispita i upisa učenika u srednju školu za školsku 2025/2026. godinu, koji je objavljen na internet stranici Ministarstva prosvete, u školskoj 2024/2025. godini, učenici osmog razreda polažu **probni završni ispit i to: test iz matematike, u petak 25. aprila 2025. godine za sve osnovne škole, a test iz srpskog, odnosno maternjeg jezika, kao i test iz predmeta po izboru**, učenici su rešavali u periodu od 22. do 30. aprila 2025. godine, na način i u vreme koje je opredelila svaka škola u skladu sa svojim prostornim i kadrovskim kapacitetima.

Završni ispit - u junskom roku, prema kalendaru aktivnosti aktuelnom u vreme zaključenja ovog broja časopisa, učenici polažu:

- **16. juna 2025. godine** - test iz srpskog/maternjeg jezika i test za polaznike po programu FOOO
- **17. juna 2025. godine** - test iz matematike
- **18. juna 2025. godine** - treći test.

Odrasli koji stiču osnovno obrazovanje u skladu sa zakonom kojim se uređuje obrazovanje odraslih, završni ispit polažu

16. juna 2025. godine. Polaznici Funkcionalnog osnovnog obrazovanja odraslih radiće, u petak, 25. aprila 2025. godine, jedinstveni test koji sadrži pitanja i zadatke iz predmeta srpski jezik, odnosno maternji jezik, iz predmeta matematika i iz prirodnih i društvenih nauka koji obuhvataju sadržaj iz predmeta biologije, geografije, istorije, fizike i hemije.

Izuzetno, učenici koji iz opravdanih razloga ne pristupe polaganju završnog ispita u junskom roku, mogu obaviti završni ispit u avgustovskom roku, uz sprovođenje iste procedure kao u junskom roku. Prema Kalendaru, termini za završni ispit u avgustovskom roku su 13, 14. i 15. avgust 2025. godine.

Cilj organizacije probnog završnog ispita jeste da se kroz vernu simulaciju procesa završnog ispita, učenici upoznaju sa utvrđenim procedurama (vreme dolaska, potrebni pribor, postupanje i pravila pre, u vreme i nakon završnog ispita, organizacija prostora i rada, uloge odeljenjskog starešine, dežurnih nastavnika, supervizora i drugo), kao i da učenici i nastavnici sagledaju koliko su spremni za završni ispit i na čemu treba raditi u narednom periodu.

Program završnog ispita

Završnim ispitom procenjuje se koliko je učenik tokom osmogodišnjeg školovanja ovladao znanjem iz srpskog, odnosno maternjeg jezika, matematike i prirodnih i društvenih nauka (biologija, geografija, istorija, fizika i hemija). Završni ispit nakon završenog osmog razreda polažu svi učenici.

Programom završnog ispita određuju se nastavni predmeti iz kojih učenik polaže završni ispit.

Pravilnikom o Programu završnog ispita u osnovnom obrazovanju i vaspitanju („Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik”, br. 1/2011, 1/2012, 1/2014, 12/2014, 2/2018, 3/2021, 14/2022, 4/2023 i 5/2023 - ispr.) uređena je, između ostalog, struktura programa završnog ispita.



Učenici koji završe osmi razred polažu završni ispit rešavanjem zadataka u okviru tri testa, iz:

- predmeta Srpski jezik i književnost, odnosno maternji jezik i književnost,
- predmeta Matematika i
- jednog od pet predmeta koji učenik izabere sa liste nastavnih predmeta iz prirodnih i društvenih nauka: Biologija, Geografija, Istorija, Fizika i Hemija.

Učenici osmog razreda su se u decembru i januaru izjašnjavali pisanim putem u školi ili elektronski na portalu posvećenom upisu u srednju školu iz kojeg će predmeta, od pet ponuđenih, raditi treći test.

Uobičajeno je da po okončanju probnog završnog ispita bude ostavljen rok za konačno izjašnjenje učenika o izboru trećeg predmeta iz kog će polagati ispit, ali prema obaveštenju sa internet stranice Ministarstva prosvete, konačno izjašnjenje je ove godine objavljeno i pre probnog ispita.

Regularnost završnog ispita obezbeđuje direktor.

Testovi na završnom ispitu sadrže zadatke kojima se proverava ostvarenost obrazovnih standarda za kraj obaveznog obrazovanja za učenike koji su redovno završili osnovnu školu, odnosno opštim standardima postignuća za osnovno obrazovanje odraslih ukoliko su polaznici obavezno obrazovanje završili po programu za funkcionalno obrazovanje odraslih.

Učenici polažu završni ispit rešavanjem zadataka u okviru tri testa: iz predmeta Srpski jezik i književnost, odnosno maternji jezik i književnost, iz predmeta Matematika i iz jednog od pet predmeta koji učenik izabere sa liste nastavnih predmeta iz prirodnih i društvenih nauka: Biologija, Geografija, Istorija, Fizika i Hemija. Učenici osmog razreda izjašnjavaju se pisanim putem u školi ili elektronski na portalu posvećenom upisu u srednju školu iz kojeg će predmeta, od pet ponuđenih, raditi treći test.

Polaznici koji polažu završni ispit po programu za funkcionalno osnovno obrazovanje odraslih polažu završni ispit rešavanjem jednog testa koji sadrži zadatke iz predmeta Srpski jezik i književnost, odnosno maternji jezik i književnost, iz predmeta Matematika i iz prirodnih i društvenih nauka koji obuhvataju sadržaj iz nastavnih predmeta Biologije, Geografije, Istorije, Fizike i Hemije, kao i opšte kompetencije, zajedničke za pojedine prirodne i društvene nauke.

Testovi na završnom ispitu sadrže zadatke kojima se **proverava ostvarenost obrazovnih standarda definisanih na tri nivoa postignuća - osnovnom, srednjem i naprednom nivou.** Ovim nivoima opisuju se zahtevi različite težine, kognitivne kompleksnosti i obima znanja, od jednostavnih ka složenim.

Učenik može da ostvari najviše 14 bodova na testu iz srpskog jezika i književnosti, odnosno maternjeg jezika i književnosti, 14 bodova na testu iz matematike i 12 bodova na trećem testu.

Polaznik koji završni ispit polaže po programu za funkcionalno osnovno obrazovanje odraslih, može da ostvari najviše 40 bodova na objedinjenom testu, i to: najviše 14 bodova na zadacima iz srpskog, odnosno maternjeg jezika, najviše 14 bodova na zadacima iz matematike i ukupno najviše 12 bodova na zadacima iz prirodnih i društvenih nauka: Biologija, Geografija, Istorija, Fizika i Hemija.

Učenik po osnovu opšteg uspeha može da ostvari najviše 60 bodova. Najveći broj bodova koji učenik može imati na osnovu opšteg uspeha i uspeha na završnom ispitu je 100 bodova.

Ministarstvo prosvete organizuje pripremu svih učesnika za završni ispit (osim učenika osmog razreda), organizuje i sprovodi završni ispit, a testove priprema Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja.

Dragana Đinđić

Ocenjivanje učenika koji je uslovno upisan u drugom polugodištu šestog razreda



- Kako postupiti sa učenikom koji je došao iz inostranstva i upisan u drugo polugodište uslovno u šesti razred osnovne škole, pri čemu je rešenjem Agencije za kvalifikacije priznat završen peti razred, odnosno da li je potrebno utvrditi da je savladao osnovni nivo znanja na kraju godine ili postupiti na neki drugi način imajući u vidu da učenik nije pohađao prvo polugodište šestog razreda u Srbiji?

Odgovor:

U vezi sa uslovnim upisom učenika koji se školovao u inostranstvu i donošenjem rešenja o priznavanju strane školske isprave, prema navodima u pitanju, postupilo se u skladu sa odredbama Zakona o Nacionalnom okviru kvalifikacija Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 27/2018, 6/2020, 129/2021 - dr. zakon i 76/2023).

Ono što školu stavlja u dilemu jeste činjenica da učenik nije pohađao celo prvo polugodište, te kako će mu zaključiti ocene, odnosno da li će ga uputiti na razredni ispit.

Odredbama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ("Sl. glasnik RS", br. 88/2017, 27/2018 - dr. zakon, 10/2019, 27/2018 - dr. zakon, 6/2020, 129/2021, 92/2023 i 19/2025 - dalje: Zakon) propisano je da razredni ispit polaže učenik koji nije ocenjen iz obaveznog predmeta, izbornog predmeta i aktivnosti, ukoliko nije pohađao nastavu više od trećine ukupnog godišnjeg broja časova tog obaveznog predmeta, izbornog predmeta i aktivnosti i ukoliko se ocenjivanjem utvrdi da nije dostigao obrazovne standarde na osnovnom nivou, u skladu sa posebnim zakonom. Poseban zakon u osnovnom obrazovanju i vaspitanju jeste Zakon o osnovnom obrazovanju i vaspitanju ("Sl. glasnik RS", br. 55/2013, 101/2017, 10/2019, 27/2018 - dr. zakon, 129/2021, 92/2023 i 19/2025), koji članom 71. uređuje razredni ispit, te propisuje da razredni ispit polaže učenik koji nije ocenjen iz jednog ili više predmeta, izbornog predmeta ili aktivnosti. Učenik može biti neocenjen iz obaveznog i izbornog predmeta i aktivnosti ukoliko nije pohađao nastavu više od trećine ukupnog godišnjeg broja časova tog obaveznog i izbornog predmeta i aktivnosti i ukoliko se ocenjivanjem utvrdi da nije dostigao obrazovne standarde na osnovnom nivou.

Shodno navedenom, da bi ovaj učenik bio upućen na razredni ispit, a imajući u vidu da nije bio celo prvo polugodište u šestom razredu, potrebno je da se kumulativno ispune uslovi vezani za broj časova koje učenik nije pohađao u odnosu na ukupan broj časova obaveznog predmeta, izbornog predmeta i aktivnosti (više od trećine ukupnog godišnjeg broja časova tog obaveznog i izbornog predmeta i aktivnosti) i uslov koji se odnosi na ocenjivanje, odnosno da je utvrđeno da učenik nije dostigao obrazovne standarde na osnovnom nivou. Tek ako su oba uslova ispunjena, učenik se upućuje na razredni ispit.

Na ono što, takođe, treba obratiti pažnju je i pitanje poznavanja jezika na kome se obavlja obrazovno-vaspitni rad. Ukoliko ga učenik ne poznaje ili ne poznaje dovoljno dobro, imajući u vidu odredbe Zakona, sa posebnim akcentom na član 76, škola će preduzeti radnje da se učeniku donese individualni obrazovni plan - IOP radi učenja jezika na kome se odvija obrazovno-vaspitni rad. •

Nataša Ćirić



Postupanje škole u odnosu na povredu zabrane i povredu obaveza učenika učinjenu van prostora škole



- Da li se pokreće vaspitno-disciplinski postupak protiv učenika u slučaju kada su učenici šestog razreda osnovne škole, nakon nastave, na putu od škole do kuće, oštetili uređaj - aparat za izvlačenje igračaka koji se nalazi ispred prodavnice, a u blizini škole?

Odgovor:

Odredbama člana 83. stav 6. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ("Sl. glasnik RS", br. 88/2017, 27/2018 - dr. zakon, 10/2019, 27/2018 - dr. zakon, 6/2020, 129/2021, 92/2023 i 19/2025 - dalje: Zakon) propisano je da sa učenikom koji van prostora škole, odnosno drugog prostora u kome škola ostvaruje obrazovno-vaspitni rad, učini povredu zabrane iz čl. 110-112. ovog zakona, škola u skladu sa izveštajem spoljašnje mreže zaštite pojačava vaspitni rad, uz preduzimanje drugih aktivnosti u skladu sa propisima kojima se uređuju: kriterijumi za prepoznavanje oblika diskriminacije, postupanje ustanove u slučaju sumnje ili utvrđenog diskriminativnog ponašanja i vređanja ugleda, časti i dostojanstva ličnosti, kao i protokola postupanja u odgovoru na nasilje, zlostavljanje i zanemarivanje.

Ako bi se navedena situacija podvela pod povredu zabrane propisane Zakonom, tada bi se preduzele gore navedene mere/aktivnosti, bez obzira što se događaj desio van škole.

Ako bi se navedena situacija okarakterisala kao teža povreda obaveza učenika, Zakon ne uređuje postupanje škole u smislu vaspitno-disciplinske odgovornosti učenika kada učenici van prostora škole, odnosno drugog prostora u kome škola ostvaruje obrazovno-vaspitni rad učine težu povredu radnih obaveza.

Međutim, čak i ako ne govorimo o vaspitno-disciplinskoj odgovornosti, škola će preduzeti mere propisane Pravilnikom o obavljanju društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada u ustanovama obrazovanja i vaspitanja ("Sl. glasnik RS", br. 10/2024 - dalje: Pravilnik) koji definiše društveno-koristan, odnosno humanitaran rad (dalje: društveno-koristan rad), kao aktivnosti čijim se ostvarivanjem razvija društveno odgovorno ponašanje učenika.

Društveno-koristan rad, odnosi se i na društveno-koristan i humanitarni rad koji škola planira godišnjim planom rada u okviru plana zaštite od nasilja i ostvaruje se radi uključivanja svih učenika u planiranje i realizaciju tog rada.

U skladu sa članom 5. Pravilnika, društveno-koristan rad ima preventivnu funkciju i doprinosi razvijanju empatije, solidarnosti i saradnje, aktivizma, kao i osnovnih moralnih vrednosti i uz unapređivanje međupredmetne kompetencije odgovorno učešće u demokratskom društvu, a u skladu sa referentnim okvirom kompetencija za demokratsku kulturu Saveta Evrope (RODK). Svrha društveno-korisnog rada je, pored ostalog, da učenici unaprede kompetencije potrebne za odgovorno učešće u društvu, kao i da budu osnaženi da poštuju i promovišu ljudska prava. Planom zaštite od nasilja planiraju se aktivnosti društveno-korisnog rada u koje se uključuju učenici, zaposleni i roditelji, odnosno drugi zakonski zastupnici, u okviru ustanove ili u saradnji sa lokalnom zajednicom i drugim ustanovama.

Pregled aktivnosti društveno-korisnog rada, koje zaposleni u ustanovama obrazovanja i vaspitanja mogu da planiraju i realizuju u skladu sa godišnjim planom zaštite od nasilja, kao i u okviru pojačanog vaspitnog rada date su uz Pravilnik.

Nataša Čirić

Rokovi u vaspitno-disciplinskom postupku



- Da li se kod vođenja vaspitno-disciplinskog postupka računa kao rok od 20 dana za okončanje postupka u vezi člana 85. stav 10. ZOSOV-a za učinjenu povredu zabrane, okončan drugostepeni postupak ili samo prvostepeni postupak, odnosno da u roku od 20 dana moraju završiti i prvostepeni i drugostepeni postupak, ili samo prvostepeni?

Odgovor:

Stavom 8. člana 85. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ("Sl. glasnik RS", br. 88/2017, 27/2018 - dr. zakon, 10/2019, 27/2018 - dr. zakon, 6/2020, 129/2021, 92/2023 i 19/2025 - dalje: Zakon) propisano je da se vaspitno-disciplinski postupak okončava donošenjem rešenja u roku od 30 dana od dana pokretanja, a stavom 10. da izuzetno od stava 8. ovog člana, u slučaju učinjene teže povrede obaveza učenika iz člana 83. stav 8. tač. 4) i 5) ovog zakona i povrede zabrane, vaspitno-disciplinski postupak okončava se donošenjem rešenja u roku od 20 dana od dana pokretanja.

Reč je, dakle, o rokovima za okončanje prvostepenog vaspitno-disciplinskog postupka.

Drugostepeni postupak vodi se po žalbi, u skladu sa članom 86. st. 12. i 13. Zakona prema kojima su određeni rokovi za postupanje školskog odbora, odnosno za drugostepeni postupak.

Učenik, roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik ima pravo da podnese žalbu školskom odboru na izrečenu vaspitno-disciplinsku meru za izvršenu težu povredu obaveze učenika ili za povredu zabrane iz čl. 110-112. ovog zakona, u roku od osam dana od dana dostavljanja rešenja o utvrđenoj odgovornosti i izrečenoj meri.

Školski odbor rešava po žalbi iz stava 12. ovog člana u roku od 15 dana od dana dostavljanja žalbe od strane učenika, roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika.

Dragana Đinđić

Postupanje školskog odbora po žalbi roditelja na rešenje o izrečenoj vaspitno-disciplinskoj meri



- Da li je školski odbor u obavezi da odluči po žalbi kao drugostepeni organ na prvostepeno rešenje o izricanju vaspitno-disciplinske mere učeniku za učinjenu povredu zabrane, i šta ako školski odbor propusti da u roku odluči po žalbi roditelja (usled nestručnosti i nezainteresovanosti za postupanje u upravnim stvarima)?

Odgovor:

Odredbama člana 86. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ("Sl. glasnik RS", br. 88/2017, 27/2018 - dr. zakon, 10/2019, 27/2018 - dr. zakon, 6/2020, 129/2021, 92/2023 i 19/2025 - dalje: Zakon) uređene su vaspitne i vaspitno-disciplinske mere i pravna zaštita učenika. St. 12. i 13. navedenog člana Zakona propisano je da učenik, roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik ima pravo da podnese žalbu školskom odboru na izrečenu vaspitno-disciplinsku meru za izvršenu povredu zabrane iz čl. 110-112. Zakona, u roku od osam dana od dana dostavljanja rešenja o utvrđenoj odgovornosti i izrečenoj meri, a školski odbor rešava po ovoj žalbi u roku od 15 dana od dana dostavljanja žalbe od strane učenika, roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika. Članom 86. stav 14. Zakona propisano je da žalba odlaže izvršenje rešenja direktora.

Imajući u vidu navedeno, školski odbor mora da odlučuje po žalbi u propisanom roku. Sve dok školski odbor ne donese odluku po žalbi, odlaže se izvršenje rešenja direktora.

Ukoliko školski odbor ne postupi u propisanom roku, ali postupi po žalbi, postoji velika verovatnoća da će, ukoliko se učenik/njegov roditelj obrati Ministarstvu prosvete/nadležnom organu autonomne pokrajine/prosvetnom inspektoratu, postupajući inspeksijski organ, između ostalog, utvrditi i formalne nedostatke rešenja pošto nisu ispoštovani Zakonom propisani rokovi za odlučivanje po žalbi.

Treba podsetiti i na član 117. stav 2. tačka 1) Zakona kojim je propisano da skupština jedinice lokalne samouprave razrešava, pre isteka mandata, pojedine članove, uključujući i predsednika ili organ upravljanja ustanove u slučaju da organ upravljanja donosi



nezakonite odluke ili ne donosi odluke koje je na osnovu zakona i statuta dužan da donosi. Ovo posebno iz razloga jer se radi o pitanjima vezanim za prava, obaveze i odgovornosti učenika, a u sastavu organa upravljanja su po tri predstavnika iz reda roditelja učenika i tri predstavnika iz reda zaposlenih.

U vezi sa navodima o "nestručnosti" školskog odbora, odredbama člana 133. Zakona propisano je da u poslove sekretara spada i staranje o zakonitom radu ustanove, da ukazuje direktoru i organu upravljanja na nepravilnosti u radu ustanove.

Nataša Čirić

Obaveza ustanove obrazovanja i vaspitanja da vrši proveru psihičke, fizičke i zdravstvene sposobnosti zaposlenog za rad sa decom



- Da li zaposlena u okviru ustanove može da se premesti na radno mesto stručni saradnik - bibliotekar ili saradnik za izradu didaktičkih sredstava i pomagala za decu sa senzomotoričkim smetnjama, ako joj je na osnovu izveštaja nadležne zdravstvene ustanove data ocena da nije sposobna za rad kao vaspitač odnosno navedeno je da je sposobna za rad pod opštim uslovima, bez kontakta sa decom (u pitanju su radna mesta sa sedmim stepenom stručne spreme)?

Odgovor:

Jedan od uslova za prijem u radni odnos, a koji se proverava i u toku rada, propisan članom 139. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Sl. glasnik RS”, br. 88/2017, 27/2018 - dr. zakon, 10/2019, 27/2018 - dr. zakon, 6/2020, 129/2021, 92/2023 i 19/2025 - dalje: Zakon) jeste da lice koje se prima u radni odnos, odnosno zaposleni koji je već u radnom odnosu ima psihičku, fizičku i zdravstvenu sposobnost za rad sa decom i učenicima. Ovaj uslov se odnosi na sve kategorije zaposlenih. Zaposlenom prestaje radni odnos ako se u toku radnog odnosa utvrdi da ne ispunjava uslove iz člana 139. stav 1. Zakona ili ako odbije da se podvrgne lekarskom pregledu u nadležnoj zdravstvenoj ustanovi na zahtev direktora.

U konkretnom slučaju navedeno je da je zaposlenoj „na osnovu Izveštaja nadležne zdravstvene ustanove data ocena da nije sposobna za rad kao vaspitač” i da je „sposobna za rad pod opštim uslovima, bez kontakta sa decom”.

Ovakav izveštaj za ustanovu je sporan, jer svaki zaposleni u ustanovi treba da ima psihičku, fizičku i zdravstvenu sposobnost za rad sa decom, te je upitno pitanje raspoređivanja zaposlenog na drugo radno mesto „pod opštim uslovima, bez kontakta sa decom”.

Takođe, ustanova ne može da donese rešenje o prestanku radnog odnosa zaposlenog zbog neispunjavanja uslova iz člana 139. stav 1. Zakona, jer nema validan dokaz.

Iz Presude Vrhovnog kasacionog suda, Rev2 1706/2022 od 6.10.2022. godine - Bilten sudske prakse Apelacionog suda u Nišu br. 1/2024: „Ako zaposleni ima psihičku, fizičku i zdravstvenu sposobnost za rad sa decom i učenicima u lekarskom uverenju treba da postoji konstatacija da zaposleni ima psihičku, fizičku i zdravstvenu sposobnost za rad sa decom i učenicima. Isto tako, ako zaposleni nema ima psihičku, fizičku i zdravstvenu sposobnost za rad sa decom i učenicima, u odgovarajućem dokumentu nadležne lekarske ustanove mora da jasno stoji konstatacija da zaposleni nema psihičku, fizičku i zdravstvenu sposobnost za rad sa decom i učenicima.”

...”S obzirom na značaj ovog uslova, odnosno da svi zaposleni u školi moraju, između ostalog, imati psihičku, fizičku i zdravstvenu sposobnost za rad sa učenicima, **škola bi trebala da se obrati višoj zdravstvenoj instanci ili Ministarstvu zdravlja radi dobijanja izveštaja takve sadržine da se jasno može zaključiti da li je sposoban ili ne za rad sa učenicima.** Dok ne postoji jasan i konačan izveštaj nadležne medicine rada, direktor će pratiti rad tog zaposlenog, vršiti pedagoško-instruktivni nadzor nad njegovim radom, ukoliko učini povredu radne obaveze pokrenuti disciplinski postupak i preduzimati sve mere za koje je nadležan.”

Nataša Čirić

(Ne)mogućnost da nastavniku srednje škole norma neposrednog rada u toku radne nedelje bude veća od 24 časa ukupno



- Da li se nastavniku u okviru punog radnog vremena u toku radne nedelje sme dodeliti više od 20 časova nastave obaveznih predmeta, izbornih programa i aktivnosti, odnosno teorijske nastave ili teorijske nastave sa vežbama, što bi direktno uticalo na nemogućnost dopune ostalim oblicima rada do 24 časa nedeljno neposrednog rada, kao i da li bi takvo postupanje bilo u suprotnosti sa navedenim odredbama? Da li norma neposrednog rada u toku radne nedelje može biti veća od 24 časa ukupno?

Odgovor:

Odredbama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ("Sl. glasnik RS", br. 88/2017, 27/2018 - dr. zakon, 10/2019, 27/2018 - dr. zakon, 6/2020, 129/2021, 92/2023 i 19/2025 - dalje: Zakon) uređena je norma neposrednog rada nastavnika, te je propisano da je u okviru punog radnog vremena u toku radne nedelje, norma neposrednog rada nastavnika 24 časa neposrednog rada sa učenicima, od čega 20 časova nastave obaveznih predmeta, izbornih programa i aktivnosti, s tim da se neposredni rad do 24 časa dopunjuje i drugim oblicima rada (dopunska i dodatna nastava, individualni, pripremni rad i drugi) u skladu sa planom nastave i učenja. Zakon uređuje i mogućnost da se struktura i raspored obaveza nastavnika u pogledu svih oblika neposrednog rada sa učenicima može utvrditi tako da budu različiti u okviru radnih nedelja.

Članom 160. stav 8. Zakona propisano je da ako škola ne može da obezbedi stručno lice za najviše šest časova nastave nedeljno iz određenog predmeta, posebnim rešenjem može da rasporedi ove časove nastavnicima tog predmeta najduže do kraja školske godine i da se ovaj rad smatra radom preko pune norme časova. Naknada za ovaj rad nastavnika isplaćuje se na osnovu mesečnog izveštaja nastavnika o održanim časovima.

Pravilnikom o pedagoškoj normi svih oblika obrazovno-vaspitnog rada nastavnika i stručnih saradnika u srednjoj školi ("Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik", br. 1/92, 23/97, 2/2000 i 15/2019 - dalje: Pravilnik) utvrđuje se pedagoška norma svih oblika obrazovno-vaspitnog rada nastavnika i saradnika u srednjoj školi u okviru 40-časovne radne nedelje i godišnja norma rada u ostvarivanju nastavnog plana i programa. U skladu sa članom 2. Pravilnika, srednja škola godišnjim programom rada utvrđuje obaveze nastavnika u okviru 40-časovne radne nedelje polazeći od obaveza utvrđenih zakonom, nastavnim planom i programom i ovim pravilnikom.

Članom 4. Pravilnika propisano je da pedagoška norma obuhvata sve oblike obrazovno-vaspitnog rada - obavezne i fakultativne, i to: 1) teorijsku nastavu, praktičnu nastavu i vežbe; 2) dopunski i dodatni rad, praksu i praktičan rad kada su određeni nastavnim planom i programom; 3) pripremni i društveno-korisni rad ako se u toku školske godine ukaže potreba za njim; 4) nastavu jezika narodnosti, sa elementima nacionalne kulture, drugog stranog jezika ili predmeta potrebnih za dalje školovanje, stručno osposobljavanje ili razvoj učenika; 5) rad u sekcijama; 6) čas odeljenjskog starešine i 7) druge fakultativne oblike obrazovno-vaspitnog rada sa učenicima.

U skladu sa članom 6. Pravilnika, u okviru nedeljenog punog radnog vremena nastavnik ima nedeljnu normu 20 časova teorijske nastave ili teorijske nastave sa vežbama (najmanje 700 časova nastave godišnje), s tim da je članom 19. Pravilnika propisano da izuzetno od člana 6. st. 1. i 3. ovog pravilnika, nastavnik teorijske nastave ili teorijske nastave sa vežbama može imati najviše 24 časa nastave nedeljno, odnosno 912 časova godišnje, ukoliko škola ne može da obezbedi druge poslove neposrednog rada sa učenicima predviđene godišnjim programom rada škole.

Imajući u vidu navedene odredbe Pravilnika, mogli bismo izvesti zaključak da je "dozvoljeno", mada izuzetno, da nastavnik teorijske nastave ili teorijske nastave sa vežbama može imati najviše 24 časa nastave nedeljno, odnosno 912 časova godišnje.

No pitanje je da li je ova odredba u skladu sa članom 160. Zakona, a posebno što je članom 18. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ("Sl. glasnik RS", br. 19/2025) propisano da se do donošenja podzakonskih akata za sprovođenje Zakona, primenjuju propisi koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Imajući u vidu navedeno, stava smo da norma neposrednog rada nastavnika treba da bude kako je Zakonom propisana - 24 časa neposrednog rada sa učenicima, od čega 20 časova nastave obaveznih predmeta, izbornih programa i aktivnosti, s tim da se neposredni rad do 24 časa dopunjuje i drugim oblicima rada (dopunska i dodatna nastava, individualni, pripremni rad i drugi) u skladu sa planom nastave i učenja, a da, ako škola ne može da obezbedi stručno lice za najviše šest časova nastave nedeljno iz određenog predmeta, posebnim rešenjem ove časove rasporediti nastavnicima tog predmeta najduže do kraja školske godine, kao rad preko pune norme časova.

Nataša Ćirić



Rad pripravnika vaspitača pod nadzorom mentora i vođenje određenih evidencija



- Da li pripravnik - vaspitač u predškolskoj ustanovi može samostalno da radi u grupi i vodi propisanu evidenciju?

Odgovor:

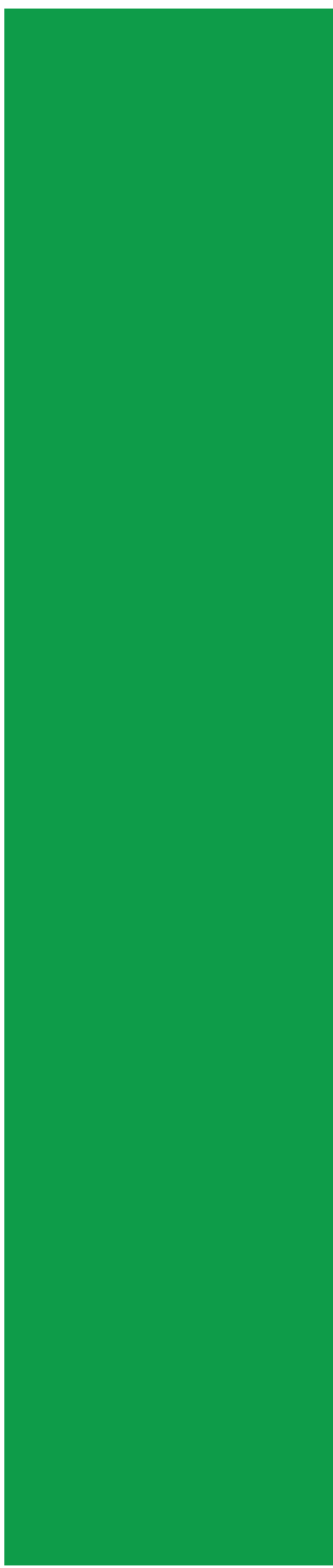
Odredbama člana 145. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ("Sl. glasnik RS", br. 88/2017, 27/2018 - dr. zakon, 10/2019, 27/2018 - dr. zakon, 6/2020, 129/2021, 92/2023 i 19/2025 - dalje: Zakon) propisano je da prva tri meseca pripravničkog staža vaspitač - pripravnik radi pod neposrednim nadzorom vaspitača koji ima licencu i koje mu određuje mentor.

Odredbama člana 7. Pravilnika o dozvoli za rad nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika ("Sl. glasnik RS", br. 22/2005, 51/2008, 88/2015, 105/2015, 48/2016 i 9/2022 - dalje: Pravilnik) uređena je evidencija i propisano je koju evidenciju vodi pripravnik.

Imajući u vidu navedeno, odredbama Zakona propisano je do kog vremenskog perioda vaspitač - pripravnik radi pod neposrednim nadzorom, s tim da za vreme pripravničkog staža, radi savladavanja programa uvođenja u posao vaspitača, ustanova pripravniku određuje mentora, a čije su obaveze utvrđene odredbama člana 6. Pravilnika.

Nataša Ćirić

ZDRAVSTVO





KOMENTAR PRAVILNIKA O IZMENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O BLIŽIM USLOVIMA ZA OBAVLJANJE ZDRAVSTVENE DELATNOSTI U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA I DRUGIM OBLICIMA ZDRAVSTVENE SLUŽBE

- "Sl. glasnik RS", br. 29/2025

Nove odredbe o pogledu kadra, opreme i prostora zdravstvenih ustanova iz oblasti nuklearne medicine

U članu 31. **Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Sl. glasnik RS”, br. 25/2019, 92/2023 - autentično tumačenje i 29/2025 - odluka US** - dalje: Zakon) propisano je da zdravstvena ustanova može obavljati zdravstvenu delatnost ako ispunjava uslove propisane Zakonom i propisima donetim za sprovođenje Zakona, i ako ispunjava uslove nabrojane u stavu 1. istog člana. Stavom 3. člana 31. Zakona predviđeno je da bliže uslove u pogledu kadra, opreme, prostora, lekova i medicinskih sredstava za osnivanje i obavljanje zdravstvene delatnosti, kao i vrstu i način pružanja zdravstvenih usluga od strane zdravstvenih ustanova, propisuje ministar, na osnovu čega je donet **Pravilnik o bližim uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti u zdravstvenim ustanovama i drugim oblicima zdravstvene službe („Sl. glasnik RS”, br. 43/2006, 112/2009, 50/2010, 79/2011, 10/2012 - dr. pravilnik, 119/2012 - dr. pravilnik, 22/2013, 16/2018, 18/2022, 20/2023, 87/2024 i 21/2025** - dalje: Pravilnik).

U skladu sa navedenim ovlašćenjem, ministar zdravlja doneo je **Pravilnik o izmenama i dopunama Pravilnika o bližim uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti u zdravstvenim ustanovama i drugim oblicima zdravstvene službe („Sl. glasnik RS”, br. 29/2025**, na pravnoj snazi od 12.4.2025. godine - dalje: Izmene i dopune pravilnika).

Izmenama i dopunama pravilnika intervenisano je sa ciljem unošenja novih odredaba o nuklearnoj medicini u odredbe koje se odnose na zdravstvene ustanove na sekundarnom nivou - opšte bolnice i zdravstvene centre, zdravstvene ustanove na tercijarnom nivou - klinike, zdravstvena delatnost koja se obavlja na više nivoa - privatna praksa, u uslovima u pogledu prostora kao i u tabelama i listama koje su sastavni deo Pravilnika.

Zdravstvene ustanove na sekundarnom nivou - opšta i specijalna bolnica

U odredbama Zakona kojima se uređuju uslovi u pogledu kadra, opreme i prostora zdravstvenih ustanova na sekundarnom nivou - opšta bolnica, Izmenama i dopunama pravilnika, u članu 21. stav 1. tačka 7) Pravilnika je zamenjena

novom, tako da opšta bolnica u okviru specijalističko-konsultativne i stacionarne delatnosti za pružanje usluga ambulantnim i stacionarno lečenim pacijentima, u odnosu na broj bolničkih postelja i obima stručnih poslova, ima i:

„7) u nuklearnoj medicini, po svakom aparatu:

- za procedure na gama kameri, jednostrukoj fotonskoj emisijskoj tomografiji (SPECT ili SPECT/CT): dva doktora medicine specijaliste nuklearne medicine i dva zdravstvena radnika sa završenom visokom/višom, odnosno srednjom školom zdravstvene struke;
- za procedure pozitronske emisije tomografije (PET/CT ili PET/MR): tri doktora medicine specijaliste nuklearne medicine, pet zdravstvenih radnika sa završenom odgovarajućom visokom/višom, odnosno srednjom školom zdravstvene struke u ustanovama tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite;
- za brojački sistem (hirurške sonde, tirad sistem, sonde za hematologiju, aparat za izdisajni test i gama/beta brojač): jedan doktor medicine specijalista nuklearne medicine i dva zdravstvena radnika sa završenom visokom/višom, odnosno srednjom školom zdravstvene struke;
- za laminarnu komoru sa brojačkim sistemom za radioobeležavanje: jedan magistar/master farmacije ili doktor medicine specijalista nuklearne medicine ili diplomirani fizičar/specijalista medicinske fizike ili diplomirani hemičar/fizikohemičar/biohemičar i dva zdravstvena radnika sa završenom visokom/višom, odnosno srednjom školom zdravstvene struke;
- na svaka tri dijagnostička uređaja ili na jedan dijagnostički uređaj i dve bolničke postelje u delu za primenu terapije u oblasti nuklearne medicine, ili na svaka dva dijagnostička hibridna uređaja, diplomirani fizičar/specijalista medicinske fizike. Ukoliko ustanova ima više od pet dijagnostičkih uređaja, potreban je jedan tehničar za zaštitu od jonizujućeg zračenja;
- jedan ultrazvučni aparat ili na jedan denzitometar: jedan doktor medicine specijalista nuklearne medicine i dva zdravstvena radnika sa završenom odgovarajućom visokom/višom odnosno srednjom školom zdravstvene struke;

- za laboratoriju za radioimunološke i srodne analize: jedan lekar specijalista nuklearne medicine ili medicinski biohemičar i dva zdravstvena radnika sa visokom/višom odnosno srednjom školom zdravstvene struke;
- za ambulantno-poliklinički rad, rad na konzilijumima, biopsije i trijažu dva doktora medicine specijalista nuklearne medicine i dva zdravstvena radnika sa završenom odgovarajućom visokom/višom, odnosno srednjom školom zdravstvene struke;
- u bloku za radionuklidnu terapiju: tri doktora medicine specijaliste nuklearne medicine, jednog lekara specijalistu interne medicine/uže specijalizacije onkologije i šest zdravstvenih radnika sa završenom odgovarajućom visokom/višom, odnosno srednjom školom zdravstvene struke. Ako se daje terapija pedijatrijskim pacijentima: najmanje jedan anesteziolog i jedna pedijatrijska sestra."

Pored navedenog, u članu 23. Pravilnika, koji se odnosi na specijalne bolnice, u stavu 1. dodata je nova tačka 5a) tako da se sada specijalna bolnica osniva i obavlja specijalističko-konsultativnu i stacionarnu delatnost ako u pogledu kadra ima najmanje:

„5a) u oblasti nuklearne medicine - jednog doktora medicine specijalistu nuklearne medicine i jednog zdravstvenog radnika sa višom/visokom, odnosno srednjom školskom spremom, a u specijalnoj bolnici iz oblasti nuklearne medicine koja se bavi PET/CT ili SPECT/CT) dijagnostikom - dva doktora medicine specijaliste nuklearne medicine, dva viša/visoka radiološka tehničara/strukovna radiologa i dve medicinske sestre - tehničara sa visokom/višom, odnosno srednjom školskom spremom;”

Inoviranim stavom 4. člana 23. Pravilnika predviđeno je da specijalna bolnica može obavljati delatnost ako ima najmanje deset bolničkih postelja, osim specijalne bolnice iz oblasti nuklearne medicine, koja ima najmanje dve bolesničke sobe sa po jednom bolničkom posteljom, a ukoliko se primenjuje i radionuklidna terapija, potrebno je da ispuni i dodatne uslove propisane zakonom kojim se uređuje primena i zaštita od jonizujućeg zračenja.

Zdravstvene ustanove na tercijarnom nivou - Klinika

Članom 3. Izmena i dopuna pravilnika intervenisano je u odredbe člana 26. Pravilnika, kojima se uređuje osnivanje i obavljanje zdravstvene delatnosti zdravstvene ustanove na tercijarnom nivou - klinike, tako da je novim stavom 3. navedenog člana predviđeno da, **ukoliko klinika samostalno obezbeđuje delatnost nuklearne medicine mora imati kadar propisan za opštu bolnicu i najmanje dve bolničke postelje.**

Zdravstvena delatnost koja se obavlja na više nivoa - privatna praksa

U članu 40. Pravilnika, kojim se uređuje da se privatna praksa može osnovati i obavljati određene poslove zdravstvene delatnosti ako u pogledu kadra ispunjava uslove iz tog člana, izvršena je dopuna prema kojoj je potrebno i da, privatna praksa, prema novoj tački 2a) u specijalističkoj, odnosno uže specijalističkoj ordinaciji iz oblasti nuklearne medicine - ima jednog specijalistu nuklearne medicine i dva zdravstvena radnika sa završenom visokom/višom, odnosno srednjom školom zdravstvene struke.

Uslovi u pogledu prostorija

Zdravstvena delatnost u zdravstvenoj ustanovi, odnosno privatnoj praksi može se obavljati u građevinskom objektu u kome su obezbeđeni opšti uslovi definisani članom 44. Pravilnika.

Izmene i dopune u ovim odredbama izvršene su u tač. 7) i 11) koje sada pod opštim uslovima podrazumevaju i da objekat:

7)ima prirodnu i veštačku osvetljenost, i to: u ordinaciji i laboratoriji 250-500 luksa, u čekaonici 100 luksa i u hodnicima 50 luksa; osim za obavljanje delatnosti nuklearne medicine, gde je dovoljno obezbediti veštačku osvetljenost.

11) prostorije u kojima zdravstvenu delatnost obavlja zdravstvena ustanova odnosno privatna praksa i to: specijalistička ordinacija za radiologiju, specijalistička ordinacija za hiper, odnosno hipobaričnu medicinu, laboratorija za mikrobiološku i virusološku dijagnostiku, specijalistička ordinacija za nuklearnu medicinu i poliklinika u kojoj se obavljaju poslovi iz neke od navedenih zdravstvenih delatnosti imaju poseban, odnosno odvojen ulaz od ulaza u stambene i poslovne prostorije

Posle tačke 12) člana 44. Pravilnika, dodata je nova tačka 13) kojom se zahteva da:

13) prostorije u kojima zdravstvena ustanova, odnosno privatna praksa obavlja zdravstvenu delatnost iz oblasti nuklearne medicine, moraju biti obezbeđene u posebnom objektu ili delu objekta, u skladu sa specifikacijom aparata i ispunjavati sve uslove propisane zakonom kojim se uređuje primena i zaštita od jonizujućeg zračenja.

Članom 6. Izmena i dopuna Pravilnika, u članu 46. kojim se uređuju posebne prostorije koje mora imati zdravstvena ustanova, odnosno privatna praksa u zavisnosti od vrste zdravstvene delatnosti, dodata je nova tačka 4a) koja glasi:

„4a) u oblasti nuklearne medicine: prostorije predviđene za odgovarajući nivo zdravstvene zaštite, kao i prostorije koje ispunjavaju sve uslove propisane zakonom kojim se uređuje primena i zaštita od jonizujućeg zračenja.”



Izmene i dopune u prilogu Pravilnika

Odgovarajuće izmene i dopune sprovedene su u tabelama i listama koje su sastavni deo Pravilnika.

Tabela mera izvršenja koja čini sastavni deo Pravilnika, sadrži vrste i obim stručnih poslova pod kojima se podrazumeva broj: poseta kod lekara i drugog zdravstvenog radnika; bolnički lečenih pacijenata, specijalističko-konsultativnih pregleda, dijagnostičkih i terapijskih usluga - po doktoru

medicine specijalisti; zauzetih postelja po zdravstvenom radniku na poslovima nege; dijagnostičkih usluga (u kliničko-biohemijskoj, hematološkoj i mikrobiološkoj dijagnostici, nuklearnoj medicini, patohistologiji, citologiji i dr.) - po zdravstvenom radniku i zdravstvenom saradniku u toku godine (dalje: mere izvršenja).

U Tabeli mere izvršenja izmenama i dopunama pravilnika izvršene su sledeće dopune:

- u odeljku II. Mere izvršenja za doktore medicine specijaliste u bolničkoj i polikliničkoj delatnosti, posle tačke 12. dodata je tačka 13. koja glasi:

R. br.	Delatnost	Broj hospitalizovanih (prijemi-otpusti)		Specijalistički pregledi	
		Nedeljno	Godišnje	Nedeljno	Godišnje
13.	Nuklearna medicina	1	do 40	40	1760

- u odeljku III. Mere izvršenja za doktore medicine specijaliste u dijagnostičkoj delatnosti, posle tačke 9. dodata je tačka 10. koja glasi:

R. br.	Delatnost	Broj pregledanih pacijenata po lekaru		
		Na sat	Nedeljno	Godišnje
10.	Nuklearna medicina	1 do 1,5 na sat	20-30	880-1320

Članom 8. Izmena i dopuna pravilnika, u Listi opreme za obavljanje zdravstvene delatnosti, izmene su unete u:

- odeljak B) Zdravstvene ustanove na sekundarnom nivou, pododeljak 1. Opšta bolnica, stav 2. tačka 10) izmenjena je tako da glasi:

„10) Nuklearne medicine:

a) Prijemna ordinacija: oprema kao za lekarsku ordinaciju opšte medicine.

b) Minimalni uslovi za nuklearnu medicinu:

- gama kamera ili SPECT/CT sa pratećom opremom
- računarska oprema za akviziciju, obradu, skladištenje podataka
- kalibrator doza
- zaštitna oprema za osoblje i pacijente
- uređaji za merenje u oblasti od zaštite od zračenja - ambijentalni monitor i monitor kontaminacije lica, odnosno površina
- oprema za skladištenje, upotrebu i odlaganje radiofarmaka.”

- u pododeljku 2. Specijalna bolnica, posle tačke 5) Specijalna bolnica za rehabilitaciju, dodata je tačka 6) koja glasi:

„6) Specijalna bolnica za nuklearnu medicinu: oprema propisana za oblast nuklearne medicine u opštoj bolnici ili oprema predviđena za tercijarni nivo zdravstvene zaštite (može imati ili gama kameru, SPECT/CT, PET/CT, odnosno PET/MR).”

- u odeljku V) Zdravstvene ustanove na tercijarnom nivou, pododeljak 1. Klinika, tačka 6) Klinika za onkologiju i radiologiju, posle stava 1. dodat jestav 2. koji glasi:

„Ukoliko klinika samostalno obavlja delatnost nuklearne medicine: minimum oprema propisana za oblast nuklearne medicine u opštoj bolnici.”

- u tački 11) dodaje se stav 2. koji glasi:

„Ukoliko klinika samostalno obavlja delatnost nuklearne medicine: minimum oprema propisana za oblast nuklearne medicine u opštoj bolnici.”

- u pododeljku 4. Klinički centar, stav 2. tačka 22) izmenjena je tako da glasi:

„22) Nuklearna medicina

a) Prijemna ordinacija - oprema za lekarsku ordinaciju interne medicine i glukometar

b) Minimalni uslovi - oprema za opštu bolnicu

c) Pored opreme iz podtačke b), nuklearna medicina univerzitetskog kliničkog centra može imati:

- PET/CT sa pratećom opremom
- PET/MR sa pratećom opremom
- složenu računarsku opremu za akviziciju, obradu, skladištenje podataka i povezivanje sa drugim centrima,
- ciklotron sa radiofarmaceutskom laboratorijom,
- brojačke sisteme: hirurške sonde, sonde za spoljašnje merenje aktivnosti različitih organa i sistema, aparat za izdisajni test, gama i beta brojači)

- radiofarmaceutsku, odnosno radiohemijsku laboratoriju sa specifičnom opremom i sa aparatima za kontrolu kvaliteta
- laminarnu komoru sa zaštitom od jonizujućeg zračenja,
- injektor doza
- osteodenzitometar
- ultrazvučni aparat
- centrifuga
- sistem za zagrevanje radiofarmaka
- ergometar, elektrokardiograf, defibrilator,
- opremu za laboratoriju za radioimunoesej i srodne analize
- terapijski blok sa kompletnom opremom za monitoring i zaštitu od zračenja."

Prema članu 9. Izmena i dopuna pravilnika, u odeljku Privatna praksa posle tačke 1.11. Za druge oblasti, odnosno specijalnosti, dodata je tačka 1.12. koja glasi:

„1.12. Za nuklearnu medicinu:

- vizualizaciona i druga oprema u skladu sa posebnim zahtevima za dijagnostiku i terapiju u delatnosti nuklearne medicine, sa minimalnim uslovima kao za opštu bolnicu."

Dragana Đinđić

Mogućnost korišćenja zastave Republike Srbije kao amblema na rukavu uniforme službe hitne medicinske pomoći u domu zdravlja



- Da li na uniformi hitne medicinske pomoći u domu zdravlja u javnoj svojini, pored svih oznaka koje treba da poseduju, odnosno oznake hitne pomoći, sme da stoji (na levom ramenu) zastava Republike Srbije?

Odgovor:

Zakonom o izgledu i upotrebi grba, zastave i himne Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 36/2009 i 10/2023) uređeni su izgled i upotreba grba, zastave i himne Republike Srbije.

Zakonom su propisana i pravila isticanja i ograničenja prilikom upotrebe zastave.

Takođe, propisano je da se, izuzetno, ako je to posebnim zakonom propisano, zastava može upotrebiti kao sastavni deo drugih amblema, odnosno znakova, ili se na zastavi Republike Srbije može ispisati određeni datum ili naziv.

Zakonom je zabranjeno da se zastava Republike Srbije upotrebi kao robni ili uslužni žig, uzorak ili model, ili kao bilo koji drugi znak za obeležavanje robe ili usluge.

Zastava Republike Srbije se može upotrebljavati u umetničkom stvaralaštvu, nastavnom i obrazovnom radu na način kojim se ne vređa javni moral, ugled i dostojanstvo Republike Srbije.

Zakon o sanitarnom nadzoru ("Sl. glasnik RS", br. 125/2004), između ostalog, propisuje da pravna lica, organizacije i preduzetnici mogu da obavljaju delatnosti koje podležu sanitarnom nadzoru (među kojima je zdravstvena delatnost), a da zaposlena lica, koja obavljaju takvu delatnost moraju ispunjavati higijenske uslove u pogledu radne odeće i obuće i lične higijene zaposlenih. Za određene delatnosti je radna odeća propisana podzakonskim aktom, a u zdravstvenoj delatnosti, poslodavci (pružaoci zdravstvene zaštite), svojim opštim aktom utvrđuju radnu odeću i obuću.

Iako ni jednim propisom u oblasti zdravstva nisu propisani ni izgled ni oznake na uniformi zdravstvenih radnika (kao što je za neke druge oblasti ili na pr. za policijske službenike), već to uređuje svaka zdravstvena ustanova svojim opštim aktom, mišljenja smo da korišćenje zastave kao amblema na rukavu uniforme ne bi bilo protivno zakonu.

Pretpostavljamo da je leva strana izabrana prema policijskoj uniformi, na kojoj se, na rukavu leve ruke, nosi zastava, kao opšta oznaka.

S obzirom da se radi o zdravstvenoj ustanovi u javnoj svojini, pretpostavljamo da je za izgled uniforme pribavljena saglasnost osnivača (iako se ne radi o aktu za koji je takva saglasnost propisana).

Jelica Radulović

Nemogućnost priznavanja dela specijalističkog staža završenog u inostranstvu



- Da li visokoškolska ustanova zdravstvene struke na kojoj se obavljaju zdravstvene specijalizacije, može, u skladu sa članom 23. Pravilnika o specijalizacijama i užim specijalizacijama zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika, zdravstvenom radniku priznati deo specijalističkog staža završenog u inostranstvu ukoliko se programi u najvećoj meri podudaraju? Preostali deo programa koji nije završen u inostranstvu zdravstveni radnik bi završio na odgovarajućim klinikama visokoškolske ustanove.

Odgovor:

Pitanja u vezi sa specijalizacijama i užim specijalizacijama uređena su odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Sl. glasnik RS", br. 25/19, 92/23 - autentično tumačenje), a vrste, trajanje i sadržina specijalizacija i užih specijalizacija, programi obavljanja specijalizacije, odnosno uže specijalizacije, način obavljanja specijalističkog staža i polaganja specijalističkog ispita, sastav i rad ispitnih komisija, način utvrđivanja i povraćaja troškova specijalizacije, odnosno uže specijalizacije, uslovi koje moraju ispunjavati zdravstvene ustanove i privatna praksa, odnosno Agencija za lekove i medicinska sredstva Srbije za obavljanje specijalističkog, odnosno staža iz uže specijalizacije, obrazac indeksa i diplome o stečenom zvanju specijaliste, odnosno užeg specijaliste, kao i postupak priznavanja strane isprave o specijalizaciji, odnosno užoj specijalizaciji Pravilnikom o specijalizacijama i užim specijalizacijama zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika ("Sl. glasnik RS", br. 10/2013, 91/2013, 113/2013, 109/2014, 53/2018, 17/2021, 77/2022 i 6/2023).

I jedan i drugi propis uređuju priznavanje strane isprave o specijalizaciji, odnosno užoj specijalizaciji, dakle, ne postoji mogućnost da se prizna deo specijalističkog staža.

Jelica Radulović

Uslovi za formiranje organizacionih jedinica u zdravstvenim ustanovama



- Pitanje je u vezi sa sistematizacijom radnih mesta i formiranje Odseka za javne nabavke u sklopu Odeljenja za pravne, kadrovske i administrativne poslove u domu zdravlja. Koliko je potrebno izvršilaca za odsek? Da li može šef odseka da bude jedan od izvršilaca? Ako su potrebna tri izvršioca, da li može da se premesti lice iz drugog odeljenja (npr. iz odeljenja za finansijske ili odeljenja za tehničke poslove) kako bi se ispoštovao taj broj izvršilaca ili da bude jedno upražnjeno radno mesto kroz sistematizaciju, a dva izvršioca?

Odgovor:

Odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Sl. glasnik RS", br. 25/2019 i 92/2023 - autentično tumačenje - dalje: Zakon) između ostalog, propisano je da zdravstvena ustanova ima statut kojim se uređuje delatnost, unutrašnja organizacija, upravljanje, poslovanje, kriterijumi za imenovanje i razrešenje direktora, zamenika direktora, kao i druga pitanja od značaja za rad ustanove.

Zakonom je, takođe, propisano:

- da na statut zdravstvene ustanove u javnoj svojini, čiji je osnivač autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave, koji donosi upravni odbor, saglasnost daje osnivač, a na odredbe statuta, u delu kojim se uređuje oblast zdravstvene zaštite, odnosno specijalnosti iz kojih ona obavlja zdravstvenu delatnost, unutrašnja organizacija i kriterijumi za imenovanje i razrešenje direktora, odnosno zamenika direktora, prethodno se pribavlja mišljenje Ministarstva,
- da na statut zdravstvene ustanove čiji je osnivač Republika Srbija, saglasnost daje Ministarstvo.

Pravilnikom o uslovima i načinu unutrašnje organizacije zdravstvenih ustanova ("Sl. glasnik RS", br. 43/2006 i 126/2014 - dalje: Pravilnik) utvrđeni su uslovi i način unutrašnje organizacije zdravstvenih ustanova, po nivoima zdravstvene delatnosti i vrstama zdravstvenih ustanova.

Shodno odredbama Pravilnika organizacione jedinice obrazuju se u zavisnosti od vrste delatnosti zdravstvenih ustanova, obima stručnih poslova, posteljnih i drugih kapaciteta, broja zaposlenih u zdravstvenim ustanovama i drugih uslova.

Tako se, u domu zdravlja i zavodu koji obavlja zdravstvenu delatnost na primarnom nivou obrazuju organizacione jedinice po oblastima delatnosti - službe, a u okviru njih odeljenja, odnosno odseci, s tim što se služba može organizovati za jednu ili više

oblasti delatnosti sa najmanje deset zaposlenih zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika, odeljenje sa najmanje pet i odsek sa najmanje tri zaposlena zdravstvena radnika i zdravstvena saradnika.

Pravilnikom je, takođe, utvrđeno da se za obavljanje nemedicinskih poslova u zdravstvenim ustanovama na primarnom nivou obrazuju organizacione jedinice:

- služba za pravne i ekonomsko-finansijske poslove, u okviru koje se mogu obrazovati odeljenja ili odseci za pravne poslove, poslove interne kontrole i finansijske poslove,
- služba za tehničke i druge slične poslove, u okviru koje se mogu obrazovati odeljenja ili odseci za održavanje objekata, opreme i vozila, usluge vešeraja, grejanja, transporta i dr.

Pravilnikom o bližim uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti u zdravstvenim ustanovama i drugim oblicima zdravstvene službe ("Sl. glasnik RS", br. 43/2006, 112/2009, 50/2010, 79/2011, 10/2012 - dr. pravilnik, 119/2012 - dr. pravilnik, 22/2013, 16/2018, 18/2022, 20/2023, 87/2024 i 21/2025), između ostalog je, propisano:

- da, od ukupnog broja zaposlenih u zdravstvenoj ustanovi na primarnom nivou zdravstvene delatnosti, do 15% su radnici za obavljanje nemedicinskih poslova (pravni, ekonomsko-finansijski, tehnički i drugi slični poslovi),
- da se za obavljanje pravnih i ekonomsko-finansijskih poslova obezbeđuje jedan nemedicinski radnik na sedam zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika sa visokom školskom spremom,
- da se za obavljanje tehničkih i pomoćnih poslova obezbeđuje jedan nemedicinski radnik na tri zdravstvena radnika i zdravstvena saradnika sa visokom školskom spremom, ne uključujući vozače u hitnoj medicinskoj pomoći.

Dakle, Pravilnikom je propisano da se za obavljanje nemedicinskih poslova u zdravstvenim ustanovama na primarnom nivou obrazuju službe, kao organizacione jedinice, unutar kojih se mogu obrazovati odeljenja ili odseci, te da se broj zaposlenih za obavljanje nemedicinskih poslova utvrđuje u određenom procentu ukupno zaposlenih.

Propisan je minimalni broj zaposlenih u službi, odeljenju ili odseku (istina, Pravilnik govori o zdravstvenim radnicima, odnosno zdravstvenim saradnicima, a ne o radnicima za obavljanje nemedicinskih poslova), a pri obrazovanju nove organizacione jedinice potrebno je ispoštovati sve prethodno navedeno (odredbe statuta, saglasnost osnivača, akt o sistematizaciji radnih mesta, nakon čega bi direktor izvršio i raspoređivanje zaposlenih/ili prijem na radna mesta novoformirane organizacione jedinice, među kojima je i šef odseka). Naravno da je moguće raspoređivanje iz drugog odeljenja ili odseka, ukoliko se time ne ugrožava status te organizacione jedinice. •

Jelica Radulović

Vreme trajanja dopunskog rada lica angažovanog u zdravstvenoj ustanovi za 15 dana rada



- Da li lice angažovano u zdravstvenoj ustanovi po osnovu ugovora o dopunskom radu za period od pola meseca može da radi do 1/3 radnog vremena od punog radnog vremena na mesečnom nivou ili se 1/3 proporcionalno umanjuje jer je ugovor zaključen za period od 15 dana rada u jednom mesecu?

➤ Odgovor:

Prema odredbi člana 60. stav 1. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Sl. glasnik RS", br. 25/2019 i 92/2023 - autentično tumačenje), zdravstveni radnik, zdravstveni saradnik, odnosno drugo lice zaposleno u zdravstvenoj ustanovi, odnosno privatnoj praksi, koji radi puno radno vreme, može da obavlja određene poslove iz svoje struke kod svog poslodavca kod koga je zaposlen sa punim radnim vremenom, odnosno kod drugog poslodavca, van redovnog radnog vremena, zaključivanjem ugovora o dopunskom radu sa svojim poslodavcem, odnosno najviše tri ugovora o dopunskom radu sa drugim poslodavcem, u ukupnom trajanju do jedne trećine punog radnog vremena.

Polazeći od navedene odredbe, a imajući u vidu da u konkretnom slučaju zaposleni zaključuje ugovor o dopunskom radu za period od 15 dana u jednom mesecu, mišljenja smo da se sa imenovanim, u pogledu broja sati tokom kojih će obavljati dopunski rad, ovaj ugovor zaključuje za 1/3 radnog vremena u odnosu na broj dana koliko će trajati period angažovanja po osnovu dopunskog rada. Prema tome, isti bi trebalo zaključiti za 1/3 radnog vremena u odnosu na puno radno vreme koje bi ovo lice ostvarilo za 15 dana rada. •

Bojana Jakšić Kovačević



Isprobajte **BESPLATNO**

Kamatni kalkulator

Deo paketa kalkulatora koji čine:

Kalkulator zarada

Kalkulator sudskih taksi

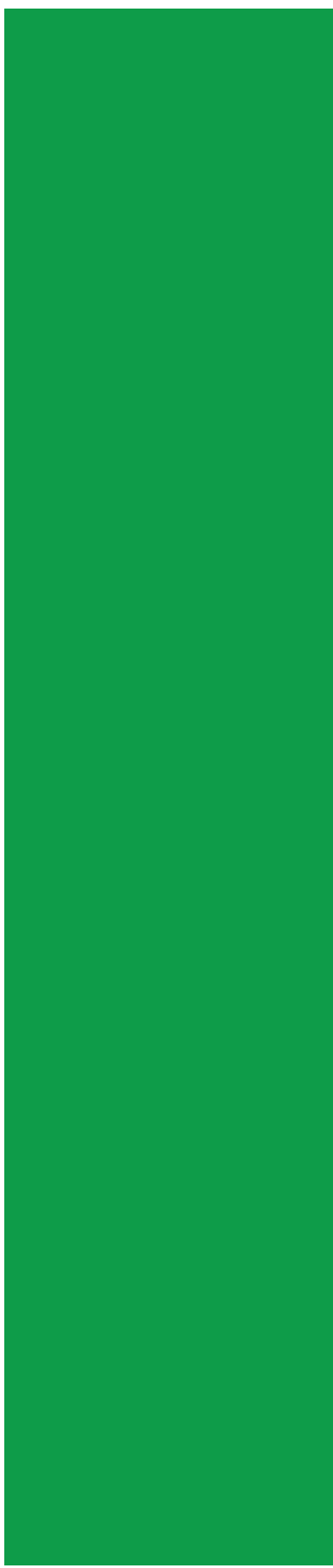


Pravna i ekonomska izdanja
za uspešno i zakonito poslovanje

Više informacija na:

paragraf.rs

SOCIJALNA ZAŠTITA





STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIH U USTANOVAMA SOCIJALNE ZAŠTITE

Pružalac usluga socijalne zaštite dužan je da stručnom radniku i stručnom saradniku obezbedi stručno usavršavanje

Stručno usavršavanje zaposlenih uređeno je odredbama člana 49. *Zakona o radu („Sl. glasnik RS”, br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - odluka US, 113/2017 i 95/2018 - autentično tumačenje* - dalje: ZOR). Prema navedenim odredbama, **poslodavac je dužan da omogući zaposlenom obrazovanje, stručno usavršavanje zaposlenih u toku rada, u slučaju kada to zahteva potreba procesa rada i uvođenja novog načina i organizacije rada.** Takođe, zaposleni je dužan da se u toku rada obrazuje, stručno osposobljava i usavršava za rad kada to od njega zahteva poslodavac, odnosno potreba procesa rada.

Troškovi upućivanja zaposlenog obezbeđuju se iz sredstava poslodavca i drugih izvora, u skladu sa zakonom i opštim aktom. U slučaju da zaposleni prekine obrazovanje, stručno osposobljavanje ili usavršavanje, dužan je da poslodavcu naknadi troškove, osim ako je to učinio iz opravdanih razloga.

Dakle, zaposleni ima pravo i obavezu da se stručno usavršava, čime se stvaraju uslovi da se, za potrebe poslodavca, obrazuje što stručniji kadar.

Obaveza stručnog usavršavanja

Prema odredbama čl. 135. i 136. *Zakona o socijalnoj zaštiti („Sl. glasnik RS”, br. 24/2011 i 117/2022 - odluka US* - dalje: Zakon), u ustanovi socijalne zaštite, odnosno kod pružaoca usluga socijalne zaštite poslove obavljaju:

- stručni radnici,
- stručni saradnici,
- pomoćni radnici i
- druga lica, u skladu sa zakonom.

Stručni radnici u centru za socijalni rad su: socijalni radnik, psiholog, pedagog, andragog, specijalni pedagog, pravnik i sociolog, a u drugoj ustanovi socijalne zaštite i kod pružaoca usluga socijalne zaštite stručni radnici su i defektolog i lekar.

Stručni saradnici su lica druge odgovarajuće struke, sa stečenim visokim obrazovanjem na studijama prvog ili drugog stepena, odnosno na osnovnim studijama, koja obavljaju poslove iz svoje struke u ustanovi socijalne zaštite i kod pružaoca usluga socijalne zaštite.

Odredbama člana 143. Zakona propisano je da **stručno usavršavanje, u smislu Zakona, jeste neprekidno sticanje znanja i veština stručnih radnika i stručnih saradnika u socijalnoj zaštiti.**

Dalje, odredbama člana 144. Zakona propisano je da **stručni radnici i stručni saradnici u socijalnoj zaštiti imaju pravo i dužnost da u toku profesionalnog rada stalno prate razvoj nauke i struke i da se stručno usavršavaju radi održavanja i unapređivanja profesionalnih kompetencija i kvaliteta stručnog rada.**

Stručno usavršavanje stručnih radnika uslov je za napredovanje i sticanje, odnosno obnavljanje licence.

Ustanova socijalne zaštite, odnosno pružalac usluga socijalne zaštite dužan je da zaposlenom stručnom radniku obezbedi uslove za sticanje i obnavljanje licence, u skladu sa zakonom.

Plan stručnog usavršavanja

Shodno odredbama člana 145. Zakona, **ustanova socijalne zaštite, odnosno pružalac usluga socijalne zaštite dužan je da stručnom radniku i stručnom saradniku obezbedi stručno usavršavanje, u skladu sa Zakonom, a prema Planu stručnog usavršavanja (dalje: Plan).**

Poslodavac upućuje zaposlenog na stručno usavršavanje prema Planu u skladu sa delatnošću ustanove, koji predlaže direktor poslodavca u skladu sa odobrenim godišnjim programom rada.

Plan donosi upravni odbor ustanove prilikom usvajanja godišnjeg programa rada ustanove i stavlja zaposlenima na uvid.

Poslodavac je dužan da u skladu sa zakonom stručnom radniku i stručnom saradniku, odnosno drugom zaposlenom obezbedi uslove za propisima utvrđeno stručno usavršavanje, koje podrazumeva sticanje znanja i veština, kroz akreditovane programe obuke za rad na odgovarajućim poslovima u socijalnoj zaštiti i druge oblike stručnog usavršavanja u skladu sa propisima.

Rukovodioci organizacionih jedinica ustanove dužni su da direktoru ustanove dostave predlog Plana do kraja juna tekuće godine za narednu godinu, vodeći računa o nivou obrazovanja zaposlenih, oblasti za koje je zaposlenom izdata dozvola za samostalni rad (licenca), kao i poslovima koje obavljaju stručni radnici, stručni saradnici i drugi zaposleni.

Plan razvoja kadrova u socijalnoj zaštiti, na predlog zavoda za socijalnu zaštitu, donosi ministar nadležan za socijalnu zaštitu.

Edukacija

Posebnim kolektivnim ugovorom za socijalnu zaštitu u Republici Srbiji („Sl. glasnik RS”, br. 29/2019, 60/2020 i 88/2023 - dalje: PKU) propisano je da se kontinuirana edukacija sprovodi radi održavanja i unapređivanja profesionalnih kompetencija i kvaliteta stručnog rada, kao i napredovanje, sticanje i obnavljanja licence, u skladu za zakonom kojim se uređuje socijalna zaštita.

Edukacija podrazumeva:

- 1) pohađanje akreditovanih programa obuke,
- 2) učešće na stručnim i naučnim skupovima,
- 3) učešće na seminarima, kursevima i drugim programima edukacije.

Ugovor o međusobnim pravima i obavezama

Zaposleni i poslodavac zaključuju ugovor o stručnom osposobljavanju i usavršavanju, kojim se regulišu međusobna prava i obaveze u vezi stručnog osposobljavanja i usavršavanja, odnosno obaveze nakon okončanog stručnog osposobljavanja i usavršavanja.

Poslodavac svojom odlukom odobrava stručnim radnicima i drugim zaposlenima koji u skladu sa zakonom imaju obavezu sticanja i obnavljanja licence pohađanje akreditovanog programa obuke odnosno kontinuirane edukacije, radi obnavljanja dozvole za samostalni rad (licence).

Poslodavac je dužan da svim zaposlenima koji imaju obavezu sticanja i obnove licence, obezbedi blagovremeno i pod istim uslovima pravo na kontinuiranu edukaciju.

U slučaju da zaposleni prekine obrazovanje, stručno osposobljavanje ili usavršavanje dužan je da poslodavcu nadoknadi sve troškove, osim ako je do prekida došlo usled opravdanih razloga.

Zaposleni koga poslodavac uputi na stručno osposobljavanje i usavršavanje radi potreba procesa rada ima pravo na naknadu troškova: upisa semestra, polaganja ispita i nabavku udžbenika, u skladu sa opštim aktom kod poslodavca

Zaposleni sa odgovarajućom licencom, kome poslodavac nije blagovremeno ispunio obaveze iz plana poslodavca u pogledu stručnog osposobljavanja i usavršavanja, u skladu sa Planom i zakonom ne može snositi posledice.

Sadržina ugovora

Ugovor o uređivanju međusobnih prava i obaveze zaposlenog i poslodavca bi trebalo da sadrži sledeće elemente:

- ime i prezime zaposlenog koji se upućuje na stručno usavršavanje, postojeće stručno obrazovanje sa kojim je zasnovao radni odnos i poslovi (radno mesto) na kojima radi;
- nivo obrazovanja za koje se upućuje na usavršavanje (srednje, visoko, magistratura, doktorat, dr.);
- vrstu, naziv i mesto institucije u koju se upućuje na obrazovanje, odnosno usavršavanje;
- visinu i vrstu troškova stručnog osposobljavanja i usavršavanja koje će poslodavac da nadoknadi (školarina, udžbenici, troškovi ispita kolokvijuma, smeštaj i ishrana, troškovi putovanja ako se radi o drugom mestu, odnosno državi i dr.);
- način plaćanja troškova;
- vreme trajanja školovanja, odnosno stručnog usavršavanja i rok u kome treba da se završi;
- obaveza zaposlenog za vreme trajanja stručnog usavršavanja, odnosno školovanja, npr. da povremeno dostavlja dokaze o ispitima ili stepenu usavršavanja;
- rok u kome zaposleni treba da se vrati na rad po završenom stručnom osposobljavanju i usavršavanju;
- vreme za koje je zaposleni obavezan da ostane na radu kod poslodavca po završenom školovanju, odnosno stručnom osposobljavanju;
- posledice u slučaju ako zaposleni prekine stručno osposobljavanje i usavršavanje, odnosno ako ne završi školovanje (npr. nadoknada troškova poslodavcu u smislu člana 49. stav 4. ZOR);
- posledice ako se zaposleni po završenom školovanju ne vrati na rad u ugovorenom roku;
- druge međusobne obaveze i prava zaposlenog i poslodavca za vreme stručnog osposobljavanja i usavršavanja;
- nadležnost suda u slučaju spora.

Pravo na plaćeno odsustvo

Prema odredbi člana 29. stav 6. PKU, zaposleni koga je poslodavac uputio na pohađanje programa obuke odnosno kontinuirane edukacije ima pravo na plaćeno odsustvo za sve vreme trajanja programa, odnosno za vreme neophodno za dolazak u mesto u kome se sprovodi program obuke odnosno kontinuirane edukacije i povratak u mesto rada.

Zaposleni koji koristi plaćeno odsustvo po navedenom osnovu ima pravo na naknadu plate, u visini prosečne plate zaposlenog u prethodnih 12 meseci, u skladu sa odredbom člana 63. stav 1. tačka 2) PKU.

Bojana Jakšić Kovačević



Odlučivanje o korišćenju usluga socijalne zaštite



- Da li sa aspekta zakonske procedure koje se odnose na primenu Zakona o socijalnoj zaštiti i Zakona o opštem upravnom postupku postoji neka razlika u odlučivanju o priznavanju prava na uslugu socijalne zaštite između prava koja su u nadležnosti republike (usluga smeštaja) kada centar postupa kao uputni organ, i prava na uslugu socijalne zaštite koje je u nadležnosti jedinice lokalne samouprave (npr. usluga pomoć u kući, lični pratilac i sl.)?

Odgovor:

Postupak za korišćenje usluga socijalne zaštite je na jedinstven način uređen čl. 68-78. Zakona o socijalnoj zaštiti ("Sl. glasnik RS", br. 24/2011 i 117/2022 - odluka US - dalje: Zakon), a koji po pitanju postupka ne pravi razliku između usluga koje obezbeđuje Republika, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave. Pravila upravnog postupanja su određena Zakonom o opštem upravnom postupku ("Sl. glasnik RS", 18/2016, 95/2018 - autentično tumačenje i 2/2023 - odluka US), dakle pravilima opšteg upravnog postupanja koja su propisana republičkim zakonom i ne mogu biti izmenjena niti derogirana podzakonskim aktima lokalnih samouprava, kao što su odluke skupština opština ili gradova iz oblasti socijalne zaštite.

Problem na koji ukazuje pitanje, a tiče se različitog postupanja centra za socijalni rad kao uputnog organa kada se radi o usluzi koje obezbeđuje Republika u odnosu na usluge koje obezbeđuje lokalna samouprava, posledica je toga što normativno rešenje koje predviđa Zakon nikad nije u potpunosti zaživelo u praksi.

Naime, pažljivim čitanjem Zakona može se izvesti zaključak da se prilikom odlučivanja o korišćenju usluga socijalne zaštite ne odlučuje uvek rešenjem. Zakon tako u članu 69. stav 1. navodi da centar za socijalni rad odlučuje o korišćenju usluge primenom odredaba opšteg upravnog postupka, ako ovim zakonom nije drugačije određeno. Zakon dalje kaže da voditelj slučaja odnosno stručni tim centra, ako procene da korisnik ima potrebu za uslugom, izdaje korisniku uput za korišćenje usluge kojim se korisnik upućuje u ustanovu socijalne zaštite odnosno kod ovlašćenog pružaoca usluga socijalne zaštite, a koji treba da sadrži niz podataka od značaja za korišćenje usluge. Ako se proceni da korisnik nema potrebu za uslugom, zahtev se odbija rešenjem.

Članom 72. Zakona definisano je da sa obveznicima (korisnikom, srodnicima ili trećim licima) ugovor o plaćanju usluge zaključuje ustanova socijalne zaštite odnosno ovlašćeni pružalac usluge u skladu sa (između ostalog) podacima sadržanim u uputu. Zakon u članu 75. kaže da ako ovlašćeni pružalac usluge odbije da korisniku pruži uslugu predviđenu uputom, dužan je da o tome obavesti korisnika i centar za socijalni rad, povodom čega korisnik može centru uputiti pritužbu. Centar će, pošto razmotri pritužbu, uputiti korisnika drugom ovlašćenom pružaocu usluga, ako prethodni pružalac ne može pružiti uslugu. Član 76. predviđa da će centar o realizovanim uputima odnosno zaključenim ugovorima izvestiti nadležni organ odmah po otpočinjanju pružanja usluge. Član 73. Zakona predviđa isključivo žalbu na negativno rešenje.

Iz navedenog proizilazi da centar za socijalni rad sprovodi postupak, utvrđuje osnovanost podnetog zahteva za pružanje usluga socijalne zaštite, i ako u skladu sa standardima stručnog rada nađe da uslovi nisu ispunjeni, donosi rešenje kojim se odbija zahtev za korišćenje usluge. Ako međutim nađe da korisnik ispunjava uslove za pružanje usluga, centar ne odlučuje rešenjem, već izdaje uput, na osnovu kojeg pružalac usluge, korisnik i eventualno treće lice (kao obveznik plaćanja) zaključuju ugovor o pružanju usluge, odnosno zasnivaju obligacioni odnos kojim uređuju svoja međusobna prava i obaveze. Zakon jedino članom 214. propisuje da Centar donosi rešenje o učešću korisnika u troškovima usluge socijalne zaštite, koje se po prirodi stvari donosi jedino kod onih usluga kod kojih je pozitivnim propisima određeno da u njihovim troškovima treba da učestvuje korisnik.

U praksi ovo zakonsko rešenje nije zaživelo, već se o pružanju usluga socijalne zaštite i dalje odlučuje upravnim aktom, odnosno rešenjem centra za socijalni rad. Izlaz iz situacije bi se mogao naći u pridržavanju odredaba Zakona, što bi značilo da se u slučaju pozitivne procene uputnog organa - centra za socijalni rad - ne donosi rešenje o pružanju usluge već uput, uz potrebu donošenja jedino rešenja o učešću korisnika u troškovima, gde ga ima. Međutim, kako ni resorno Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja faktički ne stoji na ovoj poziciji, već se, primera radi, rešenja o smeštaju donose na način na koji se ukazuje u pitanju, a koji nije u skladu sa Zakonom niti poštuje rokove upravnog postupanja, a koja rešenja se donose u formi koju je propisalo samo Ministarstvo, to se ne može dati definitivni pravni savet za rešenje ove pravne neusklađenosti, već je potrebna intervencija nadležnih republičkih organa, što uključuje nedvosmisleno i autoritativno usklađivanje od strane Ministarstva podržane prakse sa pravnom normom.

Pravo na dodatak na platu po osnovu minulog rada korisnika starosne penzije zaposlenog u centru za socijalni rad za godine rada ostvarene u toj ustanovi pre odlaska u penziju



- Da li se prilikom utvrđivanja dodatka na platu po osnovu minulog rada zaposlenom u centru za socijalni rad koji je starosni penzioner računa i radni staž koji je imenovani ostvario u toj ustanovi socijalne zaštite pre odlaska u penziju?

Odgovor:

Prema odredbi člana 60. stav 1. tačka 1) Posebnog kolektivnog ugovora za socijalnu zaštitu u Republici Srbiji ("Sl. glasnik RS", br. 29/2019, 60/2020 i 88/2023 - dalje: PKU) propisano je da zaposleni ima pravo na dodatak na platu za vreme provedeno u radnom odnosu (za minuli rad) - 0,4% od osnovice za svaku punu godinu rada ostvarenu u radnom odnosu u ustanovama socijalne zaštite.

Odredbom člana 2. stav 2. PKU propisano je da poslodavac u smislu ovog ugovora jeste ustanova socijalne zaštite.

Imajući u vidu navedeno, mišljenja smo da u konkretnom slučaju lice koje je bilo u radnom odnosu u ustanovi socijalne zaštite, a koje je nakon odlaska u penziju ponovo zasnovalo radni odnos u ustanovi socijalne zaštite, ostvaruje pravo na dodatak na platu po osnovu minulog rada za sve vreme provedeno u radnom odnosu.

U prilog iznetom govori i mišljenje Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike, br. 011-00-140/2012-02 od 25.9.2012. godine, u kome se, između ostalog, navodi sledeće: "Uvećanje zarade po osnovu tzv. "minulog rada", je pravo iz radnog odnosa i ostvaruje se prema vremenu provedenom u radnom odnosu, a ne po osnovu staža osiguranja iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

Pravo na starosnu penziju je pravo iz penzijskog i invalidskog osiguranja i ostvaruje se na osnovu dužine staža osiguranja, odnosno perioda za koji su osiguraniku uplaćeni doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje po bilo kom osnovu (ne samo u svojstvu osiguranika zaposlenog), kao i visine osnovice na koju je plaćen doprinos.

Polazeći od navedenog, zaposleni koji je istovremeno korisnik starosne penzije, ima pravo na uvećanu zaradu od 0,4% po osnovu tzv. "minulog rada" za sve vreme provedeno u radnom odnosu, što znači da se računa i vreme provedeno u radnom odnosu pre ostvarivanja prava na starosnu penziju. Okolnost da je zaposleni istovremeno korisnik starosne penzije nije smetnja da ostvaruje navedeno pravo iz radnog odnosa u punom obimu, kao i drugi zaposleni kod poslodavca." •

Bojana Jakšić Kovačević



Isprobajte **BESPLATNO**

Kalkulator sudskih taksi

Deo paketa kalkulatora koji čine:

Kalkulator zarada

Kamatni kalkulator

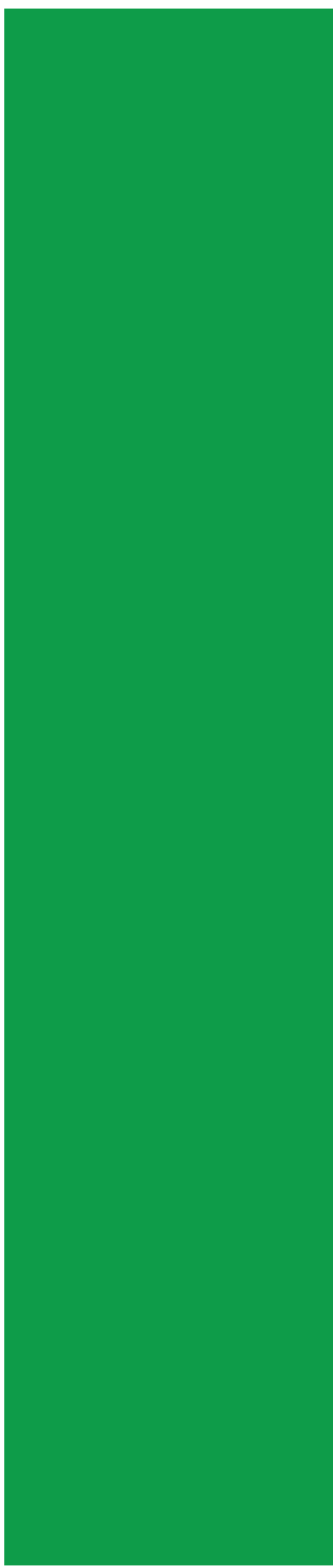


Pravna i ekonomska izdanja
za uspešno i zakonito poslovanje

Više informacija na:

paragraf.rs

KULTURA





OBAVEZA ORGANA DA PREDAJU PREPIS ARHIVSKE KNJIGE NADLEŽNOM ARHIVU NAJKASNIJE DO 30. APRILA 2025. GODINE

- Obaveza se odnosi na dokumentarni materijal koji je nastao u toku 2024. godine
- Pojam organa i stvaraoca i imaoca arhivske građe i dokumentarnog materijala
- Nadležni javni arhiv, obrazac i sadržina arhivske knjige

Članom 9. **Zakona o arhivskoj građi i arhivskoj delatnosti („Sl. glasnik RS”, br. 6/2020** - dalje: Zakon) propisano je da je stvaralac i imalac arhivske građe i dokumentarnog materijala dužan da dostavi nadležnom arhivu prepis arhivske knjige najkasnije do 30. aprila tekuće godine, za dokumentarni materijal nastao u prethodnoj godini.

Stvaraoci i imaoci arhivske građe i nadležni javni arhiv

Zakon se primenjuje na stvaraoca i imaoce arhivske građe i dokumentarnog materijala, a to su pravna i fizička lica čijim delovanjem nastaje arhivska građa i dokumentarni materijal.

Arhivska građa je određena u članu 2. stav 1. tačka 3) Zakona na sledeći način: „Arhivska građa, kao dokumentarni materijal koji se trajno čuva, je odabrani izvorni, a u nedostatku izvornog, i svaki reprodukovani oblik dokumenta ili zapisa koji su nastali radom i delovanjem državnih organa i organizacija, organa teritorijalne autonomije i jedinica lokalne samouprave, ustanova, javnih preduzeća, imalaca javnih ovlašćenja, privrednih društava, preduzetnika, lica koja obavljaju registrovanu delatnost, verskih zajednica, kao i drugih pravnih ili fizičkih lica, a od trajnog su značaja za kulturu, umetnost, nauku, prosvetu i druge društvene oblasti, bez obzira na to kada i gde su nastali, i da li se nalaze u ustanovama zaštite kulturnih dobara ili van njih, i bez obzira na oblik i nosač zapisa na kome su sačuvani”.

Dokumentarni materijal određen je u članu 2. stav 1. tačka 5) Zakona na sledeći način: „Dokumentarni materijal predstavlja celinu dokumenata ili zapisa nastalih ili primljenih delovanjem i radom subjekata iz tačke 3) ovog stava, u izvornom ili reprodukovanom obliku dokumenta, bez obzira na formu i format beleženja, kao i propisane evidencije o njemu”.

Dakle, stvaraoci i imaoci arhivske građe i dokumentarnog materijala su: **državni organi i organizacije, organi teritorijalne autonomije i jedinica lokalne samouprave, ustanove, javna preduzeća, imaoci javnih ovlašćenja**, ali i privredna društva, preduzetnici, lica koja obavljaju registrovanu delatnost, verske zajednice, kao i druga pravna ili fizička lica.

Što znači da državni organi i organizacije, organi teritorijalne autonomije i jedinica lokalne samouprave, ustanove, javna preduzeća, imaoci javnih ovlašćenja, kao stvaraoci i imaoci arhivske građe i dokumentarnog materijala, imaju obavezu da do 30. aprila 2025. godine nadležnom arhivu dostave prepis arhivske knjige za dokumentarni materijal koji je nastao u 2024. godini.

Pojam nadležnog javnog arhiva takođe je uređen Zakonom, članom 60, i to na sledeći način:

„**Državni arhiv Srbije** je centralna i matična ustanova zaštite arhivske građe za teritoriju Republike Srbije, u čijoj nadležnosti je zaštita arhivske građe i dokumentarnog materijala nastalih u radu organa, ustanova i organizacija Republike Srbije i drugih stvaralaca i imalaca čiji je osnivač država ili čija je delatnost od interesa za Republiku Srbiju, kao i arhivsku građu od značaja za istoriju Srbije i srpskog naroda.

Arhiv Jugoslavije je ustanova zaštite u čijoj nadležnosti je zaštita arhivske građe nastale radom centralnih državnih organa i organizacija jugoslovenske države (1918-2006) i poslovi u vezi sa primenom Sporazuma o pitanjima sukcesije Aneks „D” u pogledu „Državne arhive SFRJ” i kao takav predstavlja javni arhiv koji je deo mreže arhivske službe Republike Srbije.

Vojni arhiv kao ustanova zaštite arhivske građe i dokumentarnog materijala koji nastaju u radu Ministarstva odbrane i Vojske Srbije, ili se kod njih nalazi, obavlja arhivsku delatnost za potrebe organa uprave nadležnog za odbranu, u skladu sa odredbama ovog zakona koje regulišu delatnost i nadležnosti javnih arhiva, propisima o odbrani i propisima kojima se uređuje vršenje arhivske delatnosti za potrebe odbrane i Vojske Srbije.

Pokrajinski arhivi - Arhiv Vojvodine i Arhiv Kosova i Metohije su matične ustanove zaštite arhivske građe za teritoriju autonomne pokrajine i u njihovoj nadležnosti je zaštita arhivske građe i dokumentarnog materijala nastalih u radu pokrajinskih organa i organizacija i drugih stvaralaca i imalaca čiji je osnivač autonomna pokrajina ili čija je delatnost od interesa za autonomnu pokrajinu.

Međuopštinski arhivi su ustanove zaštite arhivske građe za teritoriju više jedinica lokalne samouprave i u njihovoj nadležnosti je zaštita arhivske građe i dokumentarnog materijala nastalih u radu **organa jedinica lokalne samouprave i drugih stvaraoca i imalaca čija je delatnost od interesa za te jedinice lokalne samouprave.**

Arhivi jedinica lokalne samouprave su ustanove zaštite arhivske građe za teritoriju jedinice lokalne samouprave i u njihovoj nadležnosti je zaštita arhivske građe i dokumentarnog materijala nastalih u radu **organa jedinica lokalne samouprave i drugih stvaraoca i imalaca čija je delatnost od interesa za tu jedinicu lokalne samouprave.**

Arhivska knjiga

U skladu sa Zakonom, član 2, **arhivska knjiga je osnovna evidencija o celokupnoj arhivskoj građi i dokumentarnom materijalu nastalom u radu stvaraoca.**

Obaveza stvaraoca i imaoca arhivske građe (član 9. Zakona) jeste **da vodi arhivsku knjigu** na propisanom obrascu i, kao što je već rečeno, **da dostavi nadležnom arhivu prepis arhivske knjige najkasnije do 30. aprila tekuće godine**, za dokumentarni materijal nastao u prethodnoj godini.

Obrazac arhivske knjige, u skladu sa ovlašćenjem propisanim Zakonom, uredio je ministar nadležan za oblast kulture i to donošenjem **Pravilnika o obrascu arhivske knjige („Sl. glasnik RS”, br. 34/2022** - dalje: Pravilnik), koji se primenjuje od 24. marta 2022. godine.

U skladu sa Pravilnikom:

- arhivska knjiga se može voditi u **papirnom i elektronskom obliku**,
- arhivska knjiga **vodi se na obrascu AK, koji je odštampan na kraju Pravilnika**,
- upis arhivske građe i dokumentarnog materijala u arhivsku knjigu vrši se **hronološki, po godinama i klasifikacionim oznakama, po nazivu kategorija dokumentarnog materijala prema važećoj Listi kategorija** arhivske građe i dokumentarnog materijala sa rokovima čuvanja,
- papirni oblik arhivske knjige je **knjiga tvrdog poveza horizontalnog formata A4**,
- na koricama arhivske knjige odštampan je **naziv Arhivska knjiga, prostor u koji se upisuje naziv stvaraoca i imaoca, mesto, i raspon brojeva u knjizi**,
- stranice knjige, osim prvog i poslednjeg lista, numerisane su.

Obrazac arhivske knjige (AK) sadrži ukupno 11 rubrika u koje se unose sledeći podaci:

- 1) prva rubrika **„Redni broj”** - u ovu rubriku upisuju se od broja jedan nadalje brojevi dokumentarnog materijala iste vrste (iste klasifikacione oznake) nastalog tokom jedne godine, bez obzira na broj jedinica. Redni brojevi se

- nastavljaju u knjizi kontinuirano iz godine u godinu. Dokumentarne jedinice obeležavaju se rednim brojem pod kojim se materijal određene vrste vodi u arhivskoj knjizi;
- 2) druga rubrika **„Datum upisa”** - upisuje se dan, mesec i godina upisa dokumentarnog materijala. Dokumentarni materijal iz prethodne godine upisuje se u arhivsku knjigu najkasnije do kraja aprila naredne godine;
- 3) treća rubrika **„Godina nastanka”** - upisuje se godina, odnosno razdoblje u kojem je dokumentarni materijal nastao. Za dokumentarni materijal koji obuhvata podatke iz više godina, upisuje se početna i završna godina, odnosno raspon godina (na primer: matična knjiga za period 1960-1964);
- 4) četvrta rubrika **„Sadržaj”** - upisuje se kratka sadržina dokumentarnog materijala;
- 5) peta rubrika **„Klasifikaciona oznaka”** - upisuje se klasifikaciona oznaka dokumentarnog materijala;
- 6) šesta rubrika **„Rok čuvanja iz Liste kategorija”** - upisuje se rok čuvanja dokumentarnog materijala iz usvojene Liste kategorija;
- 7) sedma rubrika **„Broj saglasnosti na Listu kategorija”** - upisuje se broj saglasnosti nadležnog arhiva na usvojenu Listu kategorija;
- 8) osma rubrika **„Količina dokumentarnog materijala”** - upisuje se ukupan broj jedinica (fascikla, kutija, registar) istovrsnog dokumentarnog materijala, odnosno kod elektronskog dokumentarnog materijala i elektronske arhivske građe upisuje se format i memorijski kapacitet za svaki unos posebno;
- 9) deveta rubrika **„Prostorije i police/uređaji za skladištenje sa lokacijom”** - upisuje se podatak u kojoj prostoriji, polici i ormaru je smešten dokumentarni materijal, kao i sve promene u vezi sa smeštajem, odnosno kod elektronskog dokumentarnog materijala upisuje se vrsta uređaja za skladištenje podataka sa lokacijom gde se nalazi;
- 10) deseta rubrika **„Broj i datum zapisnika”** - upisuje se broj i datum davanja saglasnosti od strane nadležnog arhiva za izdvajanje radi uništenja dokumentarnog materijala kojem je istekao rok čuvanja;
- 11) jedanaesta rubrika **„Primedba”** - upisuju se podaci u vezi sa izdvajanjem ili predajom arhivske građe nadležnom javnom arhivu, odnosno dodatne informacije od značaja za pretragu i pristup podacima.

Iako je navedenim pravilnikom propisano da se arhivska knjiga može voditi u papirnom i elektronskom obliku, opštim aktom jače pravne snage od pravilnika, odnosno **Uredbom o jedinstvenim tehničko-tehnoškim zahtevima i procedurama za čuvanje i zaštitu arhivske građe i dokumentarnog materijala u elektronskom obliku („Sl. glasnik RS”, br. 107/2021, 94/2022 i 116/2023** - dalje: Uredba), propisano je da je **stvaralac i imalac dokumentarnog materijala koji se trajno čuva dužan da arhivsku knjigu vodi u elektronskom obliku**. Uredba je u primeni od 1. januara 2024. godine.



Uredbom je dalje propisano da se **organima smatraju državni organ i organizacija, organ teritorijalne autonomije i jedinica lokalne samouprave, ustanova, javno preduzeće i imalac javnih ovlašćenja**, kao i da organi kao stvaraoci i imaoци vrše pouzdano elektronsko čuvanje u softverskom rešenju eArhiv koji je deo arhivskog informacionog sistema.

Suštinski, Uredbom je samo promenjen način vođenja arhivske knjige (elektronski) od 1. januara 2024. godine, a sama arhivska knjiga ostaje jedna i jedinstvena. U arhivsku knjigu upisuju se kako dokumenti u elektronskom obliku, tako i oni u papirnom obliku, dakle svi dokumenti se evidentiraju u istoj, elektronskoj arhivskoj knjizi. Samim Pravilnikom nije precizirano kako će se vršiti upis u arhivsku knjigu ukoliko se ista dokumentacija pojavljuje i u elektronskom i u papirnom obliku. **Stoga je dopušteno da se papirna i elektronska dokumentacija koje pripadaju istoj kategoriji unesu u jednom redu u arhivskoj knjizi, a mogu se i razdvojiti i uneti u dva posebna reda.**

Dakle, Uredba predviđa da se predaja prepisa arhivske knjige vrši putem eArhiva od 1. januara 2024. godine. **Međutim kako ovo softversko rešenje još uvek nije operativno za korisnike (do dana objavljivanja ovog teksta, odnosno do 22.4.2025. godine), može se zaključiti da će se prepis arhivske knjige za 2024. godinu vršiti kao i do sada, predajom pisarnici nadležnog arhiva ili slanjem prepisa arhivske knjige poštom.**

Kaznene odredbe

Sa aspekta odgovornosti stvaralaca i imalaca arhivske građe, treba imati u vidu član 65. stav 1. tačka 2) Zakona, kojim je propisano da će se **novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 2.000.000 dinara kazniti za prekršaj pravno lice ako postupi suprotno odredbama člana 9. ovog zakona.** Stavom 2. istog člana Zakona propisano je i da će se novčanom kaznom od 5.000 do 150.000 dinara kazniti za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovorno lice u pravnom licu.

Kako se član 9. Zakona odnosi i na obavezu dostave nadležnom arhivu prepisa arhivske knjige, jasno je da je propuštanje obaveze **propisano kao prekršaj, kako pravnog lica, tako i odgovornog lica u pravnom licu.**

U odnosu na stvaraoce i imaoce arhivske građe u javnom sektoru (*državni organi i organizacije, organi teritorijalne autonomije i jedinica lokalne samouprave, ustanove, javna preduzeća*) navedene odredbe o prekršajnoj odgovornosti deluju nepotpuno, pošto **nemaju svi subjekti javnog sektora svojstvo pravnog lica. Državni organi nemaju svojstvo pravnog lica, pa se postavlja pitanje kako bi se ova odredba primenjivala na državni organ koji propusti dužnost iz člana 9. stav 2. tačka 7) Zakona.** Sa druge strane, jedinica lokalne samouprave, po slovu zakona, ima svojstvo pravnog lica, a svojstvo pravnog lica imaju i ustanove u javnoj svojini kao i javna preduzeća, pa je primena odredbe u odnosu na ove subjekte neupitna.

Na kraju, treba imati u vidu i da pojedini arhivi jedinica lokalne samouprave (npr. Beograd), na svojim internet prezentacijama pozivaju da se, bez obzira na približavanje zakonskog roka za predaju prepisa arhivske knjige, prepisi ne dostavljaju ni lično ni poštom, iz razloga nepostojanja adekvatnih tehničkih i kadrovskih kapaciteta. Navodi se da se radi na uspostavljanju e-servisa koji će omogućiti dostavljanje i prijem prepisa arhivske knjige i elektronskim putem i da se do tada, u odnosu na imaoce i stvaraoce arhivske građe, neće primenjivati kaznene odredbe za nepoštovanje Zakonom propisanog roka.

Jasno je da se radi o problemu u primeni Zakona (u pojedinim arhivima jedinice lokalne samouprave), odnosno da pojedini arhivi ne poseduju kadrovske i tehničke mogućnosti za obradu dokumentacije i povećani priliv predmeta. To ne znači da prepis arhivske knjige ne treba sačiniti u Zakonom propisanom roku, ali bi stvaraoci i imaoци arhivske građe trebalo da konsultuju i nadležni lokalni arhiv, u pogledu načina i vremena izvršenja obaveze propisane članom 9. stav 2. tačka 7) Zakona.

Ranko Jerković

Pravo zaposlenog u ustanovi kulture na naknadu troškova za boravak na terenu



- Muzej u radnom odnosu ima kustose koji shodno svojim opisima poslova i delatnosti muzeja borave na terenu u samom gradu kao i van grada u kome rade. Kustosi smatraju da im pripada pravo na terenski dodatak čim napuste zgradu ustanove u kojoj rade, čak i kada je to sve u toku radnog vremena. S tim u vezi, potrebno nam je mišljenje šta se podrazumeva pod radom na terenu i kada zaposleni ostvaruju pravo na isplatu terenskog dodatka?

Odgovor:

Članom 118. stav 1. tačka 4) Zakona o radu ("Sl. glasnik RS", br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - odluka US, 113/2017 i 95/2018 - autentično tumačenje) propisano je da zaposleni, u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu, ima pravo na naknadu troškova smeštaja i ishrane za rad i boravak na terenu, ako poslodavac nije zaposlenom obezbedio smeštaj i ishranu bez naknade.

Takođe, i odredbom člana 29. stav 1. tačka 4) Posebnog kolektivnog ugovora za ustanove kulture čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave ("Sl. glasnik RS", br. 3/2022 i 114/2023 - dalje: PKU) propisano je da zaposleni ima pravo na naknadu troškova smeštaja i ishrane za rad i boravak na terenu, ako poslodavac nije zaposlenom obezbedio smeštaj i ishranu bez naknade.

Iz navedenih odredaba Zakona i PKU proizilazi obaveza poslodavca da zaposlenom koji radi i boravi na terenu obezbedi smeštaj i ishranu, odnosno ako zaposlenom ne obezbedi smeštaj i ishranu, da mu te troškove nadoknadi.

Prema mišljenju Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike, br. 011-00-429/2006-02 od 26.5.2006. godine, rad i boravak na terenu podrazumeva rad i boravak zaposlenih van sedišta poslodavca, odnosno njegovog organizacionog dela, koji zahteva neprekidno duže odsustvo zaposlenih van tog sedišta, a ukoliko je poslodavac obezbedio zaposlenima koji rade na terenu da se svakog dana vraćaju svojim kućama ili ako bi se terenski rad obavljao u prebivalištu zaposlenog, ne bi se moglo govoriti o radu na terenu kao osnovu za ostvarivanje prava na naknadu troškova.

Imajući u vidu da ni odredbama Zakona ni odredbama PKU nije bliže uređeno šta se smatra radom i boravkom na terenu i na koji način zaposleni ostvaruje pravo na naknadu troškova smeštaja i ishrane, poslodavac treba svojim opštim aktom ili ugovorom o radu bliže da uredi sva pitanja u vezi sa radom i boravkom zaposlenih na terenu. Iz navedenog mišljenja ministarstva proizilazi da u konkretnom slučaju zaposleni koji deo svog redovnog posla obavljaju van sedišta poslodavca i u okviru redovnog radnog vremena, nakon čega se vraćaju svojim kućama, ne ostvaruju pravo na dodatak na platu po osnovu rada na terenu. •

Bojana Jakšić Kovačević



(Ne)mogućnost da upravni odbor ustanove kulture obavlja poslove iz svoje nadležnosti nakon isteka mandata



- Mandat članova upravnog odbora ustanove kulture je istekao tokom marta 2025. godine. O isteku mandata ustanova je obavestila nadležno ministarstvo, ali još uvek nije dobila rešenja o razrešenju članova upravnog odbora, niti rešenja o imenovanju novih članova. Da li članovi upravnog odbora, do njihovog zvaničnog razrešenja, mogu da vrše poslove iz svoje nadležnosti? Članom 44a Zakona o kulturi propisano je da dužnost člana upravnog odbora ustanove prestaje istekom mandata i razrešenjem, pa se stiče utisak da je za prestanak dužnosti potrebno da budu kumulativno ispunjena oba uslova i istek mandata i razrešenje.

Odgovor:

Članom 42. stav 1. Zakona o kulturi ("Sl. glasnik RS", br. 72/2009, 13/2016, 30/2016 - ispr., 6/2020, 47/2021, 78/2021 i 76/2023) propisano je da, ako je osnivač ustanove Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave, najviše jedna trećina članova upravnog odbora imenuje se iz reda zaposlenih u ustanovi, na predlog reprezentativnog sindikata ustanove, a ukoliko ne postoji reprezentativni sindikat, na predlog većine zaposlenih.

Stavom 6. istog člana zakona propisano je da se članovi upravnog odbora ustanove iz stava 1. ovog člana imenuju na period od četiri godine i mogu biti imenovani najviše dva puta.

Članom 44a Zakona o kulturi propisano je:

"Dužnost člana upravnog odbora ustanove prestaje istekom mandata i razrešenjem.

Osnivač ustanove razrešiće člana upravnog odbora pre isteka mandata:

- 1) na lični zahtev;
- 2) ako obavlja dužnost suprotno odredbama zakona;
- 3) ako je protiv njega pokrenut krivični postupak za delo koje ga čini nedostojnim za obavljanje dužnosti člana upravnog odbora, odnosno ako je pravnosnažnom sudskom odlukom osuđen za krivično delo koje ga čini nedostojnim za obavljanje dužnosti člana upravnog odbora ustanove;
- 4) iz drugih razloga utvrđenih zakonom ili statutom ustanove."

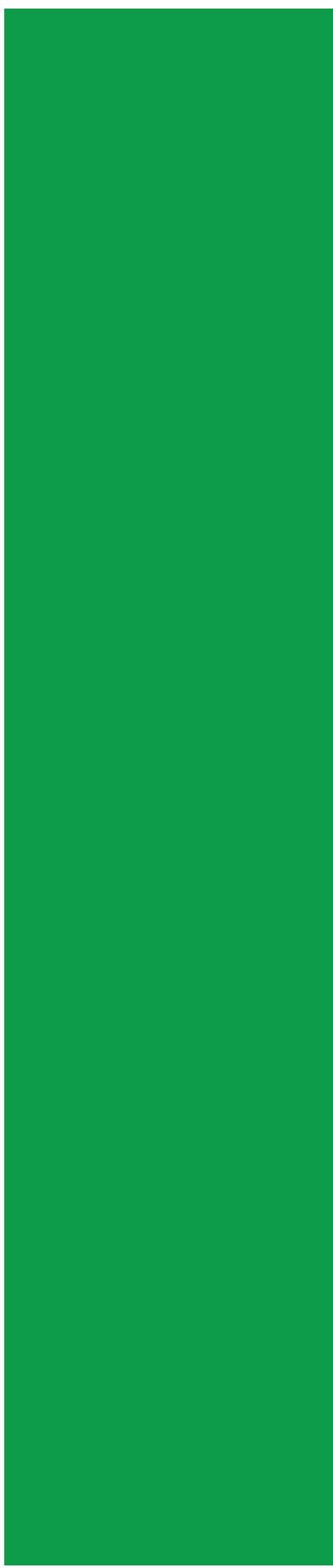
Dakle, do prestanka dužnosti člana upravnog odbora može doći na dva načina. Jedan je istek mandata, dakle protek vremena (četiri godine od dana stupanja na dužnost). Drugi način jeste razrešenje, a akt o razrešenju vezan je za prestanak mandata pre isteka četiri godine od dana stupanja na dužnost člana upravnog odbora. Po Zakonu o kulturi, akt o razrešenju donosi se u četiri slučaja, navedena u gore citiranom članu zakona.

Odnosno, ne radi se o kumulativnim uslovima (istek mandata i razrešenje) već o dva načina prestanka mandata, pri čemu je jedan vezan za protek vremena (mandata), a drugi za nastupanje određenih činjenica u toku trajanja mandata.

Problem u konkretnoj situaciji jeste što Zakon o kulturi ne sadrži odredbu o tzv. vršenju dužnosti članova upravnog odbora do izbora novog sastava (takve odredbe sadrže pojedini zakoni, ali ne i Zakon o kulturi). Odnosno, proizilazi da istekom mandata članovima upravnog odbora funkcija prestaje po sili zakona (što osnivač samo konstatuje svojim aktom, koji nije akt o razrešenju) i oni nemaju pravni osnov za dalje obavljanje funkcije.

Ranko Jerković

RADNI ODNOSI





MOMENAT STICANJA PRAVA NA SOLIDARNU POMOĆ PO OSNOVU DUŽE ILI TEŽE BOLESTI ZAPOSLENOG U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI I DOMU UČENIKA

Poseban kolektivni ugovor o izmenama i dopunama i produženju roka važenja Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u osnovnim i srednjim školama i domovima učenika („Sl. glasnik RS”, br. 13/2025) stupio je na snagu 22. februara 2025. godine.

U ovom tekstu fokusiramo se na primenu člana 29. stav 1. tačka 1) **Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u osnovnim i srednjim školama i domovima učenika** („Sl. glasnik RS”, br. 21/2015, 92/2020, 123/2022 i 13/2025 - dalje: PKU), kojim je uređeno pravo na solidarnu pomoć po osnovu duže ili teže bolesti zaposlenog, konkretno na **momenat kada zaposleni stiče pravo na solidarnu pomoć po navedenom osnovu**. Navedeno pitanje pokazalo se kao naročito značajno, u svetlu činjenice da je, **usvojenim izmenama i dopunama, član 29. PKU značajno izmenjen u odnosu na odredbe koje su bile na pravnoj snazi do 22. februara 2025. godine**, kao i da se neuobičajeno veliki broj upita ustanova obrazovanja i vaspitanja odnosi upravo na sâm **momenat sticanja prava na solidarnu pomoć po osnovu duže ili teže bolesti zaposlenog, u skladu sa odredbama koje su u primeni od 22. februara 2025. godine**.

Naravno, radi se i o posledici loše prakse donosilaca propisa, koji izbegavaju da radikalnije i značajnije izmene pravnih normi proprate i odgovarajućim informacijama u pogledu toga šta se htelo postići novim odredbama i koji su razlozi motivisali konkretna rešenja. Kada se ima u vidu i da tekst propisa, konkretno člana 29. PKU, obiluje pojmovima čije značenje, ni u najgrubljim crtama ili upućujućim normama, nije dato (*npr. duža ili teža bolest člana uže porodice, zdravstvena rehabilitacija, teška invalidnost*), a ponekada nije uređeno ni bilo kojim propisom (*npr. duža i teža bolest u slučaju člana uže porodice*), logično je da u praksi dolazi i do brojnih nedoumica i nejednakog postupanja.

Takođe, naše je mišljenje i da se ignoriše nesporna činjenica da, u ustanovama obrazovanja i vaspitanja, radikalna izmena propisa u toku trajanja nastavne godine donosi značajne probleme u primeni ovih propisa (*kako u pogledu nastavnog procesa, npr. ocenjivanja, tako i u pogledu ostvarivanja prava zaposlenih*) i da bi do ovakvih „šokova” trebalo da dođe

samo ukoliko su promene apsolutno neophodne i ne trpe odlaganje (*nije dovoljno da se u predlogu propisa samo napiše da se radi o promenama koje ne trpe odlaganje, već i da se zaista o takvim promenama radi*). Smatramo da bi trebalo koristiti mogućnost odložene primene propisa, po mogućnosti do početka naredne školske godine ili barem u razumnom periodu koji bi omogućio bolje upoznavanje sa novim normativnim rešenjima i razrešenje dilema i nedoumica, koje se ne bi vršilo *in vivo* i potencijalno na štetu zaposlenih. Sa aspekta primene kolektivnog ugovora, od značaja bi bilo i da komisija iz člana 62. PKU, koja je nadležna za tumačenje odredaba kolektivnog ugovora, započne sa radom nakon nekoliko godina „tišine” u kojima je praksa vrlo često vapila za tumačenjima pojedinih odredaba.

Relevantni propisi

Radi utvrđivanja momenta sticanja prava na solidarnu pomoć po osnovu duže ili teže bolesti zaposlenog (*ranija definicija je bila po osnovu privremene sprečenosti za rad*) najpre je potrebno da se upoznamo sa odredbama propisa koji je bio na snazi do 22. februara 2025. godine i nakon navedenog datuma.

Članom 29. stav 1. tačka 3) PKU, koji je **bio na snazi do 22. februara 2025. godine**, bilo je propisano:

„Poslodavac je dužan da zaposlenom, po osnovu solidarnosti, isplati pomoć u slučaju:

.....

3) privremene sprečenosti za rad duže od tri meseca u kontinuitetu. Pod privremenom sprečenosti za rad podrazumeva se samo odsustvo sa rada koje je prouzrokovano bolešću, povredom van rada, povredom na radu i profesionalnom bolešću - u visini jedne prosečne plate jednom u kalendarskoj godini.”

Članom 29. stav 1. tačka 1) i stav 2. PKU koji je **na snazi od 22. februara 2025. godine**, propisano je:

„Poslodavac je dužan da zaposlenom, po osnovu solidarnosti, isplati pomoć u slučaju:

1) duže ili teže bolesti zaposlenog ili člana njegove uže porodice ili teže povrede zaposlenog;

.....

Duža ili teža bolest, odnosno teža povreda u smislu stava 1. tačka 1) ovog člana postoji ako je zaposleni zbog sprečenosti za rad usled bolesti, odnosno povrede, bio odsutan sa rada najmanje 30 dana neprekidno.”

Od značaja je i član 196. **Zakona o radu („Sl. glasnik RS”, br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - odluka US, 113/2017 i 95/2018 - autentično tumačenje)**, koji nije pretrpeo izmene i dopune, a kojim je propisano da sva novčana potraživanja iz radnog odnosa zastaveju u roku od tri godine od dana nastanka obaveze.

Momenat sticanja prava

Odmah po stupanju na snagu novog člana 29. PKU, većina dobijenih upita odnosila se na pitanje **da li je, za primenu stava 1. tačka 1) neophodno da je privremena sprečenost za rad nastupila nakon 22. februara 2025. godine ili je neophodno da je 30. dan neprekidne privremene sprečenosti za rad nastupio nakon 22. februara 2025. godine.** Odnosno, odmah se postavilo pitanje kada se stiče pravo na solidarnu pomoć po osnovu duže ili teže bolesti zaposlenog, što znači koji je momenat sticanja ovog prava.

Smatramo da je odgovor na ovo pitanje jasan i nedvosmišlen. Pravo na solidarnu pomoć po osnovu duže ili teže bolesti zaposlenog u osnovnoj i srednjoj školi i domu **učenika stiče se istekom 30. dana neprekidnog odsustva sa rada računajući od dana otvaranja bolovanja, pod uslovom da je osnov za bolovanje bolest ili povreda zaposlenog (osnovi za bolovanje propisani su članom 73. stav 1. Zakona o zdravstvenom osiguranju).** Dakle, za ostvarivanje prava, **nije neophodno da je bolovanje otvoreno nakon 22. februara 2025. godine.**

Takođe, momenat sticanja prava **može da nastupi samo jednom (istekom 30. dana neprekidnog odsustva sa rada zbog bolesti ili povrede zaposlenog)**, na čemu je zasnovano naše stanovište da se po osnovu jednog bolovanja pravo na solidarnu pomoć može ostvariti samo jednom, bez obzira koliko dugo bolovanje traje bez obzira da li traje u okviru jedne ili dve kalendarske godine.

Na ovaj način rešena je jedna grupa pitanja vezana za privremenu sprečenost za rad zaposlenog koja je započela pre 22. februara 2022. godine, a trajala je i nakon ovog datuma. **Međutim, time nisu rešena i sva pitanja.** Iz brojnih upita ustanova obrazovanja i vaspitanja, kao sporna pitanja izdvojila su se i ona koja se tiču još dve situacije:

- kada je zaposleni otvorio bolovanje **pre 22. februara 2025. godine ali je pre ovog datuma ispunio i uslove** za ostvarivanje prava na solidarnu pomoć prema prethodno važećem članu 29. PKU;
- kada je zaposleni otvorio bolovanje **pre 22. februara 2025. godine ali pre ovog datuma nije ispunio uslove** za ostvarivanje prava na solidarnu pomoć prema prethodno važećem članu 29. PKU.

Prva od navedenih situacija faktički se odnosi na one **zaposlene koji su otvorili bolovanje zaključno sa 20. novembrom 2024. godine.** Ovaj datum je od značaja pošto je prethodno važećim članom 29. PKU, uslov za ostvarivanje prava bio definisan kao privremena sprečenost za rad (*prouzrokovano bolešću, povredom van rada, povredom na radu i profesionalnom bolešću*) **duže od tri meseca u kontinuitetu.**

Primeru radi, zaposleni koji je bolovanje otvorio 20. novembra 2024. godine i neprekidno je bio na bolovanju najmanje zaključno s 21. februarom 2025. godine (*dakle tri meseca i jedan dan, odnosno duže od tri meseca u kontinuitetu*) pravo na solidarnu pomoć je ostvario u skladu sa prethodno važećim članom 29. PKU i u skladu sa ovim PKU (*prethodnim*) njemu se ovo pravo utvrđuje i isplaćuje, bez obzira što će to biti učinjeno nakon 22. februara 2025. godine, odnosno nakon početka primene novog člana 29. PKU. Naravno, isto važi i za zaposlene koji su bolovanje otvorili pre 20. novembra 2024. godine (*ako pravo nisu ostvarili do 22. februara 2025. godine*). **Naprosto, momenat sticanja prava, koji može da nastupi samo jednom u pogledu jednog bolovanja, jeste za vreme važenja prethodnog člana 29. PKU, a pravo zastareva za tri godine, u skladu sa citiranim članom 196. Zakona o radu.**

Međutim, zaposleni koji su bolovanje otvorili počevši od 21. novembra 2024. godine, nisu mogli prema odredbama prethodnog člana 29. PKU da steknu pravo na solidarnu pomoć, imajući u vidu da je novi član 29. PKU počeo da se primenjuje 22. februara 2025. godine. Radi se o tome da je, tačno u roku od tri meseca i jednog dana, računajući od 21. novembra 2024. godine prestao da važi prethodni član 29. PKU, a počeo je da se primenjuje novi. **U ovom slučaju, u zavisnosti od tumačenja propisa i okolnosti konkretnog slučaja, moglo bi doći do toga da zaposleni, koji su otvorili bolovanje u periodu od 21. novembra 2024. godine do 21. februara 2025. godine i na bolovanju su neprekidno i 22. februara 2025. godine, ne bi mogli da ostvare pravo na solidarnu pomoć po osnovu neprekidne privremene sprečenosti za rad određenog trajanja.** Da budemo jasni, ovde se radi o zaposlenima:

- koji su bolovanje otvorili nakon 21. februara 2024. godine (*nema uslova za solidarnu pomoć prema starom PKU*);
- kojima je 30. dan sprečenosti za rad nastupio pre 22. februara 2025. godine;



- koji su se nalazili na bolovanju i na dan 22. februara 2025. godine (*neprekidno odsustvo sa rada*).

Načelno, ovo je situacija koja treba da bude uređena prelažnim odredbama kolektivnog ugovora, ali takvih odredaba naprosto nema (*što je još jedna tradicionalna normativna manjkavost u situacijama kada se značajno menjaju uslovi za ostvarivanje nekog prava*). **U ovoj situaciji naše tumačenje jeste da zaposleni mogu ostvariti pravo na solidarnu pomoć u skladu sa odredbama novog člana 29. PKU ako se nalaze na bolovanju na dan 22. februara 2025. godine, a kao momenat sticanja prava ima se uzeti 22. februar 2025. godine, odnosno dan stupanja na snagu novog člana 29. PKU.** Dakle, momenat sticanja prava u ovom specifičnom slučaju nije 30. dan neprekidnog odsustva sa rada zbog bolesti ili povrede, već 22. februar 2025. godine, **naravno pod uslovom da je samo bolovanje trajalo najmanje do 22. februara 2025. godine, pošto kolektivni ugovor ne može da deluje retroaktivno**. Primera radi, ako je zaposleni otvorio bolovanje na dan 8. januara 2025. godine i ovo bolovanje neprekidno traje najmanje zaključno sa 22. februarom 2025. godine, smatramo da ostvaruje pravo na solidarnu pomoć po novom članu PKU. Ovde je 30. dan neprekidne privremene sprečenosti za rad 6. februar 2025. godine, a kao momenat sticanja prava uzima se 22. februar 2025. godine.

Na kraju, preostaju situacije u kojima zaposleni neće moći da ostvare pravo na solidarnu pomoć po osnovu privremene sprečenosti za rad, a to će biti u slučaju onih zaposlenih koji su bolovanje otvorili počevši od 21. novembra 2024. godine

a njihovo bolovanje je okončano do 21. februara 2025. godine. U odnosu na ove zaposlene, pravo na solidarnu pomoć ne može da bude ostvareno prema prethodnom članu 29. PKU (*jer je odredba prestala da važi pre nego što je proteklo više od tri meseca u kontinuitetu*), a pravo ne može da bude ostvareno ni na osnovu novog člana 29. PKU (*pošto je bolovanje okončano pre 22. februara 2025. godine, odnosno pre stupanja na snagu novog člana 29. PKU*). **Odnosno, proizilazi da u navedenoj situaciji ne može da nastupi momenat sticanja prava ni po odredbama prethodnog ni po odredbama važećeg člana 29. PKU.** U gore navedenom primeru, to bi bila situacija u kojoj je zaposleni otvorio bolovanje 8. januara, a zatvorio ga 18. februara 2025. godine, pa proizilazi da momenat sticanja prava ne nastupa ni po prethodnom ni po novom članu 29. PKU. Prelaznim odredbama kolektivnog ugovora trebalo je urediti i ove situacije.

Na kraju, podvlačimo da se radi o našem tumačenju odredaba člana 29. stav 1. tačka 1) PKU i da je apsolutno neophodno da Komisija iz člana 62. PKU zauzme stav po pitanju primene odredaba o kojima je bilo reči u ovom tekstu. Komisiju čine po jedan predstavnik reprezentativnog sindikata, potpisnika PKU i po jedan predstavnik ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja, ministarstva nadležnog za poslove rada, ministarstva nadležnog za poslove finansija i ministarstva nadležnog za poslove državne uprave. Odnosno, u pitanju je jedino telo koje je ovlašćeno da daje zvanična tumačenja odredaba PKU.

Ranko Jerković

Ostvarivanje prava na solidarnu pomoć zaposlenog u školi koji je na bolovanju zbog maligne bolesti



- Da li se maligna bolest zaposlenog u školi, u smislu ostvarivanja prava na solidarnu pomoć, tretira kao bilo koja druga bolest kada je u pitanju iznos i koliko puta u toku godine, s obzirom da bolovanje traje duže od pola godine neprekidno?

➤ **Odgovor:**

Članom 29. stav 1. tačka 1) Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u osnovnim i srednjim školama i domovima učenika ("Sl. glasnik RS", br. 21/2015, 92/2020, 123/2022 i 13/2025) propisano je da je poslodavac dužan da zaposlenom, po osnovu solidarnosti, isplati pomoć u slučaju duže ili teže bolesti zaposlenog ili člana njegove uže porodice ili teže povrede zaposlenog.

Stavom 2. istog člana kolektivnog ugovora propisano je da duža ili teža bolest, odnosno teža povreda u smislu stava 1. tačka 1) ovog člana postoji ako je zaposleni zbog sprečenosti za rad usled bolesti, odnosno povrede, bio odsutan sa rada najmanje 30 dana neprekidno.

Odnosno, duža ili teža bolest, u smislu prava na solidarnu pomoć, jeste bilo koja bolest zaposlenog zbog koje je zaposleni sprečen za rad najmanje 30 dana neprekidno. Odredbe kolektivnog ugovora ne uređuju pravo na solidarnu pomoć na drugačiji način ako se radi o malignoj bolesti.

Onako kako je definisano kolektivnim ugovorom, pravo na solidarnu pomoć stiće se kada protekne 30 dana neprekidnog bolovanja zaposlenog (momenat sticanja prava). Prema našem mišljenju, može se zaključiti da zaposlenom, po osnovu jednog bolovanja, pripada pravo na solidarnu pomoć jedan put (bez obzira koliko dugo bolovanje traje i koja je bolest u pitanju).

Zvanično tumačenje odredaba kolektivnog ugovora može da dâ samo Komisija za tumačenje odredaba PKU.

Ranko Jerković

Uslovi za obavljanje poslova nastavnika verske nastave u osnovnoj školi



- Koje uslove u pogledu vrste i stepena stručne spreme, dozvole za rad (licence) kao i posebnih uslova iz člana 5. stav 3. Pravilnika o stepenu i vrsti obrazovanja nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika u osnovnoj školi za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, mora da ispunjava nastavnik verske nastave u školi u kojoj se obrazuju učenici sa posebnim potrebama?

➤ **Odgovor:**

Navedeno pitanje otvara nekoliko tema vezanih za predmet verska nastava, te ćemo se zadržati na tri:

1. Pitanje novog uređenja radnog angažovanja nastavnika verske nastave;
2. Dozvola za rad nastavnika verske nastave;
3. Angažovanje nastavnika verske nastave u školama za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom.

Pre odgovora na ova pitanja, potrebno je navesti neka opšta mesta koja se tiču promena koje je doneo **Zakon o izmenama i dopunama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Sl. glasnik RS”, br. 19/2025** - dalje: Zakon o izmenama i dopunama Zakona), a tiču se verske nastave. Zakon o izmenama i dopunama Zakona stupio je na snagu dana 14.3.2025. godine, s tim da je članom 16. Zakona o izmenama i dopunama Zakona odložena primena (novog) stava 15. člana 154. **Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Sl. glasnik RS”, br. 88/2017, 27/2018 - dr. zakon, 10/2019, 27/2018 - dr. zakon, 6/2020, 129/2021, 92/2023 i 19/2025** - dalje: Zakon), počev od školske 2025/2026. godine, a kojim je propisano da listu nastavnika verske nastave, na predlog tradicionalnih crkava i verskih zajednica, utvrđuje ministar nadležan za poslove obrazovanja. Dalje u tekstu vratićemo se na ovu listu i ukazati na odnos sa postojećom/sadašnjom, a koja je bila propisana članom 155. Zakona, kojim se uređuje radni odnos na određeno vreme.



Takođe, za odgovor na pitanje treba pomenuti i da je završnim odredbama predviđeno da će se podzakonski akti za sprovođenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona doneti u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona (do 14.3.2026. godine), a da se do donošenja ovih propisa primenjuju propisi koji su važili do dana stupanja na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona, ako nisu u suprotnosti sa njim.

U vezi sa promenama koje se tiču verske nastave, jedna od izmena odnosi se u zamenu naziva izbornog programa u izborni predmeti. Tako je verska nastava postala izborni predmet „kako bi se ukazalo na značaj i činjenicu da isti predstavljaju obavezne predmete, koji se razlikuju od drugih obaveznih predmeta (samo) u činjenici da kod njih postoji mogućnost izbora”.

Ako se vratimo na prvo pitanje, a koje se tiče novog uređenja radnog angažovanja nastavnika verske nastave, donošenjem Zakona o izmenama i dopunama Zakona omogućeno je da nastavnici verske nastave zasnuju radni odnos na neodređeno vreme. Činjenicom da će moći zasnovati radni odnos na neodređeno vreme, omogućeno je da se ova kategorija zaposlenih, pod Zakonom propisanim uslovima, nađe i na Listi zaposlenih za preuzimanje.

U vezi sa prijemom u radni odnos nastavnika verske nastave na neodređeno vreme, u skladu sa članom 154. stav 14. Zakona, na konkursu može da učestvuje lice koje se nalazi na listi nastavnika verske nastave i koje ispunjava uslove iz člana 139. i člana 140. stav 1. ovog zakona.

Znači, kumulativno su postavljeni uslovi:

- Da ispunjava uslove iz člana 139. Zakona;
- Da ispunjava uslove iz člana 140. stav 1. Zakona;
- Da se nalazi na listi nastavnika verske nastave.

Članom 139. Zakona propisani su uslovi za prijem u radni odnos, te definisano da u radni odnos u ustanovi može da bude primljeno lice, pod uslovima propisanim zakonom i to ako:

- 1) ima odgovarajuće obrazovanje;
- 2) ima psihičku, fizičku i zdravstvenu sposobnost za rad sa decom i učenicima;
- 3) nije osuđivano pravosnažnom presudom za krivično delo za koje je izrečena безусловna kazna zatvora u trajanju od najmanje tri meseca, kao i za krivična dela nasilje u porodici, oduzimanje maloletnog lica, zapuštanje i zlostavljanje maloletnog lica ili rodoskrvnuće, za krivična dela primanje ili davanje mita; za krivična dela iz grupe krivičnih dela protiv polne slobode, protiv pravnog saobraćaja i protiv čovečnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom, bez obzira na izrečenu krivičnu sankciju, i za koje nije, u skladu sa zakonom, utvrđeno diskriminatorno ponašanje;
- 4) ima državljanstvo Republike Srbije;
- 5) zna srpski jezik i jezik na kojem ostvaruje obrazovno-vaspitni rad;
- 6) ispunjava bezbednosne uslove za prijem u radni odnos u ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove, u skladu sa zakonom kojim se uređuju unutrašnji poslovi - za prijem u radni odnos u ustanovu iz člana 90. stav 2. ovog zakona;
- 7) ima saglasnost nadležnog organa tradicionalne crkve ili verske zajednice kojoj pripada za izvođenje verske nastave u osnovnoj, odnosno u srednjoj školi - za prijem na poslove nastavnika verske nastave.

Ovi uslovi se dokazuju se prilikom prijema u radni odnos i proveravaju se u toku rada. Kada je u pitanju prijem na poslove nastavnika verske nastave, uočavamo da je dodata tačka 7) kao jedan od Zakonom propisanih uslova, a to je da ovaj nastavnik ima saglasnost nadležnog organa tradicionalne crkve ili verske zajednice kojoj pripada za izvođenje verske nastave u osnovnoj, odnosno u srednjoj školi, koji se pribavlja pre zaključenja ugovora o radu. Pored davanja saglasnosti, Zakonom je propisana mogućnost povlačenja saglasnosti od strane nadležnog organa tradicionalne crkve ili verske zajednice iz Zakonom propisanih razloga, a što za sobom povlači prestanak radnog odnosa - danom dostavljanja ustanovi obrazloženog akta o povlačenju saglasnosti nastavniku verske nastave.

Članom 140. stav 1. Zakona propisano je da nastavnik (vaspitač i stručni saradnik) jeste lice koje je steklo odgovarajuće visoko obrazovanje:

- 1) na studijama drugog stepena (master akademske studije, master strukovne studije, specijalističke akademske studije) i to:
 - (1) studije drugog stepena iz naučne, odnosno stručne oblasti za odgovarajući predmet, odnosno grupe predmeta;
 - (2) studije drugog stepena iz oblasti pedagoških nauka ili interdisciplinarne, multidisciplinarne, transdisciplinarne studije drugog stepena koje kombinuju celine i odgovarajuće naučne, odnosno stručne oblasti ili oblasti pedagoških nauka;
- 2) na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine, po propisima koji su uređivali visoko obrazovanje do 10. septembra 2005. godine.

U vezi sa odgovarajućim obrazovanjem, kada su u pitanju nastavnici verske nastave **Pravilnikom o stepenu i vrsti obrazovanja nastavnika koji izvode obrazovno-vaspitni rad iz izbornih predmeta u osnovnoj školi („Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik”, br. 11/2012, 15/2013, 10/2016, 11/2016, 2/2017, 11/2017, 16/2020, 3/2021 i 7/2023)** propisani su i uslovi koje treba da ispunjava lice koje izvodi versku nastavu (u prvom i drugom ciklusu) i druge oblike obrazovno-vaspitnog rada. Tu, međutim, uočavamo i odredbu da versku nastavu u drugom ciklusu osnovnog obrazovanja i vaspitanja Pravoslavni katihizis (veronauka) može da izvodi i lice sa višom bogoslovskom spremom - završenim Bogoslovskim institutom pri Bogoslovskom fakultetu ili završenom bogoslovijom (viša stručna sprema). Ova odredba nije u skladu sa članom 140. stav 1. Zakona, a nije jedina ove vrste. Ovde ćemo dodati još jednu činjenicu, a to je da se na Listi kvalifikacija ne nalaze (sve) kvalifikacije koje se navode u Pravilniku o stepenu i vrsti obrazovanja nastavnika koji izvode obrazovno-vaspitni rad iz izbornih predmeta u osnovnoj školi, a vezane su za nastavnike verske nastave (diplomirani teolog, teolog, teolog - kateheta i sl.). Sve ovo ukazuje da će biti potrebne izmene navedenog pravilnika (kada govorimo o verskoj nastavi), a rok za donošenje novih pravilnika je do 14.3.2026. godine.

Još jedan od uslova koji se odnosi na prijem u radni odnos nastavnika verske nastave na neodređeno vreme jeste da na konkursu može da učestvuje lice koje se nalazi na listi nastavnika verske nastave. Ako pogledamo trenutnu Listu nastavnika verske nastave koja se nalazi na sajtu Ministarstva prosvete za školsku 2024/2025. godinu, uočićemo da se na ovoj listi nalaze i lica koja imaju strane visokoškolske isprave (magistar istorije religija - Univerzitet Gregorijana u Rimu, diplomirani teolog - Univerzitet u Temišvaru, Fakultet za književnost, filozofiju i istoriju, odsek: Pravoslavna teologija i sl.), a da nema podataka da li je izvršeno priznavanje stranih visokoškolskih isprava u skladu sa zakonom kojim se uređuje Nacionalni okvir kvalifikacija Republike Srbije. Takođe, na ovoj listi nalaze se i lica koja nemaju odgovarajući nivo obrazovanja (apsolvent, VI-2; VI-1; IV stepen i sl.), što opet ukazuje da ova lista nije (u potpunosti) relevantna.

Shodno navedenom, do pune primene odredaba koje se odnose na prijem u radni odnos nastavnika verske nastave na neodređeno vreme potrebno je da se ispune određeni uslovi (donošenje novih lista, izmene podzakonskih akata i dr.).

U vezi sa pitanjem vezanim za dozvolu za rad - licencu, članom 144. Zakona propisano je da poslove nastavnika (vaspitača i stručnog saradnika) može da obavlja lice koje ima licencu. Odredbe vezane za pripravnika nisu se menjale, tako da će se primenjivati i na nastavnike verske nastave. Lice koje se osposobljava za samostalan rad savladavanjem programa za uvođenje u posao i polaganjem ispita za licencu mora da ima odgovarajuće obrazovanje.

Treba podsetiti i na član 142. Zakona kojim je propisano obrazovanje nastavnika (vaspitača/stručnih saradnika) iz psiholoških, pedagoških i metodičkih disciplina, a koje je nastavnik obavezan da stekne u roku od jedne, a najviše dve godine od dana prijema u radni odnos, kao uslov za polaganje ispita za licencu.

Došlo je do promena vezanih za pripravnika-stažistu u vezi sa zaključivanjem ugovora o stručnom usavršavanju radi pripreme za izvođenje verske nastave. Ovaj ugovor zaključuju ustanova i pripravnik-stažista, s tim da pripravnik mora imati saglasnost nadležnog organa tradicionalne crkve ili verske zajednice kojoj pripada za zaključenje ugovora. Ovaj ugovor prestaje pre isteka vremena na koje je zaključen ako nadležni organ tradicionalne crkve ili verske zajednice povuče saglasnost datu na taj ugovor iz razloga navedenih u članu 139. stav 3. Zakona.

Imajući u vidu navedeno, da bi nastavnik verske nastave bio u svojstvu pripravnika/pripravnika - stažiste, potrebno je da, između ostalog, ima odgovarajuće obrazovanje, a izazovi koji se tiču ovog uslova već su prethodno navedeni, kao i obrazovanje iz psiholoških, pedagoških i metodičkih disciplina kao uslov za polaganje ispita za licencu.

I na kraju pitanje vezano za ispunjenost uslova u pogledu odgovarajućeg obrazovanja za obavljanje poslova nastavnika verske nastave u osnovnoj školi za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, a koje je, pored navedenih uslova propisanih Zakonom i odgovarajućim podzakonskim aktima, uređeno i **Pravilnikom o stepenu i vrsti obrazovanja nastavnika, stručnih saradnika i vaspitača u osnovnoj školi za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom („Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik”, br. 17/2018, 6/2020 i 4/2023)**. Kako se u pitanju stavlja akcenat na član 5. stav 3. ovog pravilnika kojim se propisuje da nastavnici, pored stručne sprede predviđene u stavu 1. i stavu 2. tač. 1)-4) ovog člana moraju savladati program uvođenja u posao nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika - pripravnika koji sadrži i poseban deo programa koji se odnosi na osposobljenost za rad sa decom i učenicima sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, u ovom delu ukazujemo da je **Pravilnikom o dozvoli za rad nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika („Sl. glasnik RS”, br. 22/2005, 51/2008, 88/2015, 105/2015, 48/2016 i 9/2022)** propisano da program uvođenja u posao nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika - pripravnika sadrži i poseban deo programa koji se odnosi na osposobljenost za rad sa decom i učenicima sa smetnjama u razvoju i koji čini njegov sastavni deo.



Ovo se može tumačiti na način da će potreban uslov nastavnik verske nastave koji će izvoditi ovaj predmet u školama za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom sticati u okviru postupka sticanja licence.

Imajući u vidu navedeno, verovatnoća je da će Ministarstvo prosvete pružiti dodatna stručna uputstva/instrukcije, s obzirom na jednu veoma bitnu promenu nastalu donošenjem Zakona o izmenama i dopunama Zakona, a za čiju punu primenu je potrebno da se ispune uslovi propisani Zakonom.

Nataša Ćirić

(Ne)postojanje obaveze aneksiranja ugovora o radu prilikom izmene koeficijenta zaposlenom u ustanovi obrazovanja i vaspitanja



- **Da li je potrebno ponuditi aneks ugovora o radu zaposlenima u osnovnoj školi zbog promene koeficijenata, u skladu sa Uredbom o koeficijentima za obračun i isplatu plata zaposlenih u javnim službama?**

Odgovor:

Zakonom o radu ("Sl. glasnik RS", br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - odluka US, 113/2017 i 95/2018 - autentično tumačenje), članom 33. stav 1. tačka 11) propisano je da ugovor o radu sadrži elemente za utvrđivanje osnovne zarade, radnog učinka, naknade zarade, uvećane zarade i druga primanja zaposlenog.

Stavom 2. istog člana zakona propisano je da ugovor o radu ne mora da sadrži elemente iz stava 1. tačka 11) ovog člana ako su oni utvrđeni zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili drugim aktom poslodavca u skladu sa zakonom, u kom slučaju u ugovoru mora da se naznači akt kojim su ta prava utvrđena u momentu zaključenja ugovora o radu.

Konkretno pitanje odnosi se na koeficijent za obračun i isplatu plate zaposlenog u osnovnoj školi, odnosno na element za utvrđivanje osnovne zarade, a koeficijent je propisan Uredbom o koeficijentima za obračun i isplatu plate zaposlenih u javnim službama ("Sl. glasnik RS", br. 44/2001, 15/2002 - dr. uredba*, 30/2002, 32/2002 - ispr., 69/2002, 78/2002, 61/2003, 121/2003, 130/2003, 67/2004, 120/2004, 5/2005, 26/2005, 81/2005, 105/2005, 109/2005, 27/2006, 32/2006, 58/2006, 82/2006, 106/2006, 10/2007, 40/2007, 60/2007, 91/2007, 106/2007, 7/2008, 9/2008, 24/2008, 26/2008, 31/2008, 44/2008, 54/2008, 108/2008, 113/2008, 79/2009, 25/2010, 91/2010, 20/2011, 65/2011, 100/2011, 11/2012, 124/2012, 8/2013, 4/2014, 58/2014, 113/2017 - dr. zakon i 95/2018 - dr. zakon, 86/2019 - dr. zakon, 157/2020 - dr. zakon, 19/2021, 48/2021, 123/2021 - dr. zakon, 73/2023, 83/2023, 119/2023, 101/2024, 5/2025, 12/2025, 13/2025, 17/2025 i 19/2025 - dr. zakon).

Ako je koeficijent za obračun i isplatu plate zaposlenog naveden u ugovoru o radu, onda je potreban aneks ugovora o radu da bi se koeficijent izmenio.

Izmena koeficijenta i ostalih elemenata za utvrđivanje osnovne plate ne mora se konstatovati aneksom ugovora o radu ako je u ugovoru o radu navedeno da su ovi elementi uređeni zakonom, kolektivnom ugovorom, uredbom, pravilnikom o radu, ali tada moraju jasno biti naznačeni ovi propisi. Npr. u ugovoru o radu mora stajati da su elementi za utvrđivanje osnovne zarade, radnog učinka, naknade zarade, uvećane zarade i druga primanja zaposlenog utvrđeni Zakonom o radu, Zakonom o platama u državnim organima i javnim službama ("Sl. glasnik RS", br. 34/2001, 62/2006 - dr. zakon, 63/2006 - ispr. dr. zakon, 116/2008 - dr. zakon, 92/2011, 99/2011 - dr. zakon, 10/2013, 55/2013, 99/2014, 21/2016 - dr. zakon, 113/2017 - dr. zakon, 95/2018 - dr. zakon, 86/2019 - dr. zakon, 157/2020 - dr. zakon, 123/2021 - dr. zakon, 19/2025 i 19/2025 - dr. zakon), Uredbom o koeficijentima za obračun i isplatu plata zaposlenih u javnim službama, Posebnim kolektivnom ugovorom za zaposlene u osnovnim i srednjim školama i domovima učenika ("Sl. glasnik RS", br. 21/2015, 92/2020, 123/2022 i 13/2025), Pravilnikom o radu škole, Zaključkom Vlade (u pogledu osnovice).

Ukoliko su u ugovoru o radu naznačeni navedeni akti, onda ne postoji potreba da se, prilikom izmene Uredbe o koeficijentima, aneksira ugovor o radu zaposlenog.

Ranko Jerković

Pravo na neplaćeno odsustvo zaposlenog u ustanovi obrazovanja i vaspitanja radi posete članovima uže porodice u inostranstvu



- Da li zaposleni u školi može u roku od tri godine više puta da odlazi na neplaćeno odsustvo radi posete članovima uže porodice u inostranstvu ili se neplaćeno odsustvo po ovom osnovu mora iskoristiti odjednom?

Odgovor:

Odredbom člana 17. stav 1. tačka 4) Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u osnovnim i srednjim školama i domovima učenika ("Sl. glasnik RS", br. 21/2015, 92/2020, 123/2022 i 13/2025) propisano je da poslodavac može da zaposlenom omogući pravo na neplaćeno odsustvo u slučaju posete članovima uže porodice u inostranstvu - do tri meseca, u periodu od tri godine.

Iz navedene odredbe proizilazi da neplaćeno odsustvo po navedenom osnovu može da traje najduže tri meseca u periodu od tri godine. S tim u vezi, mišljenja smo da neplaćeno odsustvo u konkretnom slučaju ne mora da traje tri meseca u kontinuitetu, već se zaposlenom u periodu od tri godine može odobriti neplaćeno odsustvo nekoliko puta ali tako da ukupno trajanje istog ne bude duže od tri meseca.

Bojana Jakšić Kovačević

Postupanje prosvetnog inspektora kada utvrdi da direktor škole nije položio ispit za direktora u zakonom propisanom roku



- U postupku inspeksijskog nadzora utvrđeno je da direktor škole nije položio ispit za direktora, ni po isteku roka od dve godine od stupanja na dužnost, odnosno prijavio se za polaganje ispita nekoliko meseci po isteku roka od dve godine. Da li inspektor treba da obavesti Ministarstvo, radi razrešenja direktora?

Odgovor:

Članom 122. st. 9. i 10. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ("Sl. glasnik RS", br. 88/2017, 27/2018 - dr. zakon, 10/2019, 27/2018 - dr. zakon, 6/2020, 129/2021, 92/2023 i 19/2025), koji uređuje uslove za obavljanje poslova direktora ustanove, propisano je:

"Izabrani direktor koji nema položen ispit za direktora, dužan je da ga položi u roku do dve godine od dana stupanja na dužnost.

Direktoru koji ne položi ispit za direktora u roku od dve godine od dana stupanja na dužnost, prestaje dužnost direktora."

Članom 128. stav 7. tačka 8) ZOSOV propisano je da ministar razrešava direktora ustanove ako je utvrđeno da ne ispunjava uslove iz člana 122. ovog zakona.

Dalje je propisano da ministar rešenjem razrešava direktora u roku od 15 dana od dana saznanja, a najkasnije u roku od jedne godine od nastupanja uslova iz stava 7. ovog člana, kao i da je rešenje ministra kojim se direktor razrešava konačno u upravnom postupku.

Članom 15. stav 1. tačka 6. Zakona o prosvetnoj inspekciji ("Sl. glasnik RS", br. 27/2018, 129/2021, 76/2023 i 76/2023 - dr. zakon) propisano je da, u vršenju poslova inspeksijskog nadzora iz čl. 7-14. ovog zakona, prosvetni inspektor naročito obaveštava drugi organ ako postoje razlozi za preduzimanje mera za koje je taj organ nadležan.

U smislu navedenog proizilazi da je nadležnost prosvetnog inspektora da obavesti drugi organ (ovde nadležno ministarstvo) da postoje razlozi za preduzimanje mera iz nadležnosti tog organa (u skladu sa gore navedenim odredbama ZOSOV).

Ranko Jerković

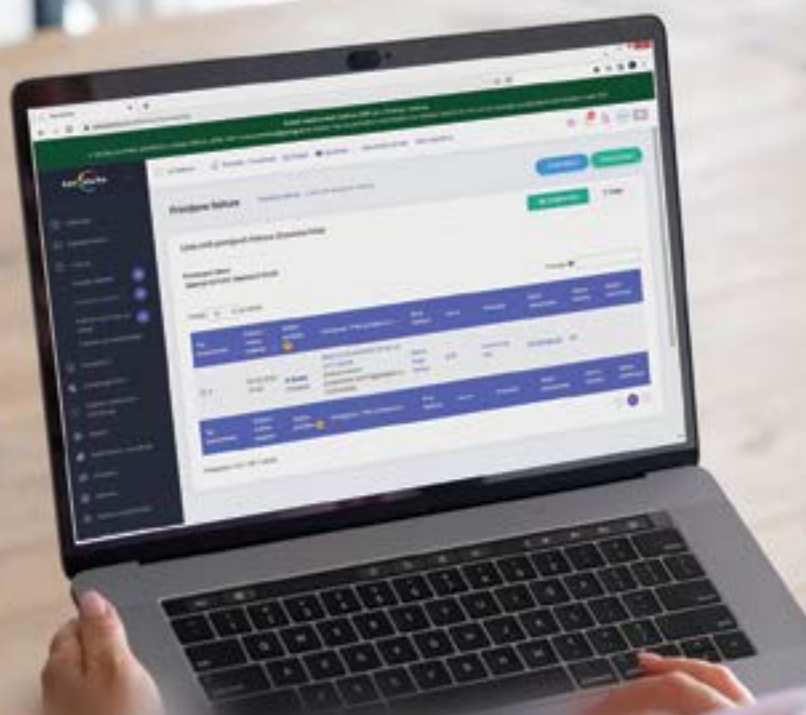


Rešenje za elektronsko arhiviranje!

Od 1. januara 2024. godine počela je da se primenjuje Uredba o jedinstvenim tehničko-tehnološkim zahtevima i procedurama za čuvanje i zaštitu arhivske građe i dokumentarnog materijala u elektronskom obliku ("Sl. glasnik RS", br.107/2021, 94/2022 i 116/2023).

Ona uvodi obavezu pouzdanog elektronskog čuvanja dokumenata nastalih u elektronskom formatu, kao i fizičkih dokumenata, ali samo onih koji su digitalizovani i imaju dokaznu snagu originala.

Za ispunjenje obaveze pouzdanog čuvanja, koja proističe iz pomenute Uredbe, **program Kancelarko će ponuditi jednostavno softversko rešenje svojim korisnicima!**



Skeniraj QR



Prijavite se za rešenje:
paragraf.rs/earhiv

25-28.
maj

Zlatibor 2025

4 DANA
Hotel Palisad

**VIŠEDNEVNO
SAVETOVANJE**

Prijavite se



**Zašto da ne propustite
ovo savetovanje?**

- ✓ Stručni predavači sa dugogodišnjim iskustvom
- ✓ Konkretni primeri iz prakse i odgovori na vaša pitanja
- ✓ Prilika za umrežavanje i razmenu iskustava sa kolegama
- ✓ Prestižno okruženje i odlični uslovi za rad i odmor



Pravna i ekonomska izdanja
za uspešno i zakonito poslovanje

ISSN 2466-6165



9 772683 616007 >

**Broj izašao iz štampe
29.4.2025.**

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Библиотеке Матице српске, Нови Сад
34(497.11)

PRAVO u javnom sektoru : časopis za budžetsko
pravo / glavni i odgovorni urednik Bojana Jakšić –
Kovačević. - 2025, br.354/355 (april)- . - Novi Sad :
Paragraf Lex, 2020- (Nova Pazova : Beograf). - 28 cm
Dva puta mesečno. - Je nastavak: Pravnik u javnom
sektoru = ISSN 2466-3956
ISSN 2466-6165 = Pravo u javnom sektoru
COBISS.SR-ID 16049417